

**Segédlet a non-profit szervezetek joga című tárgy tanulásához
(2016. november)**

Készítette: Tóth Judit (Alkotmányjogi tanszék)

Tartalom

1. Alapfogalmak	2
2. Az egyesülési jog rövid története	5
3. A civil szervezetek létesítése, bejegyzése, megszűnése	10
4. A civil szektor bevételei és gazdálkodása	29
5. A közhasznú szervezeti szabályozás	36
6. Önkéntes munka	47
7. Sport – mitől civil?	51
8. A szövetkezeti mozgalom	61
9. Törvényességi kontroll a non-profit szektor felett	68
10. Civil szervezetek a nemzetközi szinten	72
11. Irodalom és források	83
Melléklet: Civil szervezeti követelmények összehasonlítása (Ptk, Civil tv.)	84

Alapfogalmak

Mi a tárgy célja?

- A civil szektorra vonatkozó szabályozás sajátosságainak áttekintése (elvek, szervezeti formák);
- Differenciálódó szabályozás – jogászi szakosodás felé tett lépés;
- Demokrácia működésének megértése – a hallgatói szocializáció segítése;
- Érzékenyítés a szektorral kapcsolatos együttműködési, szolidaritási ügyekre vonatkozóan.

Mi a non-profit?

A harmadik szektor a közcélú - kölcsönös hasznú - közhasznú tevékenység együttesen, amely nem kormányzati (civil), a közhatalomtól független, autonóm, öngazgató entitás. Működése nem haszonelvű, a társadalmi innovációt, kohéziót és egyéni kiteljesedést szolgálja, gyakran demokratikus. Integrációja (helyi – regionális – nemzeti – nemzetközi) előrehaladott.

Mely alapjogokhoz kapcsolódik?

- Egyesülési és gyülekezési jog;
- Petíciós jog,
- Közérdekű javaslattételi jog,
- Önrendelkezés (pl. önkéntes munka);
- Tulajdonjog (pl. adományozás);
- Szerződéses szabadság;
- Mozgásszabadság (pl. határokon túli segélyezés);
- Politikai jogok és kommunikációs jogok, és
- Személyes adatok védelme.

Néhány adat a szektorról

A non-profit szektor terjedelmére és gazdasági jelentőségére, a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján következtethetünk.

Év	Alapítványok	Egyesületek	Összes bevétel (milliárd Ft)	Fővárosban %	Községekben %
2005	22 255	34 439	854	62	7
2006	22 464	35 778	896	60	6,8
2009	23 667	42 478	1 114	56	6
2010	23 456	41 531	1 202	54	5,6
2011	23 236	42 325	1 238	53,6	5,8
2012	22 965	42 290	1 256	53	6

Látható, hogy a két klasszikus formáció, az egyesület és az alapítvány együttesen mintegy 65 ezer szervezetet jelent, és bevételeik növekednek. Ugyanakkor területi egyenlőtlenséget jelez, hogy a bevételek nagyobb részét a fővárosban szerzik meg a civilek, míg a községekben működőknek csak morzsák jutnak.

A civil szervezetek fő tevékenysége és bevétele (2005-2012)

Tevékenység	Összes szervezeten belül	Bevételi hányad
Hobbi	15-17%	4-5%
Kultúra	12-13%	10-14%
Oktatás	13-14%	10-12%
Jogvédelem	1,5%	0,6-1,6%

További aránytalanságot tükröz, hogy milyen tevékenységekre mekkora bevétel jut. Láthatóan a vizsgált periódusban a szabadidős, a hobbi tevékenységi profil a leggyakoribb, miközben a kulturális és oktatási szervezetek számarányuknál jelentősebb bevételre tesznek szert. Nyilván azért, mert szolgáltatásaikra nagy a társadalmi igény. A jogászi feladatok a jogvédő szervezeteknél tisztán érzékelhetők, noha ez a civil szféra létszámban és főleg anyagi támogatottságban szabad szemmel alig látható jelentkezik.

A szektornak 2012-re vonatkozó gazdasági potenciálját a következő adatok jellemzik:

- Foglalkoztatottak száma (főállásra átszámítva): 116 ezer fő
- Önkéntesként foglalkoztatottak száma: 504 ezer fő
 - Ez főállásra átszámítva 24 ezer fő
 - Értékben 54 milliárd Ft
- A szektor szereplőinek éves bevétele
 - 0 Ft = 4%
 - 500 ezer Ft alatt = 45%
 - 500 ezer Ft feletti = 41%

10 évvel korábban a bevétele: 731 milliárd Ft volt, és a non-profit szervezetek 116 milliárd forint pénzbeli támogatást nyújtottak a lakosságnak és különböző intézményeknek. Akkor a fő- és mellékállásban 87 ezer embernek adott munkát, 400 ezer ember önkéntesként, évente 16 ezer főállásúnak megfelelő mennyiségű munkaórát dolgozott. Egy évtized alatt tehát tovább nyílt az olló, a szervezetek területi elhelyezkedése, tevékenységi köre nagyban meghatározta, hogy mennyi bevételt, munkatársat és önkéntest tudnak vonzani, különösen a non-profit vállalkozások és a közalapítványok voltak sikeresek a költségvetési támogatások megszerzésében, míg a magántámogatásokat (15%-ban) a klasszikus civil szervezetek kapták.

2008-ban a természetes személy tagok száma 4,4 millió fő, ebből érdekképviselői tag 1,3 millió fő volt. Egy évszázaddal korábban, 1878-ban a szervezetek száma 3995 volt, 1932-ben 14 365, 1970-ben 8886, 1982-ben 6570, 1989-ben 8514 – zömük sport, szabadidős tevékenységeket végzett. 1948-tól a közélettől távoli szektorra vált az egész civil szféra Magyarországon.

Egy történeti példa a közhatalom és a civil szféra összefogására

Az első világháborút követő évtizedben a községi illetőség alapján álló szegénygondozás, bár településenként eltérő mértékű ellátást nyújtott, abban egységes volt, hogy a közsegélyeken mindenütt takarékoskodni akartak. Mivel sem a községek, sem az állam nem vállalta fel az egyre növekvő számú nincstelent, a társadalmi segítségért maguk könyörögtek az emberek. A koldusok száma már a polgárok nyugalma zavaró tényezővé vált, noha kihágásként büntették

a hatósági engedély nélküli koldulást (1879.évi XL. tc. 66.§). Oslay Oswald ferences szerzetes és Pálos Károly szociálpolitikus érvelése nyomán Egerben új forma született a kérdés kezelésére. 1927. decemberében a polgármesteri hivatalban megtartott értekezleten megalakult a Szegénygondozó Bizottság, tagjai a társadalom minden rétegéből képviseltették magukat, és amely a hatóság, a társadalom és a felekezetek összefogásának a színtere lett. Elnöke a polgármester, a tagok a szegényügyi előadó, a jótékonyági egyesületek, a felekezetek képviselői, a rendőrkapitányság vezetője, a városi tisztiorvos, a városi képviselő-testület néhány tagja és a szegényügy iránt érdeklődő néhány polgár. A negyedévenként összeülő, a programokat megbeszélő Bizottság dolga, hogy megkülönböztetés nélkül gondoskodik a szükséges anyagi eszközök összegyűjtéséről, a szegénykataszter összeállításáról, a rászoruló kiválogatásáról, valamint a szegények segélyezéséről. Végrehajtására felállították a Szegénygondozói Hivalt, amelynek adminisztrációs költségeit a város viselte, míg a befolyt adományokat a támogatásra fordították.

A páter szegénygondozó nővéreket toborzott, akik a városban felkutatták az ínségeseket, vagy a támogatásra jelentkezőknél környezettanulmányt végeztek. Ebből összeállt a későbbi szegénykataszter. A Bizottság gyűjtést indított, 24 kerületre osztva a várost, 44 polgárosszony önkéntesként végezte, és mert megszűnt a városban a (látványos, zaklató) koldulás, a polgárok szívesen adakoztak. A Szegénygondozó Hivatal látta el a szükséges hatósági munkát, fizette a tisztviselőket, vezette a támogatásra szoruló törzskönyvét, nyilvántartotta a személyi adatokat, elvégezte az elszámolásokat, jelentéseket írt, kapcsolatot tartott a rászorulókkal is.

Ezt a modellt (egri norma) később 12 városban vezették be Újpesttől Pécsig, ahol dolgozni kellett a segélyért az egykori koldusoknak, sőt az országos szociálpolitikában is átvételre javasolták („magyar norma”, a belügyminiszter 172.000/1936.rendeletét), noha a munkanélküliek gondjaira ez aligha nyújtott orvoslást.

... és a civil szektor felszámolására: az államosítás

Az alapítványok vagyoni önállósága félelmetes lehetett, ezért a totális hatalom az 1950-es évekre egyszerűen megszüntették azokat, a *jogrendszerből hosszú időre száműzték ezt a jogintézményt*. A Gazdasági Főtanács 474/1948. sz. határozata a közalapítványok megszüntetéséről és vagyonuknak állami kézbe adásáról rendelkezett. A magánalapítványok vagyonát állami vagy községi/városi hatóság tulajdonába lehetett adni. Alapítványt csak az alapítólevélben megfogalmazott cél szerint illetékes miniszter jóváhagyásával lehetett létrehozni. Ennek nyomán a belügyminiszter a 7330/1946.M.É.sz. rendelet nyomán minden egyesületet betiltott, amelyet nem állami kezdeményezésre hoztak létre. Az 1949. évi 2. törvényerejű rendelet kimondta, hogy az alapítványokat meg kell szüntetni, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, tevékenysége a közérdeket veszélyezteti, céljának eredményes megvalósításáról ésszerűen csak az állami, törvényhatósági, községi, városi közigazgatás útján lehet gondoskodni, illetőleg célja nem illeszkedik bele a megváltozott viszonyok közé.

A hazai civil szektor fejlődését befolyásoló tényezők

- Polgárosodás hiánya, részlegessége;
- Anyagi függőség (egyház, állam, település, tőketulajdonosok), saját anyagi alapok hiánya
- Demokratikus fejlődés hiányosságai (civil bátorság, autonómia, társadalmi nyilvánosság)

- Gyakori társadalmi és gazdasági krízisek (pl. háborús károk, államosítás, szélsőséges nézetek, faji törvények);
- Ideológiai akadályok (pl. egypártrendszer, szocialista demokrácia, etatizmus);
- Verseny a piaci szolgáltatásokkal, jóléti állam működésének zavarai;
- Jogi szabályozás (pl. folyamatos differenciálódás, instabilitás) és emberi jogok előretörése,
- Európai integráció.

Az egyesülési jog rövid története

Az egyesülési jogról törvény?

A polgári liberális államban, a polgári forradalmak követelése: jogegyenlőség és szabad közélet, az egyesülési és gyülekezési szabadság békésen és fegyvertelenül, előzetes hatósági engedély nélkül, csak a büntetőjogi szabályok szerinti korlátok szerint működhessen. Ennek részeként,

- közrend érdekében felosztatás, működés megtiltása,
 - egyes foglalkozási csoportok egyesülési jogának korlátozása,
 - sajátos rendelkezések háború és rendkívüli helyzet idejére,
 - külföldiek egyesülési jogának szűkebb keretei,
 - a jogi személyné váláshoz bírósági bejegyzés,
- amelyről törvényben rendelkeztek, az egyesülési jog törvényi védelmet kapott.

A diktatúrák megjelenésével ez a fejlődés megakadt, mert az egyesülési jog ideologikus tartalmat kapott, csak bizonyos társadalmi csoportokat illetett meg (pl. munkások, földművesek), sőt egyes társadalmi csoportok jogfosztottá váltak a politikai jogok terén is (faji törvények). Jellemzően csak meghatározott célra (pl. társadalmi progresszió elősegítésére, szövetségi politika) lehetett alkalmazni az egyesülési jogot, ezért is hatósági betiltás és előzetes engedélyezés gyakorlattá vált.

Az emberi jogok előretörése újabb fordulatot jelentett:

- 1945-ben ENSZ megalakulása, majd 1948-ban az Emberi jogok egyetemes nyilatkozata: félelemtől és kizsákmányolástól mentes emberi faj, minden emberi lényt megillető jogok közt szerepel az egyesülési és gyülekezési jog;
- 1966-ban az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 22. cikke rögzítette, hogy mindenkinek joga van a másokkal való szabad társulásra, ide értve azt a jogot, hogy érdekei védelme céljából szakszervezeteket alapítson, illetőleg azokhoz csatlakozzon. E jog gyakorlását csak törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend illetőleg a közegészség, a közérkölcös vagy mások jogai vagy szabadságai védelme érdekében szükségesek. E cikk nem akadályozza, hogy e jogoknak a fegyveres erők és a rendőrség tagjai által történő gyakorlását törvényes korlátozásoknak vessék alá. E cikk egyetlen rendelkezése sem jogosítja fel a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek az egyesülési szabadságról és a szervezkedési jog védelméről szóló 1948.évi egyezményében részes államokat olyan törvényhozási intézkedésekre, vagy a törvény oly módon való alkalmazására, amely csorbítja az említett egyezményben meghatározott biztosítékokat.
- 1950-ben született az Európa Tanács emberi jogi egyezménye, amelynek 11. cikke kimondja: Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát. E jogok

gyakorlását csak a törvényben meghatározott, csak olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.

A hazai jogtörténet egyenetlenül fejlődő civil szektort eredményezett.

■ Felvilágosult/abszolútizmus, reformkor: nincs törvény, csak uralkodói rendeletek, ide értve az egyéni mentességeket (támogatásokat). Egyletek előzetes miniszteri láttamozással ellátott alapszabály alapján működtek, erős állami felügyelet és éves adatgyűjtési, bejelentési kötelezettség (pl. egyleti vezetőkről, tagságról, panaszok kivizsgálása a törvényhatóságok és belügyminisztérium részéről). A szervezetek osztályozása kialakult (pl. jótékonyági, humanisztikus, munkásegylet – csak magyar állampolgár lehetett tagja)

■ 1919. évi III. néptörvény: az egyesülési és gyülekezési szabadságról kimondta, hogy nem kell előzetes hatósági bejelentés, egyesület alakításához alapszabály, vezetőség megválasztása és bírósági bejegyzés, de nem jegyezhető be, ha büntető jogszabályokat sértene a működése

■ 1919-1945 között folyamatos a jogkorlátozás. Állambiztonsági okokból kivételes intézkedések bevezetési lehetősége, ennek része az egyesületek ellenőrzése, működés felfüggesztése, fegyveres és katonai jellegű szervezetek tilalma, a szakminiszter által láttamozott alapszabályok, fokozott felügyelet, elmulasztott bejelentés (pl. változásokról) kihágás, az egyesülési joggal való visszaélés vétsége (pl. betiltott szervezetben részvétel, annak segítése). Gyakori a rendőrségi ellenőrzés, megszületnek a faji törvények, amelyek teljes jogfosztást és jelentenek.

■ 1946. évi I. tc.: a köztársasági államformáról rendelkezve biztosítja az állampolgárok elidegeníthetetlen jogait és a jogegyenlőséget, így az egyesülési jogot is. Ezekről senki sem fosztható meg, csak törvényes eljárásban.

■ 1946. évi VII. tc: büntetőjogi védelem a köztársasági alapintézményeknek, így pl. tilos az állampolgári jogegyelőség és szabadságok elleni izgatás, mellékbüntetésként politikai jogok felfüggesztése is kiszabható.

■ 1946. évi X. tc.: az alapjogok fokozott védelme érdekében bűncselekmény, ha közhivatalnok hivatali eljárásában vagy intézkedésével a természetes személyek alapvető jogait megsérti (1946. évi I. tc. preambulumban). Ugyanakkor a belügyminiszteri rendeletek révén korlátozás, betiltás.

■ 1949. évi XX. törvény: Alkotmányos jogként csak névlegesen beszélhetünk az egyesülési jogról. A vonatkozó cikk szerint a Magyar Népköztársaság a dolgozók társadalmi, gazdasági és kulturális tevékenységének fejlesztése érdekében alkotmányosan biztosítja az egyesülési jogot. A Magyar Népköztársaság feladatainak ellátásában az öntudatos dolgozók szervezeteire támaszkodik. A népi demokrácia rendjének védelme, a szocialista építésben való fokozott részvétel, a kulturális nevelőmunka kiszélesítése, a nép jogainak megvalósítása és a nemzetközi szolidaritás ápolása céljából a dolgozók szakszervezeteket, demokratikus női és ifjúsági, valamint egyéb tömegszervezeteket létesítenek, és ezek erőit a demokratikus Népfrontban fogják össze. E szervezetekben megvalósul az ipari, mezőgazdasági, s értelmiségi dolgozók szoros együttműködése és demokratikus egysége. A nép demokratikus egységére támaszkodó és élcsapata által irányított munkásosztály az állami és társadalmi tevékenység vezető ereje.

■ 1972. évi I. törvény az alkotmány módosításáról: A Magyar Népköztársaság biztosítja az egyesülési jogot. Az egyesülési jogot törvény szabályozza. A szocializmus rendjének és vívmányainak védelmére, a szocialista építőmunkában és a közéletben való fokozott részvételre, a kulturális nevelőmunka kiszélesítésére, a nép jogainak és kötelességeinek

megvalósítására, a nemzetközi szolidaritás ápolására a dolgozók tömegszervezeteket és tömegmozgalmakat hozhatnak létre.

■1970.évi 35.tvr: az egyesület szervezése előtti bejelentési kötelezettség a profil szerinti főhatóságnak/minisztériumnak, amely engedélyezte a szervezést (politikai semlegesség vagy ideológiai megfelelés)

■1959.évi IV.tv.: PTK-ban az egyesületekről csupán a magánjogi viszonyok részeként rendezte a kérdést. Előfeltétel a főhatósági jóváhagyás. Minta-alapszabályokat tartalmazott. Az állami felügyeletet ágazati (minisztériumi), ügyészségi szervek látták el. Államigazgatási döntés a megszüntetésről, vagyona állami/szövetkezeti kézbe adásáról. 1985-től módosítások: vállalat alapítási jog

1989.évi II. törvény révén az egyesülési jog alapjoggá vált

Társadalmi szervezet, szövetség és tömegmozgalom jöhetett létre, bíróság hatáskörbe került a bejegyzés és törlés (megszűnés, megszüntetés). Ugyanakkor alkotmányos korlátokat határoztak meg. A törvényességi kontrollt az ügyészség látta el. Az 1989.évi XXXI. törvény az Alkotmány módosításáról összeépült az Etv-ben foglaltakkal, majd ezt pontosította az 1990.évi XL. törvény az Alkotmány módosításáról.

■A Magyar Köztársaságban az egyesülési jog lapján mindenkinek joga van a törvény által nem tiltott célra szervezeteket létrehozni, illetőleg azokhoz csatlakozni. Politikai célt szolgáló fegyveres szervezet az egyesülési jog alapján nem hozható létre. Az egyesülési jogról szóló, valamint a pártok gazdálkodásáról és működéséről szóló törvény elfogadásához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.

■A napjainkra a szabályozás és a szektor differenciálódása figyelhető meg és az egyes szervezeti formák szerinti szabályozás (kontinentális jogi hagyomány), így alapítványok, közalapítványok, pártok, pártalapítványok, sportszervezetek, köztestületek, kamarák, közhasznú szervezetek, szövetkezet, hegyközség és egyre újabbak.

■Alkotmányos védelem eszközei (AB határozatok, LB jogegységi határozatok, Legfőbb Ügyészségi utasítások a magánjogi törvényességi kontrollra)

■Nemzetközi egyezmények (ENSZ, Európa Tanács) és európai integráció befolyása a szektor jogállására.

Az egyesülési jog általános tartalma

■Békés jelleg

■Önkéntesség (csatlakozás, kilépés)

■Demokratikus döntéshozatal (létesítés, megszüntetés, vezetők választása, belső szabályozás)

■Önigazgatás (szervezeti felépítés meghatározása, átalakítása)

■Önszabályozás (alapszabály, belső működési szabályok létrehozása, módosítása)

■Függetlenség a végrehajtó hatalomtól (államigazgatási szerv felügyeletet nem gyakorolhat felette)

■Önálló gazdálkodás (költségvetés, bevételek, adózás, tulajdonlás, öröklés)

■Alapjogi védelem (bíróság), tagok és szervezet tekintetében

■Nemzetközi együttműködés szabadsága

■Jogi személyiség választható jellege (tömegmozgalom, nyilvántartott tagság, nem állandósult szervezet formájában is)

■Jogi személlyé válás törvényi minimumai és változás-bejelentési kötelezettség (bírósági nyilvántartás, közhitelesség)

■Korlátozható és felfüggeszhető alapjog

Az egyesülési jog általános korlátai

- Szükségesség és arányosság tesztje alapján korlátozható alapjog
- Tilos a hatalom erőszakos megragadására, gyakorlására használni
- Tilos az alkotmányos rend felszámolására használni (pl. többpártrendszer megszüntetése)
- Tilos fegyveres szervezet alakítása
- Tilos bűncselekményre felhívni, azt egyesülési jog leple alatt elkövetni
- Tilos a háborús propaganda, népek, fajok vagy egyéb társadalmi csoportok elleni gyűlölködés szítása
- Állami monopólium tevékenységek, törvényi tilalmak létezhetnek egyes tevékenységekre
- Nem alakítható elsődlegesen, csak kiegészítő jelleggel, a cél szerinti tevékenység sérelme nélkül gazdasági tevékenységre
- Gyermekek kiemelt védelme a társadalom és a család részéről (egyesülési jog érettségének megfelelően gyakorolható, nem pedig formális cselekvőképesség polgári jogi mérce szerint – alapjogi jogalanyiség)
- Fegyveres erők, hivatásos jogviszonyban állók egyesülési joga korlátozott a gyakorlása terén

Az Alaptörvény új keretei

Az Alaptörvény (2011.ápr.25.) releváns szabályai széttagoltak, és nem állítható, hogy a korábbinál kedvezőbb működési feltételeket vagy garanciákat nyújtanak a polgárok alulról jövő kezdeményezései, formációi számára:

R) cikke: Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

XV. Cikke: (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

C) cikke: (2) Senkinek a tevékenysége nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetve kizárólagos birtoklására. Az ilyen törekvésekkel szemben törvényes úton mindenki jogosult és köteles fellépni. (3) Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult.

0) cikke: Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni. **V. cikke:** Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.

I. cikke: (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége. (2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. (4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

VIII. cikke: (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. (2) Mindenkinek joga van szervezeteket létrehozni, és joga van szervezetekhez csatlakozni. (3) Pártok az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. A pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. A pártok közhatalmat közvetlenül nem

gyakorolhatnak. (4) A pártok működésének és gazdálkodásának részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. (5) Szakszervezetek és más érdek-képviselői szervezetek az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek.

XIII. cikke: (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

XXV. cikke: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez.

Az egyesülési jog egyéb korlátai

Az alapjogi alkotmányos korlátokon túl az ágazati szabályok sokaságát kellene áttekinteni a teljes listához. Itt elég annyi, hogy 2012 óta egyre jelentősebbek az alapjogi korlátok, amelyek közt

- pénzügyi (adózás, számvitel, gazdálkodási bevételek, csőd-és felszámolási szabályok);
- polgári jogi (így a jogi személy létesítésére, megszüntetésére, átalakulására, névviselésére, vagyoni értékű jogaira stb., döntően a Ptk-ban és a Ctv-ben, nyilvántartási törvényben vegyesen), valamint
- büntetőjogi korlátokat érdemes megkülönböztetni.

A Btk (2012. évi C. törvény)

- a közigazgatás rendje elleni cselekmények közt helyezte el az egyesülési joggal visszaélést. (351.§). Eszerint, aki a bíróság által felosztatott egyesület vezetésében részt vesz, ha súlyosabb büncselekmény nem valósul meg, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Aki pedig a bíróság által felosztatott egyesület működésében a köznyugalom megzavarására alkalmas módon vesz részt, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ha valaki a bíróság által felosztatott egyesület vezetéséhez vagy működéséhez szükséges vagy azt könnyítő feltételeket biztosítja, vagy ahhoz anyagi eszközöket szolgáltat, az egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- a koncessziós vagy közbeszerzési eljárásban az eredmény befolyásolása érdekében versenykorlátozó lépéseket tesz (pl. árak rögzítése, piac felosztása), amelyet köztestületben döntéshozóként (pl. vezetőség tagjaként) is elkövethet valaki, úgy büntett miatt öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (420.§);
- az egyéb büncselekmények elkövető is büntethető foglalkozástól eltiltással, amelybe beleértendő a civil szervezetnél a vezető tisztségviselője, azaz olyan személy, aki a szervezet képviselőjére vagy pénzforgalmi számlája feletti rendelkezésre jogosult (54.§); továbbá kiszabható a közügyektől eltiltás, amelynek következtében nem viselhet tisztséget köztestületben, közalapítványban, és nem lehet civil szervezetnek vezető tisztségviselője annak hatálya alatt (61-62.§).

A civil szektor jogi helyzetét persze a büntető kódex nem csak korlátozza, de annyiban támogatják, hogy a kisebb súlyú cselekmények elkövetőinél a büntetés kiszabását egy évre elhalaszthatja a bíróság, és jóvátételi munka végzését írja elő, ha alaposan feltehető, hogy a büntetés célja így is elérhető. Ez a jóvátételi munka az elkövető – választása szerint – állami vagy önkormányzati fenntartású intézménynél, közhasznú jogállású civil szervezetnél, egyházi jogi személynél vagy azok részére végezheti a jóvátételi munkát (67.§) Másfelől, a közfeladatot ellátók körébe belefoglalták például a tűzoltó egyesület mentési munkát végző tagját, hogy sértettként nagyobb védelmet kapjanak (459.§)

Milyen szervezetekről beszélünk a PTK és a 2011. évi CLXXV. tv. (Civil tv.) alapján?

- jogi személyiség nélküli: civil társaság, amelyre a polgári jogi társaságra vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a társaságot a társasági szerződésben ügyvitelre kijelölt tag kivételével bármely tag azonnali hatállyal indokolás nélkül felmondhatja, a tag halála, illetve felmondása esetén a társaság pedig csak akkor szűnik meg, ha ezáltal a tagok száma egy főre csökken. a tagok olyan megállapodáson alapuló együttműködése, amelynek nem része a gazdálkodás. A civil társaságot a Ptk. szabályozza, létrehozása nem igényel bírósági, vagy hatósági bejegyzést, regisztrációt. Az alapító tagok egy társasági szerződésben megjelölik a célokat, az együttműködés formáját, a társaság szervezetét és képviselőjét. Nincs formai kényszer, a szerződés meglehetősen szabadon alakítható. Az elvárás csak annyi, hogy a társaság célja ne gazdasági cél legyen, és legyen egy ügyvivő tag, de bármely tag jogosult az ügyvitelre. Már két fő elegendő a társasághoz. A jogi személyiség hiányából következően a tagok vagyoni felelőssége egyetemleges harmadik személy felé. Megszűnik, ha célját megvalósította vagy a cél megvalósítása többé nem lehetséges; ha eltelt a határidő, amelyre alakult, kivéve, ha a tagok a társaságot tovább folytatják; valamely tagjának halálával, illetőleg jogutód nélküli megszűnésével, rendes felmondással, kivéve, ha a tagok a társaságot tovább folytatják; azonnali hatályú felmondással; a társaság közös elhatározással való megszüntetésével, vagy ha a tagok száma egyre csökken,
- jogi személy: egyesület, alapítvány, közalapítvány, pártalapítvány, köztestület, non-profit társaság, sportszervezet (sportegyesület, sportiskola, sportszövetség, MOB), szociális szövetkezet, diák/iskolaszövetkezet, biztosító egyesület, párt, szakszervezet
- olyan jogi személy, amelyet jogi személyek hoztak létre: szövetség – a PTK életbe lépésével fontos változás, hogy a szövetségnek nem lehet természetes személy tagja, de egyebekben a szövetségre az egyesületi szabályokat kell alkalmazni;
- olyan jogi személy, amelynek sajátos jogai és főleg kötelezettségei vannak: közhasznú szervezet (2007-2012 között volt még kiemelten közhasznú szervezet is). 2014. június 1. napjától csak a civil tv. szerint közhasznúsági nyilvántartásba vett szervezet jogosult a közhasznú megjelölés használatára és a közhasznú jogálláshoz kapcsolódó kedvezmények igénybevételére

Az egyesülési jog keretei 2012-től

Fontos változás, hogy már nem minősített törvényben szabályozandó, és vegyítve alapjog gyakorlásának feltételeit más, nem alapjogi szabályokkal. Ez alkotmányjogi szempontból kifogásolható, hiszen így nem lehet az alapjogi és emberi jogi jogkorlátozási mércéket alkalmazni, mivel a törvényben más, nem-alapjogi jellegű tárgyakat is szabályoznak. Ez pedig nemzetközi egyezményeket is sértő jogkorlátozást észrevétlenül hoz be a hazai jogba, a következők szerint:

- az egyesülési jog gyakorlása nem sértheti az Alaptörvény C) cikk (2) bekezdését,
- nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást,
- nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.
- Az egyesülési jog alapján szervezet minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az Alaptörvénnyel, és amelyet törvény nem tilt.

- az egyesülési jog alapján fegyveres szervezet nem hozható létre,
- törvény alapján kizárólag állami szerv saját hatáskörében ellátható közfeladat megvalósítására irányuló tevékenység nem végezhető
- A Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek tagjaira vonatkozóan az egyesülési jog gyakorlásának feltételeit és módját törvény állapítja meg
- nem létesültet elsődlegesen gazdasági, vállalkozási célra, ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült (éves összbevétele 60%-a legalább gazdasági-vállalkozási tevékenységből ered, ide nem értve az adományt, a bevétellel járó, létesítő okiratban meghatározott cél szerinti, valamint a közhasznú tevékenységet), az adóhatóság törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez
- szabad alakítás, szabad csatlakozás, szabad működés
- az egyesület saját maga rendelkezik nevével, címerével, logójával és minden a nevéhez kapcsolódó joggal, különös tekintettel a vagyoni értékű jogokra (hirdetési, reklám és a tevékenység televíziós, rádiós valamint egyéb elektronikus technikákkal történő közvetítésével kapcsolatos jogok – ezekről egy évnél hosszabb időre szerződést csak a legfőbb szerv külön felhatalmazása alapján köthet, a meghatalmazást évente meg kell újítani)
- ha egyesület olyan tevékenységet végez, amelyet jogszabály engedélyhez (feltételhez) köt vagy egyébként szabályoz, e tevékenység felett a tevékenység szerinti hatáskörrel rendelkező állami szerv a hatósági ellenőrzésre irányadó szabályok alkalmazásával felügyeletet gyakorol (pl. adóhatóság, fogyasztóvédelmi hatóság)
- civil szervezet nyilvántartása: adatai országosan egységes, elektronikus, bárki számára ingyenesen hozzáférhető közhiteles nyilvántartásban elérhetők, közérdekből nyilvános információk gyűjtése, rendszerezése és közzététele, illetve ezzel összefüggésben a kérelemre történő adatszolgáltatás akadálymentes honlapon (Civil Információs Portál <http://civil.info.hu/tajekozodjon>) egyesület, alapítvány bírósághoz benyújtott iratai, ideértve a még el nem bírált kérelmet és mellékleteit is, nyilvánosak, azokat bárki megtekintheti, és azokról feljegyzést készíthet, kivéve az egyesület alakuló ülésének jelenléti ívét és az egyesület tagnyilvántartását
- A civil szervezet a működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek lezárását követően az üzleti év utolsó napjával/megszűnés napjával mint mérleg-fordulónappal köteles beszámolót + közhasznúsági mellékletet készíteni:
- a mérleget (egyszerűsített mérleget), az eredmény kimutatást (eredmény levezetést), kettős könyvvitel esetében a kiegészítő mellékletet, független könyvvizsgálói jelentést
- tárgyévet követő május 31-ig letétbe helyezni és közzétenni, valamint adatainak lekérdezését a Civil Információs Portál számára lehetővé kell tenni, ha a civil szervezet saját honlappal rendelkezik, a közzétételi kötelezettség kiterjed a beszámoló, valamint közhasznúsági melléklet saját honlapon történő elhelyezésére is 3 évig -- ha elmulasztja és azt 1 éven belül nem pótolja, a bíróság törvényességi ellenőrzési eljárás lefolytatása céljából értesíti az ügyészséget.
- a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik
- adománygyűjtő tevékenységet folytathat, ha a nevében vagy javára történő adománygyűjtés nem jár az adományozók, illetve más személyek zavarásával, a személyhez fűződő jogok és az emberi méltóság sérelmével, a civil szervezet írásbeli meghatalmazást adott, és az adományokat könyv szerinti, ennek hiányában a szokásos piaci áron nyilvántartásba veszik

- az ügyészség (Ütv., Civil tv., Ptk szerint) törvényességi ellenőrzést gyakorol: ellenőrzi, hogy a civil szervezet szabályzatai megfelelnek-e a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak, a civil szervezet aktusai megfelelnek-e a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak és a belső szabályzatainak. Döntései ellen kifogásnak van helye, keresettel a bírósághoz fordulhat, amely megsemmisíti a civil szervezet bármely szervének törvénysértő határozatát, és szükség szerint új határozat meghozatalát rendeli el (a keresetindításra a határozat meghozatalát követő 1 éven belül van mód), összehívja a legfőbb szervet, vagy határidő tűzésével a törvényes működés helyreállítására kötelezi a legfőbb szervet, és minderről értesíti a civil szervezetnél választott felügyelő szervet is, ha a törvényes működés nem állítható helyre, a civil szervezetet megszünteti
- megszűnést a legfőbb szerv mondja ki vagy a bíróság, ha az ügyész keresete alapján felosztatja az egyesületet, mert annak működése vagy tevékenysége alkotmányosértő, vagy az ügyész keresete alapján megállapítja az egyesület megszűnését, ha az legalább egy éve nem működik, vagy tagjainak száma 10 alá csökken,
- megszűnésének esetén - a nyilvántartásból való törlésről rendelkező bírósági határozat jogerőre emelkedésének napjával szűnik meg
- a civil szervezet végelszámolására a Civil tv-t., a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvény (Ctv.), csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvényt (Cstv.) rendelkezéseit kell alkalmazni, nemperes eljárásokban a civil szervezet székhelye szerinti törvényszék jár el
- megmaradt vagyonról az egyesület alapszabályában rendelkezik, de törvény a felhasználásáról rendelkezhet, végső esetben vagyona a civil szervezetek támogatására való felhasználás céljából a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti meg (államosítás), a vagyon felhasználásának módját a Civil Információs Portálon nyilvánosságra kell hozni

Jogi személy létesítése, megszüntetése

Függetlenül attól, hogy az egyesülési jog alapjog, a Ptk. minden jogi személy alakítására, működtetésére és megszűnésére vonatkozó közös minimum szabályokat hozott létre 2013-tól. Így a Civil tv. fenti szabályait lényegében felülírják, kedvezőbb értelmezés szerint kiegészítik a következők:

- A jogi személy általános szabályait kell alkalmazni, ha a Ptk. az egyes jogi személy típusokkal kapcsolatban eltérően nem rendelkezik. Így nem a Civil tv. kiegészítése a Ptk, hanem épen fordítva, a Ptk. engedi meg az egyesületi vagy éppen alapítványi szabályok alkalmazását;
- A jogi személy jogképessége kiterjed minden olyan jogra és kötelezettségre, amely jellegénél fogva nem csupán az emberhez fűződhet. Törvényben meghatározott típusban, nem tiltott tevékenység folytatására és cél elérése érdekében alapítható és működtethető -- az e rendelkezésbe ütköző létesítő okirat semmis.
- Ha tagja vagy alapítója korlátolt felelősségével visszaélt, és emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn, e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni.
- Tagjai, illetve alapítói az egymás közötti és a jogi személyhez fűződő viszonyuk, valamint a jogi személy szervezetének és működésének szabályozása során a létesítő okiratban nem térhetnek el néhány ponton a speciális szabályoktól, ha az eltérést a Ptk. tiltja; vagy az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.

- A jogi személy típusának megfelelő létesítő okiratán alapuló bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, a bejegyzését a nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott okból tagadhatja meg.
- A jogi személy határozott vagy határozatlan időre jöhet létre. Ha a létesítő okirat a jogi személy fennállásának időtartamáról nem rendelkezik, a jogi személy határozatlan időre jön létre.
- A létesítő okiratban kell szerepelni a célnak és fő tevékenységnek, a jogi személyt létesítő személy/ek nevének, lakóhelyének, a jogi személy részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásnak, a vagyon rendelkezésre bocsátási módjának, idejének, a jogi személy első vezető tisztségviselőjének.
- A szervezet nevének olyan mértékben kell különböznie a korábban nyilvántartásba vett más jogi személy elnevezésétől, hogy azzal ne legyen összetéveszthető, és ha több jogi személynek nyilvántartásba vételét kéri azonos vagy összetéveszthető név alatt, a név viselésének joga azt illeti meg, aki kérelmét elsőként nyújtotta be. Neve nem kelthet a valósággal ellentétes látszatot. A jogi személy típusára vagy formájára vonatkozó elnevezést a jogi személy nevében fel kell tüntetni, ha név a tevékenységét is tartalmazza, akkor a tevékenységet is magyar nyelven, a magyar helyesírás követelményeinek megfelelően kell feltüntetni.
- Székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol biztosítani kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és a jogi személy jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét.
- A jogi személy részére teljesített vagyoni hozzájárulást vagy annak értékét nem lehet visszakövetelni. Nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként az alapító vagy a tag dolog tulajdonjogát vagy vagyoni értékű jogot ruházhat át a jogi személyre, de tagsági jogokról nem lehet értékpapírt kibocsátani.
- A jogi személy nyilvántartásba való bejegyzési kérelmét a képviseletre kijelölt személynek kell benyújtania. A benyújtás elmulasztásából vagy késedelméből, valamint a hiányos vagy hibás bejelentésből eredő károkért a képviselő az alapítókkal szemben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel.
- A nyilvántartásba jogot, tényt vagy adatot bejegyezni jogszabályban meghatározott okirat alapján lehet, mivel a nyilvántartás közhiteles: vélelmezni kell, hogy a nyilvántartott jogok, tények és adatok fennállnak és valósak. Senki sem hivatkozhat arra, hogy nyilvántartott adatról nem tudott. A jogi személy jóhiszemű személyekkel szemben nem hivatkozhat arra, hogy valamely általa bejelentett nyilvántartott adat nem felel meg a valóságnak. Az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell annak jóhiszeműségét, aki a nyilvántartásban bízva, ellenérték fejében szerez jogot.
- A létesítő okirat érvénytelenségére a jogi személynek a nyilvántartásba való bejegyzését elrendelő határozat jogerőre emelkedéséig a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni. Ám a nyilvántartásba való jogerős bejegyzését követően a létesítő okirat érvénytelenségére nem lehet hivatkozni a nyilvántartásból való törlés érdekében. Ha a létesítő okirat valamely rendelkezése jogszabályba ütközik, a törvényes működés biztosítására szolgáló eszközöket igénybe lehet venni.
- Ha a döntéshozó szerv ülését nem szabályszerűen hívták össze, az ülést akkor lehet megtartani, ha az ülésen valamennyi részvételre jogosult jelen van, és egyhangúlag hozzájárul az ülés megtartásához.
- A döntéshozó szerv ülésén a szabályszerűen közölt napirenden szereplő kérdésben hozható határozat, kivéve, ha valamennyi részvételre jogosult jelen van és a napirenden nem szereplő kérdés megtárgyalásához egyhangúlag hozzájárul

Egyesület vagy alapítvány?

A legalapvetőbb és legfontosabb különbség az egyesület és az alapítvány között tehető meg. Az egyesület és az alapítvány közötti megkülönböztetés a gyakorlatban nagyon gyakran úgy merül fel, hogy azok a személyek, akik valamilyen szervezetet kívánnak létrehozni a céljaik megvalósítására, felteszik maguknak a kérdést, hogy alapítványt vagy egyesületet (vagy annak valamilyen különös formáját) hozzák létre. A kérdésfeltevés azonban – részben – téves: az egyesület és az alapítvány fogalmának elemzéséből világosan megmutatkozik, hogy azt a kérdést kell feltenniük az alapítóknak, hogy milyen célt szeretnének elérni, és azt milyen keretek között kívánják megvalósítani, szükséges-e a céljukhoz vagyon vagy nem stb.

Az egyesületet ugyanis az egyesülési alkotmányos alapjog alapján alapítják meg a tagok (vagy alapítók), az alapítvány esetében viszont célra rendelnek bizonyos mértékű vagyontömeget. Az első esetben szervezetalapú a jog megközelítése, a második esetben viszont vagyonközpontú. Másképpen fogalmazva, az egyesületnek tagjai vannak (akik személyek), de nem feltétlenül van vagyona, az alapítványnak nincsenek tagjai, de mindenképpen van vagyona.

Az egyesület tehát egy önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező olyan szervezet, amely nyilvántartja a tagjait, és a tagjait közös célra szervezi. Az egyesületet, annak státuszát és létrehozását a Civil tv., a nyilvántartási törvény és a Ptk. szabályozza. Az egyesület létrehozásához 10 tag közös nyilatkozata szükséges, és az egyesület különös formái a párt, a szövetség, a szakszervezet. Alapításához

- legalább 10 alapító tag az egyesület megalakítását kimondja,
- az egyesület alapszabályát elfogadja,
- ügyintéző és képviseleti szerveit megválasztja és
- Magyarországon székhellyel rendelkezik.
- megalapítását (megváltozását) követően kérni kell annak nyilvántartásba vételét, amely nem tagadható meg, ha az alapszabályában foglalt célok és tevékenységek nem ellentétesek az Alaptörvénnyel, és alapítói eleget tettek a törvényben előírt követelményeknek.
- alapszabálya
 - az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja, ha annak önálló ügyintéző és képviseleti szerve van, továbbá rendelkezik a működéséhez szükséges vagyonnal.
 - rendelkezni kell a szervezet nevről, céljáról és székhelyéről, szervezetéről, a tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről,
 - rendelkezni lehet a tag egyéb jogairól, kötelezettségeiről, a különleges jogállású tagságról (pártoló, tiszteletbeli)
 - az egyesület tagja az lesz, akit a közgyűlés elfogad tagként, és ha feltételhez köti az alapszabály, annak meg nem felelő embernek harminc napos határidővel az egyesület felmondhat írásban, amelyről szintén a közgyűlés dönt
 - részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein;
 - választhat és választható az egyesület szerveibe;
 - köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott kötelezségeinek;
 - nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását.
 - Ha a tag jogszabályt, alapszabályt vagy közgyűlési határozatot súlyosan vagy ismételten megsérti, a közgyűlés, bármely tag, egyesületi szerv kezdeményezésére, kizárási eljárást folytat le; a tisztességes eljárási

szabályokat az alapszabályban kell rögzíteni (indoklás, írásbeliség, bizonyítás, jogorvoslatról tájékoztatás, közlés, fellebbezési rend),

- az egyesület szervei által hozott jog- vagy alapszabálysértő határozat megsemmisítése iránt - a határozat tudomására jutásáról számított 30 napos jogvesztő határidőben - pert indíthat, amely a határozat végrehajtását nem gátolja, a bíróság azonban indokolt esetben - a tag kérelmére - a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A per a törvényszék hatáskörébe tartozik. – ezek nem vonatkoznak a vallási tevékenységet is végző egyesületi határozatokra
- az alapszabály vagy a felek megállapodása szerint a tagsági jogviszonyból, az egyesületi szervek és a tagok egymás közti jogvitája rendezésére állandó vagy eseti választott bírósági eljárás köthető ki,
- a pártoló tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, a tiszteletbeli tagot az egyesület tagjai választják meg e tagságra, a különleges jogállású tagok az egyesület szerveibe nem választhatnak és az egyesületi szervek döntéshozatalában csak tanácskozási joggal vehetnek részt.
- költségvetési szerv egyesület pártoló tagja nem lehet.
- ügyintéző és képviseleti szervének tagja az lehet, aki legalább korlátozottan cselekvőképes, kivéve, ha a cselekvőképességét a bíróság a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozta, + a közügyek gyakorlásától nincs eltöltve + magyar állampolgár, vagy EGT polgár/családtagja vagy bevándorolt/letelepedett jogállású, illetve tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik állam polgára. A vezetői megbízatás – ha az alapszabály másként nem rendelkezik – két évre szól, de az alapszabályban legfeljebb öt év rögzíthető érvényesen. A vezetők legfeljebb harmada lehet egyesületen kívüli személy

az egyesület felépítése:

- legfőbb szerve a tagok összessége (taggyűlés) vagy a tagok által - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton legfőbb szervként választott testület
- szükség szerint, de legalább évenként össze kell hívni, vagy ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha azt a tagok legalább 10%-a vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada - az ok és a cél megjelölésével – kéri. Ugyanakkor a vezetőség köteles összehívni, ha intézkedni kell, mert az egyesület vagyona a tartozásokat nem fedezi, vagy az egyesület céljainak elérése veszélybe került.
- ülése személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható és ennek lehetőségét és módját a létesítő okirat rögzíti.
- hatáskörébe tartozik az alapszabály megállapítása és módosítása; az éves költségvetés + az előző évről szóló számviteli beszámoló elfogadása, ha törvény/alapszabály eltérően nem rendelkezik; az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának elfogadása; ha az alapszabály másként nem rendelkezik, az egyesület más egyesülettel való egyesülésének, szétválásának vagy feloszlásának kimondása; az ügyintéző és képviseleti szerv tagjainak megválasztása és visszahívása, díjazása, a vezető tisztségviselők feletti munkáltatói jogok gyakorlása, felügyelő biztosság tagjainak, könyvvizsgálónak a választása, díjazása, visszahívása, végelszámoló kijelölése, és döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utal

- háromnegyedes szótöbbség kell az alapszabály módosításához (jelen lévőkből), az egyesületi célok módosításához, a megszűnés kimondásához (szavazati joggal rendelkezőkből).
- ügyintéző és képviselői szerve a tagok által ilyen célból - az alapszabályban meghatározottak szerint - közvetlenül vagy közvetett úton választott testület (elnökség) vagy személy. Az elnökség három tagból áll, tagjai kötelesek bármely tagnak felvilágosítást és az egyesületi iratokba betekintést adni, ide értve a felügyelő bizottsági tagokat is, kivéve, ha a betekintés, felvilágosítás az egyesület üzleti (SIC!) titkét sértené, vagy e tagi jog gyakorlása visszaélészerű (SIC!) avagy nem tesz titoktartási nyilatkozatot a felvilágosítást kérő, ha ezt feltételként szabják meg.
- kötelező felügyelő bizottságot létrehozni, ha a tagok felénél több természetes személy vagy a taglétszám száz felett van, és feladata a működés és belső döntések jogszerű teljesítésének ellenőrzése,
- szervei határozatképesek, ha tagjainak több mint a fele jelen van, az alapszabály ennél magasabb jelenléti arányt is megállapíthat, határozataikat a jelenlévők szótöbbségével hozzák mindazon kérdésben, amely tekintetében az alapszabály a szótöbbség magasabb arányát nem írja elő. – határozatképtelenség esetén megismételt ülést kell későbbi időpontban tartani, és akkor a legfőbb szerv esetében a megjelent tagok számától függetlenül, egyéb egyesületi szerv esetén pedig az általános határozatképességi szabályt kell betartani
- az egyesület megszűnik + a nyilvántartásból törlik:
 - a legfőbb/döntéshozó szerv döntése alapján átalakulással (jogutódlás),
 - a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz, kivéve, ha az egyesülettel szemben lefolytatott végrehajtás eredménytelen volt vagy az egyesület fizetéképtelenségét a bíróság megállapította,
 - a bíróság feloszlátja,
 - a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti, vagy
 - megállapítja megszűnését,
 - a fizetéképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti,
 Ha az egyesület jogutód nélkül szűnik meg,
 - végelszámolási eljárást kell lefolytatni.
 - alapszabálya vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában, a hitelezői igények kielégítése után - megmaradt vagyonát törvényben meghatározott célra kell fordítani és az ott megjelölt módon kell nyilvánosságra hozni.

Az alapítvány

Az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy, amely az alapító által az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét együtt jelenti. Az alapítvány fogalmából eltűnt a közérdek (nem közérdekű a célja már) és a tartós célt folyamatosan kell megvalósítani az alapítványnak, ez újabb fogalmi elem a Ptk-ban. Így egy (vagy több) alapító vagyonának letétbe helyezése a lényeg, amiből a célt megvalósítja az alapítvány szervezete. Alapítvány persze nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására, miközben az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult. az alapítvány nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak, nem létesíthet alapítványt és nem csatlakozhat alapítványhoz. Ha a Ptk. eltérően nem rendelkezik, alapítvány nem hozható létre az alapító, a csatlakozó, az alapítványi tisztségviselő, az alapítványi szervek tagja, valamint ezek hozzátartozói érdekében, ide nem értve az alapítvány tisztségviselőinek

szerződés szerint járó díjazását. Az alapítvány vagyona terhére az alapítvány céljának megvalósításával összefüggésben juttat a kedvezményezettnek juttatást. Az alapító és a csatlakozó abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, míg az alapító és a csatlakozó hozzátartozója csak akkor lehet kedvezményezett, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.

Az új Ptk-ban ez azért lehetséges, mert eltűnt az alapítványi definícióból a közérdek fogalma, másfelől a „klasszikus” (tőkésített) alapítványok jönnek létre, ellentétben a az évtizedes gyakorlattal, amelyben elsősorban nem saját vagyonból működő „programmegvalósító” alapítványok működtek. A kedvezményezettként megjelölt személy nem támaszthat igényt az alapítvánnyal szemben, kivéve, ha az alapító okirat a kedvezményezett személyt, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározza; vagy a kuratórium a kedvezményezett részére szóló juttatásról döntött, amit a kedvezményezett a feltételekkel együtt elfogadott. Újdonság, hogy alapítvány írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben is létesíthető. Ilyen esetben a végintézkedésnek tartalmaznia kell az alapító okirat tartalmi elemeit.(célja, a kezelő/eljáró személy kijelölése és az alapítás hatálya). Korlátozás, hogy semmis az alapító okiratban az alapítvány céljának módosítása, kivéve, ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy a cél elérése lehetetlenné vált, és az új cél megvalósítására az alapítvány elegendő vagyonnal rendelkezik; semmis az alapító okirat olyan módosítása, amely az alapítvány vagyonának csökkentésére irányul, vagy - ha az alapítványhoz csatlakozás történt - az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt kedvezményezett személyét megváltoztatja.

Fontos, hogy a kezelő (szerv) akár egyfős is lehet, de a lényeg, hogy az alapítónak ne legyen meghatározó befolyása, vagyis ne legyenek egymással függő viszonyban az alapító és a kezelő. Ugyanis a kuratórium (az alapítvány ügyvezető szerve) három tagja vezető tisztségviselőknek minősülnek, ráadásul kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie. Az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója nem lehet a kuratórium tagja, de ha mégis akkor nem lehetnek többségben. Minden ezzel ellentétes rendelkezés semmis az alapító okiratban. Az alapító az alapítvány egyszemélyes ügyvezető szervéül kurátort nevezhet. A kurátorra a kuratóriumra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell.

További jelentős szabály, hogy a 11/2012. (II. 29.) KIM rendelet szerint, az alapítvány céljára rendelt vagyona legalább 100 000 forint legyen (az egyszerűsített eljárás során nyilvántartásba vett szervezetek esetében), bár erre nem volt felhatalmazása a miniszternek, tehát nem alkotmányos. Amennyiben egy szervezetet a bíróság hiánypótlásra szólít fel, mert kevesebb lenne a vagyona az alapításkor, érdemes javasolni a bíróságnak, hogy alkotmányellenes jogszabály kapcsán függessze fel az eljárást és küldje az Alkotmánybíróságnak a rendeletet ezen pontja vonatkozásában.

Alapítvány létesítésekor rendelkezni kell, és a bírósági bejegyzéshez csatolni kell:

- az alapítvány vagyonának kezelésére kijelölt (egyfős) kezelő szerv neve, illetve megnevezése, valamint lakóhelye (székhelye), vagy az említett célból létrehozott (több főből álló) kezelő szervezet tagjainak neve, lakóhelye;

- az alapítvány kezelő szerve (szervezete) tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó, az összeférhetlenségre is kiterjedő nyilatkozata;
- igazolás az alapítvány céljára rendelt vagyon rendelkezésre bocsátásáról:
 - pénzbeli vagyonrendelés esetén a pénzforgalmi szolgáltató (bank) igazolása a fizetési vagy pénzforgalmi számlán elhelyezett összegről, az ügyvéd vagy a bíróság igazolása az ügyvédi vagy bírósági letétről vagy a közjegyző igazolása az alapítvány céljára rendelt vagyon bizalmi őrzésbe adásáról;
 - a legalább a működés megkezdéséhez szükséges pénzbeli vagyonrendelésen túlmenően - egyéb vagyonrendelés esetén az alapítói nyilatkozat;
- felügyelő szerv esetén a felügyelő szerv tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó nyilatkozata és
- az alapítói jogok gyakorlására kijelölt személynek a kijelölés elfogadására vonatkozó nyilatkozata.

Felügyelő szervet kötelező kijelölni azon közhasznú alapítványoknak, amelyek éves bevétele meghaladja az 5 millió Ft-ot, más esetekben a felügyelő szerv létrehozása önkéntes.

Alapítvány esetén nyilatkozni kell

- az alapítvány típusáról (alapítvány, a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítvány, azaz pártalapítvány);
- az alapítvány vagyon-felhasználás módjáról, a felhasználható vagyon mértékéről (tehát hogy a teljes vagyon vagy annak valamekkora része, valamilyen hányada vagy esetleg annak hasznai használhatóak fel a cél érdekében);
- arról, hogy az alapítványhoz lehet-e csatlakozni (nyílt vagy zárt alapítvány).

A Ptk. lehetőséget ad arra, hogy az alapítók az alapítói jogokat ne egyhangúan, hanem testületként gyakorolják, ezt a testületet nevezi az alapítók gyűlése. Amennyiben az alapítók ilyen módon kívánják működtetni az alapítványt, az alapító okiratnak rendelkeznie kell az alapítók gyűléseinek létesítéséről és e gyűlés működési szabályairól. Az alapítók gyűlésére az alapító okiratban nem rendezett kérdésekben az egyesület közgyűlésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az alapító tartós akadályoztatása vagy halála esetére kijelölte az alapítói jogok gyakorlóját, vagy nem. Az első esetben az alapítói jogok gyakorlója alapítóként lép fel (ugyanazok a szabályok vonatkoznak rá, mint az alapítóra), és felveszi a kezelő szervevel a kapcsolatot. Abban az esetben, ha nincs kijelölés, a kezelő szerv a bírósághoz fordulhat, ugyanis az alapítói jogokat az alapító, illetve a kijelölés hiányában a bíróság gyakorolja: minden esetben, amikor az alapítóra van szükség (pl. pályázaton való induláshoz módosítani szükséges az alapító okiratot, stb.) a bíróságot kell keresni.

A kuratórium tagját megbízatásának lejárta előtt az alapítványi cél megvalósításának közvetlen veszélyeztetése esetén az alapítói jogok gyakorlója hívhatja vissza. A korábbiakkal ellentétben nem a teljes testület, hanem az egyes tagok hívhatóak vissza, ugyanakkor a visszahívást továbbra is indokolni kell és annak indokoltságáról a bíróság dön.

Az alapítványt az alapító nem vonhatja vissza, a kuratórium pedig nem szüntetheti meg. Megszűnéséről szóló döntés és eljárás nincs az alapítvány esetében, mint az egyesületnél a legfőbb szerv döntése alapján. Az alapítványok esetében az alapító kérheti az időmúlásra, feltétel bekövetkezésére, a cél megvalósulására, illetve a lehetetlenülésére hivatkozva a nyilvántartásból való törlést. A cél megvalósulását, vagy lehetetlenülését okiratokkal bizonyítani kell. A lehetetlenülésre hivatkozását követően a bíróság 30 napos határidővel nyilatkozattételre hívja fel az alapítványt. Amennyiben az alapítvány az alapító kérelmét

vitatja (mármint a cél lehetetlenülését), a bíróság a nem-peres eljárást megszünteti, illetve, ha a bíróság nem látja indokoltnak a becsatolt iratokból a cél megvalósításának lehetetlenségét, a bíróság elutasítja a kérelmet. Mindkét esetben a döntéstől számított 30 napon belül perelhet az alapító. A gyakorlatban az alapító és a kezelő szerv együtt megszüntetheti az alapítványt úgy, hogy a törvényességi ellenőrzési eljárás során „megbuktatják” a szervezetet, pl. nem nyújtják be a szervezet beszámolóját egy évig, és az ügyészség kezdeményezésére a bíróság a szervezetet megszünteti. Ez ugyanakkor veszélyes játék, hiszen a beszámolót el kell készíteni, mivel a beszámoló elkészítésének hiánya bűncselekmény is lehet, ha a szervezet gazdasági adatokat titkol el.

A megszünt alapítvány vagyont - az alapító okirat eltérő rendelkezése hiányában - a bíróság a Nemzeti Együttműködési Alap támogatására köteles fordítani. Eltérő rendelkezést az alapító okirat tartalmazhat, amely – akár az alapítónak is – visszajuttathatja a vagyont.

Fontos kiemelni, hogy a PTK 2014. március 15-i életbe lépésével, két évet adott arra minden civil szervezetnek, hogy alapító okiratát az új szabályokhoz (különösen a kógens és nem diszpozitív rendelkezésekhez) igazítsa. 2016. március 15-e után már csak az új szabályok szerint alapítható civil szervezet, a korábbi szabályok szerint létrejött alapítványoknak pedig legkésőbb 2017. március 15. napjáig kell az új szabályokra áttérniük. A bíróságokra hárul a változás bejelentéskor az olyan szabályok értelmezése, miszerint az civil szervezet alapító okiratában foglaltak nyilvánvalóan nem sértetik a munkavállalók, a hitelezők vagy a tagok kisebbségének a jogait. Ehhez az alapító okiratot kell az alapító(k)nak módosítaniuk, majd a módosításról szóló határozatot és az egységes szerkezetű alapító okiratot az erre rendszeresített, a <http://birosag.hu/allampolgaroknak/civil-szervezetek/civil-nyomtatvanyok> oldalon elérhető formanyomtatványhoz csatolva az alapítvány nyilvántartását vezető törvényszékhez a fenti határidőben be kell nyújtaniuk. Célszerű a tisztségviselőknek az új törvény szerinti feltételekre és kizáró okokra vonatkozó nyilatkozatát is tartalmazó tisztségelfogadó nyilatkozatot is csatolni.

A civil szervezet neve

Meg kell felelnie a névszabatosság, a névkizárólagosság és a névvalódiság elvének.

- **Névkizárólagosság:** azt jelenti, hogy a név különbözik az ország területén hasonló működési körben tevékenykedő, nyilvántartásba vett szervezet nevéől, a név az egyediesítésre alkalmas, azaz a megjelölés a szervezetnek sajátos, más szervezettől eltérő jelleget ad, kizárja az összetévesztés lehetőségét.
- **Névvalódiság:** azt jelenti, hogy a szervezet nevében nem szerepel olyan kifejezés, amely a szervezet jelentőségét vagy működését illetően megtévesztésre alkalmas.
- **Név-szabatosság:** azt jelenti, hogy a szervezet neve a névalkotás nyelvi és társadalmi követelményeinek megfelel, kiejthető, megjegyezhető, azonosítható.
- A szervezet neve nem lehet kizárólag számok vagy betűk halmaza. Nem használhatók névként vagy annak egyes elemeiként az országban meg nem honosodott idegen szavak. A latin vagy egyéb idegen szavak, kifejezések, elnevezések használatát a szervezet nemzetközi, nemzetiségi jellege, a történelmi hagyományok folytatása indokolhatja. Egyéb esetekben csak akkor fogadható el, ha közismert, a köznyelv által elfogadott idegen nyelvű kifejezésről van szó. Ha a szervezet neve nem felel meg valamely fenti elvnek, a bíróság felhívja a kérelmezőt, hogy a létesítő okirat módosításával jelöljön meg olyan nevet, amely megfelel a jogszabályi követelményeknek.

Biztosító egyesület

A biztosítóról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. tv. alapján is egyértelmű, hogy ez a szervezet kölcsönös hasznú, kizárólag a tagjával kötött szerződés alapján és javára tevékenykedik:

- biztosítási díj ellenében, a biztosítási feltételekben meghatározott biztosítási események bekövetkezése esetében, biztosítástechnikai elvek alapján,
- előre meghatározott szolgáltatást nyújt,
- a belépés feltétele a biztosítási szerződés létrejötte,
- elnevezésében köteles egyértelműen utalni arra, hogy kölcsönös biztosító egyesületi formában tevékenykedik,
- alapszabályában - a Ptk.-ban foglaltakon túl - rendelkezni kell pl. az egyesület tevékenységi köréről, induló tőkéjéről és annak befizetési módjáról, a tagdíj kialakításának elveiről, mértékéről, az eredmény felhasználási elveiről, a veszteség rendezésének módjáról, a tagok által teljesítendő kötelező pótlólagos befizetéséről;
- biztosító részvénytársasággá alakulhat át.

Státuskérdések

A szervezetek létrejöttén kívül a megszűnés, az átalakulás, a beolvadás, egyesülés is alapjogi tartalmú, bár ezt a civil törvény alapvetően nem így, hanem gazdasági (és visszaélést megelőzős) célú kérdésnek tekinti, mégpedig a következő túlzottan aprólékos jogszabályok és a szervezet számára jogszabály erejű saját, belső szabályok révén:

- az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil tv.)
- a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytvt.),
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régii Ptk.) és 2013. évi V. törvény (új Ptk.),
- egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló 2013. évi CLXXVI. törvény,
- a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi IL. törvény (Cstv.), és
- a szervezet alapító okirata, valamint belső szabályzataiban foglaltak.

Az egyesület

Jogutódlással az egyesület más jogi személlyé nem alakulhat át, csak egyesülettel egyesülhet, és csak egyesületekre válhat szét. Jogutód nélkül a tagok vagy alapítók kimondják megszűnését; illetve a bíróság megszünteti, ha

- megvalósította célját vagy az egyesület céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; avagy
- az egyesület tagjainak száma hat hónapon keresztül nem éri el a tíz főt
- határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt;
- megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett;

feltéve mindegyik esetben, hogy a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli.

A fennmaradó vagyon sorsát is rendezzi a törvény a jogutódlás nélküli megszűnéskor:

- A hitelezők követeléseinek kiegyenlítése után fennmaradó vagyont az alapszabályban meghatározott, az egyesület céljával megegyező vagy hasonló cél megvalósítására létrejött közhasznú szervezetnek kell átadni.
- A nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott szervezetnek juttatja a vagyont, ha az alapszabály nem tartalmaz rendelkezést a megszűnő egyesület vagyonáról, vagy ha az alapszabályban megjelölt közhasznú szervezet a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg.
- A fennmaradó vagyon sorsáról a nyilvántartó bíróság a törlést kimondó határozatában rendelkezik, a vagyonátruházás teljesítésére szükség esetén ügygondnokot rendel ki.
- A vagyon feletti rendelkezési jog az egyesület törlésével száll át az új jogosultra.

Szintén új elem, hogy a vezető tisztségviselőkről kimondja a törvény, miszerint a jogutód nélküli megszűnéskor a vezető tisztségviselőkkel szemben e minőségükben az egyesületnek okozott károk miatti kártérítési igényt - a jogerős bírósági törléstől számított egy éven belül - az egyesület törlésének időpontjában tagsági jogviszonyban álló tag vagy az érvényesítheti, akinek a részére a megszűnéskor fennmaradó egyesületi vagyont át kellett adni, vagy ha lett volna vagyon, át kellett volna adni. A hitelezők kielégítetlen követelésük erejéig szintén kártérítési igényt nyújthatnak be az egyesület vezető tisztségviselőivel szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint, ha a vezető tisztségviselő az egyesület fizetésképtelenségével fenyegető helyzet beállta után a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe, és nem volt végelszámolás.

Az alapítvány

Az alapítvány más jogi személlyé nem alakulhat át, csak alapítvánnyal egyesülhet vagy alapítványokra válhat szét. Az egyesüléséről vagy az alapítvány szétválásáról az alapító akkor hozhat döntést, ha az alapító okiratban meghatározott vagyon juttatását teljesítette. Az egyesülés vagy a szétválás egyébként nem járhat az alapítványi vagyon csorbításával és az alapítványi cél veszélyeztetésével.

A jogutód nélküli megszűnés akkor állhat elő, ha

- határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt;
- meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett;
- a célját az alapítvány megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg;
- az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód; vagy
- három éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytat tevékenységet.
- Jogosult a bíróság megszüntetni, ha a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli. Am az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt.

Ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelő bizottsággal és a könyvvizsgálóval is.

Ha az alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján 30 napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek.

Mi lesz a jogutódlás nélkül megszűnő alapítványi vagyonnal?

- A hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni, egyébiránt az alapító okiratban megjelölt személyt illeti, azzal, hogy az alapítót, a csatlakozót és az egyéb adományozót, továbbá ezek hozzátartozóit megillető vagyon nem haladhatja meg az alapító, a csatlakozó és az egyéb adományozó által az alapítványnak juttatott vagyont,
- az alapító az általa juttatott vagyonról az alapítvány céljával azonos vagy hasonló célú alapítvány vagy egyesület számára rendelkezhet, ha az alapító okirat ilyen esetre a vagyonról nem rendelkezik vagy a rendelkezés teljesítése lehetetlen.
- A nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott szervezetnek juttatja a vagyont, ha az alapító okirat, vagy az alapító nem rendelkezik a megszűnő alapítvány vagyonáról, vagy ha az alapító okirat által megjelölt személy, vagy az alapító által megjelölt alapítvány, egyesület a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg.

Végelszámolás

A Civil tv. rendelkezései szerint kerül sor, a bírósági eljárásokra pedig az ott nem szabályozott kérdésekben a Pp.rendelkezéseit – a nem-peres eljárási eltérésekkel – kell alkalmazni. A végelszámolással összefüggő bírósági eljárások lefolytatására a civil szervezetet nyilvántartó bíróság illetékes. Ha az egyesület nem fizetéképtelen, és a Civil tv. eltérő rendelkezést nem tartalmaz – végelszámolás lefolytatásának van helye. A végelszámolás tárgya a szervezetnek az a vagyona, amellyel a végelszámolás kezdő időpontjában rendelkezik, továbbá amelyet a végelszámolás folyamata alatt szerez

Ha az egyesület döntéshozó szerve határoz az egyesület jogutód nélküli megszűnéséről vagy határozatban megállapítja, hogy az egyesület megszűnt, egyúttal határoz a végelszámolás elrendeléséről, a végelszámolás kezdő időpontjáról, megválasztja a végelszámolót, illetve rendelkezik a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanyok, valamint a részvételével működő alapítvány vagy egyesület sorsáról. Nem határozható el a civil szervezet fizetéképtelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, a felszámolás elrendelésével pedig a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik. Kezdő időpontjában a civil szervezet vezető tisztségviselőjének megbízatása megszűnik, és a civil szervezet önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselőjének a végelszámoló minősül.

A végelszámolás kezdő időpontjától 30 napon belül a civil szervezet korábbi vezető tisztségviselője

- a folyamatban lévő ügyekről a végelszámolót tájékoztatja,
- nem selejtezhetsé a titkos minősítésű, a számviteli és az adóügyi iratokról iratjegyzéket, és azokat, valamint az irattári anyagokat a végelszámolónak átadja,
- a végelszámoló díjazása esetén erre + költségtérítésének kifizetéséhez tartalékot képez, és azt a pénzforgalmi számlájára befizeti, ott elkülönítetten tartja nyilván,
- a végelszámolás megindításáról a munkavállalókat, valamint a munka törvénykönyvében meghatározott szakszervezeteket, az üzemi tanácsot (üzemi megbízottat) haladéktalanul tájékoztatja,
- végelszámoló a hitelezői igény bejelentési határidő elteltét követő 15 napon belül a követelésekről jegyzéket készít, kimutatja az elismert és a vitatott hitelezői igényeket.

- a követelések jegyzékét a végelszámoló további 15 napon belül benyújtja a bírósághoz. A vitatott hitelezői igények hitelezőit a végelszámoló a követelésük ilyen minősítéséről ugyanezen időtartam alatt értesíti
- a végelszámolást nem lehet addig befejezni, amíg a szervezetnek olyan ismert követelése vagy tartozása áll fenn, amelyről a vagyonfelosztási határozatban nem rendelkeztek.

Nem lehet befejezni a végelszámolást, ha a szervezettel szemben hatósági vagy bírósági eljárás van folyamatban, befejezésére csak akkor kerülhet sor, ha az adott eljárás megszűnt vagy a civil szervezet a fél személyében bekövetkező változás miatt az eljárásnak többé nem alanya. Ha a bíróság azt észleli, hogy a végelszámoló a kötelezettségeit nem teljesíti, úgy határidő tűzésével és pénzbírság terhe mellett felhívja a mulasztás pótlására, és ennek eredménytelensége esetén 100 000 forinttól 900 000 forintig terjedő, ismételten is kiróható pénzbírsággal sújtja.

Az átalakulás szabályai

Átalakulás esetén a jogi személy létesítésére vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell, de nem alakulhat át a jogi személy, ha

- jogutód nélküli megszűnése iránti eljárás vagy csődeljárás alatt áll;
- vele szemben jogi személy elleni büntetőjogi intézkedés iránti eljárás van folyamatban, vagy jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedés hatálya alatt áll; vagy
- tagok vagy az alapítók a létesítő okirat szerinti vagyoni hozzájárulásukat nem teljesítették

Az átalakulás kezdeményezéséről – az átalakulás módjának és a jogutód jogi személynek a meghatározásával – a jogi személy tagjai, illetve alapítói döntenek. A civil szervezet döntéshozó szerve határoz a jogutódlással történő megszűnésről, és

- a döntést követően a jogi személy ügyvezetése köteles az átalakulási vagyonmérleg-tervezetet is tartalmazó átalakulási tervet készíteni és azt a tagokkal, illetve alapítókkal közölni.
- a civil szervezet ügyvezetésének – ha a civil szervezetnél felügyelő bizottság működik –, a felügyelő bizottság által véleményezett előterjesztése alapján állapítja meg, hogy a civil szervezet tagjai, illetőleg alapítói egyetértenek-e a jogutódlással történő megszűnés szándékával
- döntéshozó szerv meghatározza a vagyonmérleg-tervezetek fordulónapját, – kötelező könyvvizsgálat esetén – dönt a könyvvizsgáló személyéről, megbízza a civil szervezet ügyvezetését a jogutódlással történő megszűnésről szóló döntés meghozatalához szükséges egyéb – jogszabály által meghatározott vagy a döntéshozó szerv által előírt – okiratok elkészítésével.
- Az átalakulásról a tagok vagy alapítók az átalakulási terv elfogadásával határoznak;
- a határozatot a döntéshozó szerv legalább háromnegyedes szótöbbséggel hozza meg;
- átalakulási tervet és a döntést közzé kell tenni,
- az a hitelező, akinek követelése a közzététel előtt keletkezett, a közzétételtől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül az átalakuló jogi személytől megfelelő biztosítékot követelhet, ha az átalakulás követelésének kielégítését veszélyezteti.
- az átalakulással létrejövő jogi személy nyilvántartásba vételével egyidejűleg az átalakulással megszűnő jogi személyt törölni kell a nyilvántartásból. A létrejövő jogi

személy nyilvántartásba vételéig az átalakuló jogi személy a bejegyzett jogi személy típusban folytatja tevékenységét.

- Ha a nyilvántartó bíróság az átalakulás bejegyzését elutasítja, a jogi személy korábbi formájában működik tovább
- vagyonomérleg-tervezetre, a hitelezőkkel kapcsolatos eljárásra, a végleges vagyonomérlegre az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a hitelezőkkel kapcsolatos eljárás során a cégközlönybeli közzététel és a törvényességi felügyeleti eljárás szabályai helyett a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- civil szervezettel szemben fennálló követeléseket nem teszi lejárttá.
- A jogelődöt megillető jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények a jogutódot is megilletik, ha a jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények megszerzésének feltételei a jogutódnál továbbra is fennállnak. A jogok és kedvezmények megszerzésénél a jogelőd adatait kell figyelembe venni.
- Ha a bíróság a jogutódlással történő megszűnés bejegyzését megtagadja, a jogutódlással megszűnni kívánó civil szervezet működik tovább

A tagok, alapítók a részükre tájékoztatásként írásban átadott jogutódlással történő megszűnéssel kapcsolatos döntések kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban nyilatkozhatnak arról, ha nem kívánnak a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává válni. Ilyen nyilatkozat hiányában úgy kell tekinteni, hogy a tag, alapító a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kíván válni.

- A tagsággal rendelkező jogi személy tagjai az átalakulási terv közzétételétől számított 30 napon belül nyilatkozhatnak arról, hogy nem kívánnak az átalakulással létrejövő jogi személy tagjaivá válni. Ilyen jognyilatkozatot tett tagok tagsági jogviszonya az átalakulás időpontjában megszűnik, és az átalakuló jogi személy vagyonából olyan hányadra jogosultak, amelyet a jogi személy jogutód nélküli megszűnése esetén igényelhetnének.
- Az átalakulási tervet a tagok nyilatkozata alapján szükség szerint módosítani kell.
- A tagok, alapítók kinyilvánított és részükre tájékoztatásként írásban átadott jogutódlással történő megszűnéssel kapcsolatos döntések kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban nyilatkozhatnak arról, ha nem kívánnak a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává válni. Ilyen nyilatkozat hiányában úgy kell tekinteni, hogy a tag, alapító a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kíván válni.

Az alapítvány alapítója az egyesülés és a szétválás során a jogutód alapítvány alapítói jogának gyakorlására az alapítványra vonatkozó szabályok szerint más személyt, illetve alapítványi szervet is kijelölhet vagy a jogutód alapítványban öt megillető alapítói jogot másra átruházhatja.

A jogutódlással történő megszűnés elhatározásáról a döntéshozó szerv döntését követő 15 napon belül tájékoztatni kell a civil szervezetnél működő munkavállalói érdek-képviselési szerveket.

Az egyesülés szabályai

Összeolvadásnál az összeolvadó jogi személyek megszűnnek, és új jogi személy jön létre általános jogutódlás mellett. Beolvadásnál pedig a beolvadó jogi személy szűnik meg, általános jogutódja az egyesülésben részt vevő másik jogi személy. A részt vevő jogi

személyek mindegyike határoz az egyesülés kezdeményezéséről, az ügyvezetések kötelesek az átalakulási tervnek megfelelő tartalommal közös egyesülési tervet készíteni, és az érintett jogi személyek az egyesülési terv elfogadásáról együtt vagy külön-külön, de konszenzussal döntenek.

Nem egyesülhet más egyesülettel, nem egyesíthető más alapítvánnyal felszámolás, jogutód nélküli megszüntetési eljárás alatt áll, vagy büntetőügyben eljáró bíróság vagy ügyész az egyesületet, illetve alapítványt vagy a bíróságot arról értesíti, hogy az egyesülettel, illetve alapítvánnyal szemben a külön törvényben meghatározott büntetőjogi intézkedés alkalmazására kerülhet sor. Az egyesület más egyesülettel való egyesülését csak akkor határozhatja el, illetve az alapítvány más alapítvánnyal való egyesítése csak akkor rendelkezhető el, ha a létesítő okirat szerinti induló tőkét teljes egészében az egyesület, illetve az alapítvány rendelkezésére bocsátották.

Az egyesülési tervben mi szerepel?

- az egyesülő és a jogutód civil szervezet vagyongmérleg-tervezete,
- egyesülési szerződés, amelyben meg kell határozni:
 1. az egyesülő civil szervezet típusát,
 2. nevét,
 3. székhelyét
 4. nyilvántartási számát,
 5. a létrejövő (jogutód) civil szervezet nevét és székhelyét,
 6. az egyesülés módját (összeolvadás vagy beolvadás),
 7. beolvadás esetében az átvevő civil szervezet létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét,
 8. összeolvadás esetében az új civil szervezet létesítő okiratának tervezetét,
 9. és még amit az egyesülésben részt vevő civil szervezetek döntéshozó szervei szükségesnek tartanak

A szétválás rendje

Különválás esetén a jogi személy megszűnik, és vagyona a különválással létrejövő több jogi személyre mint jogutódra száll át. Kiváláskor a jogi személy fennmarad, és vagyonának egy része a kiválással létrejövő jogi személyre mint jogutódra száll át. Jogi személy kiválással vagy különválással úgy is szétválhat, hogy

- a kiváló tag a jogi személy vagyonának egy részével már működő jogi személyhez mint jogutódhoz csatlakozik (beolvadásos kiválás);
- a különváló tagok a jogi személy vagyonának rájuk eső részével különböző, már működő jogi személyekhez mint jogutódokhoz csatlakoznak (beolvadásos különválás).

Beolvadásos kiválás és beolvadásos különválás esetén a döntéshozó szerv szétválásról szóló döntéséhez annak a jogi személynek a hozzájárulása is szükséges, amelybe a kiváló vagy különváló tagok beolvadnak.

A szétváló jogi személy jogutódjai – ideértve kiválás esetén a megmaradó jogi személyt is – a szétváló jogi személynek a szétválás előtt keletkezett kötelezettségeiért a szétválási terv rendelkezései szerint kötelesek helytállni. Ha az adott kötelezettséget a szétválási tervben nevesített jogutód nem teljesíti, azért valamennyi jogutód egyetemlegesen köteles helytállni.

- Ha egy kötelezettségről a szétválási tervben nem rendelkeznek, azért a jogutódok egyetemlegesen kötelesek helytállni.
- A szétváló jogi személy vagyonmegosztás előtt szerzett jogainak érvényesítésére a szétválás után az a jogutód jogosult, amelynek az adott jogot a szétválási terv juttatta. Ha valamely jogról a szétválási tervben nem rendelkeztek, az a jogutódokat a vagyonmegosztás arányában illeti meg.
- A civil szervezetek szétválása során a jogelőd civil szervezet tagja, alapítója akár valamennyi jogutódban tagként, alapítóként vehet részt.

A szétválási tervben kap helyet a szétváló és a jogutód civil szervezet vagyonmérleg-tervezete és a szétválási szerződés. A szétválási szerződést a döntéshozó szerv döntései alapján a vezető tisztségviselők készítik el. Ebben meg kell határozniuk:

- a szétváló civil szervezet típusát, nevét, székhelyét és nyilvántartási számát és a létrejövő civil szervezetek nevét és székhelyét,
- a szétválás módját (különválás, kiválás),
- a vagyonmegosztási javaslatot, vagyis a jogelőd vagyonának a jogutódok közti megosztásának tervezett arányát,
- az egyes jogosítványok, illetve kötelezettségek, valamint a folyamatban lévő peres és nem-peres ügyek és hatósági eljárások tekintetében a jogutód nevesítését,
- kiválás esetében a fennmaradó (továbbműködő) civil szervezet létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét, valamint a kiválással létrejövő civil szervezet(ek) létesítő okiratának tervezetét,
- különválás esetében a létrejövő új civil szervezetek létesítő okiratának tervezetét, g) beolvadásos kiválás és beolvadásos különválás esetén, ha kizárólag fennmaradó (továbbműködő) civil szervezetek vannak, ezen civil szervezetek létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét,
- azt, hogy a nyilatkozatot elmulasztó tag melyik jogutód civil szervezet tagjává válik,
- amit a szétváló civil szervezet döntéshozó szerve még szükségesnek tart.

A szétválási szándékról való döntéshozatalban a vagyonfelosztási javaslat elkészítése is szerepel:

- a szétválási terv elfogadásáról vagy módosításáról a szétváló civil szervezet döntéshozó szerve határozattal dönt,
- a szétváló civil szervezet tagjai, alapítói nyilatkoznak arról, melyik jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kívánnak válni. A jogutód új civil szervezet létesítő okiratát csak a jogutód civil szervezetek megfelelő döntéshozó szerve fogadja el.
- A szétváló civil szervezet vagyonmegosztás előtt szerzett jogainak érvényesítésére a szétválás után az a jogutód jogosult, amelyhez az adott jogot a szétválási határozat telepítette.
- Ha valamely vagyontárgyról, igényről a szétválási határozatban nem rendelkeztek vagy az csak utóbb vált ismertté, a vagyontárgy, igény vagy annak ellenértéke (érvényesítési joga) valamennyi jogutód civil szervezetet a vagyonmegosztás arányában illeti meg.
- Valamely kötelezettségről a szétválási határozatban nem rendelkeztek vagy az csak utóbb vált ismertté, a jogutód civil szervezetek (ideértve a szétválás után megmaradó civil szervezetet is) felelőssége egyetemleges. A szétválási határozatban nevesített követelést elsősorban azzal a jogutóddal szemben kell érvényesíteni, amelyhez az adott kötelezettséget a szétválási határozat a vagyonmegosztás folytán telepítette. Ha e

kötelezettségét a jogutód a követelés esedékességekor nem teljesíti, valamennyi jogutód felelőssége egyetemleges.

- A jogutódok egymás közötti viszonyában az elszámolás alapja a szétválási határozatban írt vagyonmegosztási rendelkezés, ilyen rendelkezés hiányában pedig a vagyonmegosztás aránya.

Jogutód nélkül megszűnt civil szervezet fennmaradó vagyona

A nem pénzbeli vagyonról a végelszámoló, illetve a felszámoló kimutatást készít, amelyet megküld a Nemzeti Együttműködési Alap Tanácsa részére. A Tanács gondoskodik pályázati eljárás lefolytatásáról. A pénzbeli vagyona, a létesítő okirat eltérő rendelkezése, valamint – alapítvány esetében – az alapító eltérő rendelkezése hiányában, a civil szervezetek támogatására való felhasználás céljából a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti meg, a felhasználására vonatkozó adatokat a Civil Információs Portálon nyilvánosságra kell hozni.

Nyilvántartásba vétel

A 2011. évi CLXXXI. tv. a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról önállóvá vált, korábban ez több jogszabályban szerepelt. A bírósági eljáráshoz használt űrlapokról a 11/2012.(II.29.) KIM rendelet szól, annak összesen 43 féle mellékletével együtt:

- a szervezet székhelye szerint illetékes törvényszék veszi nyilvántartásba, törli, ad adatot a nyilvántartásból (polgári nem-peres eljárás);
- Országos Bírósági Hivatal által működtetett, a bíróságok, valamint a felek és az eljárásban részt vevő egyéb személyek részére rendelkezésre álló, az interneten elérhető országosan egységes számítástechnikai rendszer használatával, gépi adatfeldolgozással jár el;
- bírósági titkár első fokon önállóan önálló aláírási joggal eljárhat, érdemi határozatot hozhat;
- a beadványokat elektronikus úton történő eljárás esetén űrlapon lehet benyújtani (digitalizált okiratokkal együtt): bizonyos szervezeteknek, pl. a köztestület, a kölcsönös biztosító egyesület, a hegyközség, a párt, az országos sportági szakszövetség és a szövetség számára, ha a kérelmező jogi képviselővel jár el vagy a kérelmező az egyszerűsített nyilvántartásba vételi és változásbejegyzési eljárás lefolytatását kéri, közhasznú szervezetté minősítés iránti kérelmet;
- az elektronikus úton történő eljárás esetén a beadványt minősített elektronikus aláírással kell ellátni vagy a Ket szerinti biztonságos kézbesítési szolgáltatás igénybe vételével kell benyújtani;
- Elektronikus úton történő beadás esetén a beadvány benyújtásáról annak benyújtója az informatikai rendszer útján automatikusan visszaigazolást kap;
- A bíróság az ügyész részére elektronikus úton küldi meg az iratokat
- A kérelemnek tartalmaznia kell: az eljáró bíróság megjelölését, a kérelmező nevét, lakóhelyét (székhelyét), a szervezet nevét, elnevezését, erre irányuló kérelme esetén a szervezet rövidített vagy magyar nyelvű elnevezésének megfelelő idegen nyelvű elnevezését (név-szabatosság, kizárólagosság és valóság), a szervezet székhelyét, a szervezet képviselőjének nevét, lakóhelyét, a képviseleti jog terjedelmét, a szervezet célját, a szervezet célja szerinti besorolását, az alapító okirat, alapszabály (létesítő okirat) keltét, az adószám és a statisztikai számjel beszerzése érdekében - a szervezet gazdasági tevékenységei közül a főtevékenységet és a szervezet típusát

- A kérelemhez csatolni kell: a szervezet létesítő okiratát és a székhelyhasználat jogcímét igazoló okirat másolatát. Ha az alapításában jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vesz részt, a jogi személy alapító jogi személyiségét igazoló okiratot vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságként való működést igazoló okiratot és a szervezet nevében eljáró képviselő képviseleti jogát igazoló okiratot is. Ha a szervezet neve jogi személy, más szervezet vagy természetes személy nevét tartalmazza, a kérelemhez csatolni kell a jogosultnak, illetve örökösének vagy jogutódjának a névhasználathoz hozzájáruló nyilatkozatát. Ha a szervezet neve olyan elnevezést tartalmaz, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik, a kérelemhez csatolni kell a jogosult hozzájárulását tartalmazó nyilatkozatot. Ha a szervezet neve a történelem kiemelkedő személyiségének nevét tartalmazza, a kérelemhez csatolni kell a Magyar Tudományos Akadémia névviseleshez adott engedélyét, magyar nyelvű elnevezésének megfelelő idegen nyelvű elnevezés - a külön jogszabályban foglaltak szerint arra jogosult által készített - idegen nyelvű (hiteles) fordítását, azokat az okiratokat is, melyek alapján megállapítható, hogy a szervezet a külön jogszabályban előírt kötelezettségeket teljesítette.
- A bíróság a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet 60 napon belül elutasítja, ha a kérelmező a hiánypótlási felhívást követően a kitűzött határidő (45 nap) alatt a hiánytalan kérelmet nem nyújtotta be, és emiatt a kérelem nem bírálható el.
- Ha a nyilvántartásba vételi kérelem elutasítását követően 30 napon belül ismételten kérheti a nyilvántartásba vételét, a korábbi eljárásban benyújtott iratokat nem kell ismételten benyújtani, de a határidő elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs
- Ha a bíróság döntési kötelezettségének határidőn belül nem tesz eleget, a bíróság elnöke felhívja a bírót (bíróági titkárt), hogy 8 napon belül tegye meg a szükséges intézkedéseket a kérelem elbírálása érdekében.
- Közhasznúsági nyilvántartásba vételről 30 napon belül döntés.
- Jogorvoslat is nem peres eljárás, a másodfokú bíróság a fellebbezésről a felterjesztéstől számított 60 napon belül dönt.
- Egyszerűsített eljárás: Ha az egyesület vagy az alapítvány nyilvántartásba vétele iránti hiánytalan kérelemhez (változásbejegyzési kérelemhez) a jogszabályban meghatározott mintaokirat alapján készült létesítő okiratot csatol, úgy a végzést 15 napon belül hozzák meg.
- Sajátos bejegyzési szabályok alapítványra, egyesületre, egyéb non-profit szervezetekre (pl. szövetség, párt, sportszervezet).
- Az ügyésznek - ha az ügyészség látja el a szervezet feletti törvényességi ellenőrzést - kézbesíteni kell a nyilvántartásba vételi, a változásbejegyzési és a nyilvántartásból való törlés iránti eljárás során a nem az ügy érdemében hozott fellebbezhető végzést és az ügy érdemében hozott végzést.
- A bíróság a szervezetet hivatalból törli a nyilvántartásból a felszámolási eljárást lefolytató bíróságnak a szervezet megszüntetéséről szóló jogerős végzése vagy a szervezet feloszlásáról, megszüntetéséről vagy megszűnése megállapításáról rendelkező jogerős ítélet alapján.

A nyilvántartásba vételi szabályokról szóló törvény úgy rendelkezik, hogy a létesítő okirat módosítását változásbejegyzési kérelemmel kell a bíróságnak bejelenteni a változás elfogadásától számított 60 napon belül. A jogszabály módosítása esetén annak hatálybalépését követően haladéktalanul módosítani kell az alapszabályt és azt változásbejegyzési eljárásban bejelenteni a bíróságnak. Amennyiben ez nem történik meg, akkor az értelmezhető törvényellenes működésként is, amit az ügyészség törvényességi ellenőrzési eljárásában

vizsgálhat. Például, ha módosul a jogszabály, módosítani szükséges a létesítő okiratban a közhasznú tevékenység jogszabályi alapját jelölő részt.

Egyszerűsített törlési eljárás

Egyszerűsített törlési eljárásnak van helye

- egyesület esetében, ha a bíróság az ügyész keresete alapján megszünteti vagy megállapítja, hogy az egyesület megszűnt,
- alapítvány esetében, ha a bíróság az ügyész keresete alapján megszünteti vagy az alapító kérelmére megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt vagy az alapító keresete alapján megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt -- feltéve hogy nem merült fel adat arra nézve, hogy a civil szervezetnek vagyona van vagy a civil szervezet fennállása során adószámmal nem rendelkezett, illetve nem rendelkezik,
- ez egyesület kérelmére, ha elhatározza megszűnését vagy megállapítja, hogy megszűnésének anyagi jogi feltételei bekövetkeztek és fennállása alatt adószámmal nem rendelkezett, illetve nem rendelkezik

Ha a bíróság által előírt határidőben,

- a civil szervezettel szemben a bíróságnál követelést nem jelentettek be és ellene bírósági, közjegyzői vagy más hatósági eljárás nincs folyamatban,
- a civil szervezet fellelhető vagyona vonatkozóan érdemi adat nem merül fel,
- az adó- és vámhatóság és a társadalombiztosítási igazgatási szerv a bíróságot arról tájékoztatja, hogy eljárás nincs folyamatban, valamint a civil szervezetnek nincs munkavállalója,
- a végrehajtó a bíróságot arról tájékoztatja, hogy tudomása szerint végrehajtási eljárás nincs folyamatban, úgy

a bíróság a civil szervezetet törli a nyilvántartásból. Egyidejűleg rendelkezik arról, hogy a civil szervezet fellelhető iratainak elhelyezéséről

- a szervezet volt képviselője, illetve
- alapítvány esetén a korábbi kurátor vagy a korábbi kuratórium tagja, ennek hiányában
- az egyesület bármely fellelhető tagja, illetve az alapítvány bármely fellelhető alapítója gondoskodjon és ennek megtörténtét a bíróságnak igazolja, valamint az iratok őrzésének helyéről nyilatkozatot tegyen.

A Pp. rendelkezéseit – a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel, a civil szervezetet nyilvántartató bíróság fogja alkalmazni eljárásban.

A jegyzet Mellékletében összefoglaltuk, hogy a Ptk és a Civil tv. milyen rendelkezéseket tartalmaz, gyakori átfedésekkel és persze kiegészítésekkel az összes jogi személyre, így az egyesületre, alapítványra és a civil szervezetek sajátos formáira, valamint speciálisan csak az egyesületre és az alapítványra.

A civil szektor bevételei és gazdálkodása

A civil szervezetek pénzszerzési lehetőségei

A piacgazdaságban többszörös bevételei rendszerről beszélhetünk:

- magánszemélyek adományából,
- cégek adományából,
- állami támogatásokból (európai uniós vagy hazai költségvetési forrásból), ezek lehetnek: feladat finanszírozó vagy egyéb költségvetési támogatások, program-támogatások vagy működési támogatások, különböző célok mellé rendelt támogatások,
- önkormányzati támogatásokból,
- örökség, ingatlan ajándékozással megszerzése,
- tagdíjakból,
- befektetési nyereségből (banki kamat, részvény),
- a személyi jövedelemadó kötelezettséget teljesítő adózók 1%-os felajánlásaiból,
- cél szerinti tevékenységből származhatnak. Így rendezvény, jótékonysági tombola bevétele, valamint gazdálkodási és vállalkozási bevételből (pl. vendégházában turistákat fogad, üdülést nyújt). A gazdálkodási bevétel származhat tehát cél szerinti tevékenységből és egyéb tevékenységből (pl. épület bérbe adása) – egy azonban biztos, hogy a szervezet összes bevételeinek nem érheti el a hatvan százalékát, mert ezt túllépve törvényességi ellenőrzésre számíthat („ál-civil”).

A Civil tv-n kívül az Áht, a számviteli az adózási szabályok határozzák meg a civil szervezetek gazdálkodását, valamint a 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet, amely kitér az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseire is.

Mi az adomány?

Megkötéssel vagy anélkül nyújtott támogatás. Az alapító okiratban meghatározható, hogy mekkora összeg felett vagy/és milyen jellegű megkötések elfogadásáról kell a legfőbb vagy az ügyvivő/képviselői szervnek döntenie.

- Adománynak minősül a bevételek szempontjából, ami a közhasznú szervezet közhasznú tevékenységére irányul, vagy közérdekű kötelezettség vállalásra, az adóévben, visszafizetési kötelezettség nélkül adott juttatás, eszköz, szolgáltatás, amennyiben az Szja tv. szerint nem lépi túl a vagyoni előnyre vonatkozó határt.
- Nem minősül adománynak a közérdekű önkéntes tevékenység keretében végzett munka, a köznevelési törvény szerinti (érettségi előtti) közösségi szolgálat, a szerv-és szövetadományozás.

Adományozási hajlandóság

A hazai felnőtt lakosságból 6 millió ember adományozott 2004-ben (pénzben, természetben) civil szervezetnek, egyháznak, rászorulóknak, és a közvetlen gyűjtések 13 milliárd Ft-ot eredményeztek a Non-profit Kutatócsoport (2005) adatai szerint. Jótékonysági vásárlások révén 8 milliárd Ft jutott el a támogatottakhoz, míg a nem egyházi civil szervezetek 12 milliárd Ft összeget kaptak közvetlen pénzádományként. A támogatók 20%-a tudott 10 ezer Ft-nál többet adni, de tőlük származik a támogatások 70%-a.

Kik adományoznak? Az adományozók társadalmi jellemzői a következők: nők, középkorúak (30-60 év között), iskolázottak, legalább középiskolát végzett vagy diplomás), magas társadalmi státuszú, alkalmazotti munkát végzők, házasságban vagy élettársi kapcsolatban élnek, 3-5 fős háztartásban, 2-3 gyermeket nevelnek, fővárosiak, maguk is civil szervezetek, érdekképviseletek, pártok tagjai, önkéntes munkát végeznek, egyházi kötődésűek kisebb-

nagyobb mértékben, sok köztük az SZJA 1%-át adományozók. Mint kiderült, az 1%-ot adományozók 90%-a más módon is nyújt a szektornak támogatást.

Az adományozás szabályai

A megszigorodott működési és gazdálkodási szabályok értelmében:

- A civil szervezettől írásbeli meghatalmazás (telefonon azonosíthatóság követelménye), és tilos a meghatalmazás átruházása;
- gyűjtéskor tilos a zaklatás, emberi méltóság sérelme (önkéntesség elve);
- zárt gyűjtőláda alkalmazása, rajta a szervezet azonosítási adatai, felnyitáskor 2 fő jelenléte és jegyzőkönyvezés, lehetőleg székhelyén;
- tájékoztatás a gyűjtés céljáról és eredményéről, valamint felhasználásáról (honlap, hírlevél útján);
- neten tilos kéretlen levélként felhívást küldeni;
- magáningatlanban csak a használó előzetes hozzájárulásával;
- az adományok nyilvántartásba vétele (könyv szerint vagy piaci áron) kötelező;
- az SZJA 1%-os gyűjtése is adománygyűjtésnek számít;
- az adományról igazolás (Társasági adótv.) legkésőbb az adóév végéig 2 példányban kötelező, a másodpéldány a kiállítóé, amelyen szerepelnie kell
 - A kiállító és a támogató azonosító adatai (név, székhely, adószám),
 - Adomány összege,
 - A támogatott cél,
 - Adományozás időpontja, és
 - Tartós adományozás esetén (4 éves vállalás) ennek ténye.

1996.évi CXXVI. törvény az 1%-ról

A személyi jövedelemadóról szóló törvényben (1995.évi CXVII.tv.) meghatározott adóalany annak 1%-át ajánlható fel a civil szektor számára:

- Nyilatkozat az SZJA bevallással együtt, azonos határidővel, valós adatok alapján,
- 1% a civileknek és lehetséges egy másik 1% az egyházaknak, de külön-külön,
- csak akkor érvényes, ha a bevallás teljes és az adót teljes egészében befizették;
- adómódosítás esetén a növekménynek 1000 Ft összeget el kell érni, és azt be kell fizetni,
- NAV átutalja a kedvezményezettnek dec.15-ig,
- minimális összege 100 Ft,
- elektronikus úrlapon vagy borítékon kell rendelkezni (adózó neve, lakcíme, adóazonosítója, aláírása, kedvezményezett azonosító száma rajta),
- adótitoknak számít – nyilatkozatot kódjellel látja el a NAV,
- valótlan adatot közlőt az adóhatóság kizárja a kedvezményből (jogvita lezárásáig),
- a nyilatkozó értesítése, ha a nyilatkozata érvénytelen nov.30-ig,
- a NAV honlapján szeptember 15. után kedvezményezettek listája, majd később az összegek, ha az átutalás megtörtént, régiós bontásban (http://nav.gov.hu/nav/szja1_1/tajekoztatok/Kozlemeny_a_2016_rendelkezo_evben.ht [ml](#)) Például 2015-ben 28500 ezer szervezet szerepelt a listán, az egyes támogatók számával együtt.

Átmeneti szabály az új Civil tv. és Ptk életbe lépésével 2014-ben és azt követő felajánlásokra vonatkozóan. 2012-2013.évi felajánlásoknál még a közhasznú tevékenységek korábbi, 22

elemű listája szerinti közhasznú tevékenységekre kell értelmezni. 2014-ben még nem kell előzetes regisztráció, ha egyébként igazolták jogosultságukat a felajánlásra, 2013.szept.1-ig civil szervezet értesítése után, 30 napos határidővel igazolhatja jogosultságát. A NAV lista a támogatásra jogosultokról január 1-től csak 2015-től valósul meg

Ki lehet 1%-os kedvezményezett?

- **Civilek:** azaz
 - Egyesület, amelyet a nyilatkozat beadási éve előtt 2 évvel a bíróság bejegyzett (kivéve pártot, biztosító egyesületet, munkaadói és munkáltatói szervezetet),
 - Alapítvány, közalapítvány, amelyet a nyilatkozat beadási éve előtt 2 évvel a bíróság bejegyzett;
 - amely közhasznú tevékenységét folyamatosan végzi, és
 - alapító okirata szerint pártpolitikailag semleges (nem támogat/ott),ha belföldi székhelyű és magyarországi közösség vagy határon túli magyarok érdekében működik, nincs köztartozása – köztartozás esetében kivételes méltányosságból a NAV felmentést adhat, ha a közfeladat ellátása így veszélybe kerülne és utólag igazolja a feltételek meglétét, tartozását 1 éven belül rendezi - és előzetesen regisztrált a NAV-nál (felajánlásra jogosultak NAV listáján szerepelnie kell ld. (http://nav.gov.hu/nav/szja1_1) és nem áll csőd/felszámolási eljárás alatt;
- Nem civilek (MTA, OTKA, közművelődési intézmények, Operaház, Országos Levéltár, OSZK, Filmarchívum, Digitális Könyvtár, országos szakmúzeumok, önkormányzattól vagy központi költségvetési szervtől elmúlt három évben egyedi támogatást kapott közművelődési intézmény (könyvtár, levéltár...), felsőoktatási intézmény, NEA, Magyar Művészeti Akadémia).

2015-től csak azok a szervezetek részesülhetnek az szja 1%-os felajánlásokban, amelyek 2014-ben kedvezményezettként előzetesen regisztráltatták magukat a NAV-nál, amely visszavonásig érvényes, a NAV internetes honlapján így bárki ellenőrizheti, hogy jogosult szervezetnek adja-e a felajánlását.

Mire használható fel az 1%?

Költségvetési támogatásnak minősül az 1%-os támogatás, beszámolási kötelezettség a kiutalást követő második év május 31-ig a NAV részére, elektronikus úton. Ugyanakkor lehetséges egy évig lehet tartalékolni (pl. egy beruházásra gyűjtik). A beszámolási szabályok a 9/2008.(IV.10.) PM-SZMM rendeletben szerepelnek, és ebből kitűnik, hogy a beszámolóban részletezni kell a cél szerinti felhasználást (pl. 800 karakterben szövegesen is). A NAV az adóeljárás törvény (Art.) alapján ellenőrzi a törvényes igénylést és a közcélú tevékenységnek megfelelő felhasználást. A ellenőrzés eredményeként határozatot hoz, amely ellen bíróságon jogorvoslatnak van helye (nemperes eljárásban 15 napon belül hoznak határozatot, megállapítva a tényeket, korrigálva a határozatot a Pp. Alkalmazásával). A bíróságnak reformatórius jogköre van. Szankció, hogy a támogatásból egy évre kizárhatja a jogsértő szervezetet.

Új szabály, hogy

- a támogatás 65-100 %-a alapító okirat szerinti cél szerinti tevékenységre (köz célú, közhasznú tevékenység) fordítandó,

- a támogatás 25 %-a a kedvezményezett fenntartási, működési költségeire, de legfeljebb 25 millió Ft-, így bérköltség, közműdij, bérleti díj, postaköltség, költségvetési szerveknél dologi kiadás, személyi juttatás,
- a támogatás 10%-át reklámra, promócióra, de legfeljebb 10 millió Ft-t

Néhány adat

Magas a nem-nyilatkozók száma, és a lehetséges 16,5 milliárd helyett csak 10 milliárd folyt be 2009-ben. Ez azonban nem arányos a nyilatkozók számával, és a jobb adózók tudatosabbak, így a kisjövedelműek 1%-a ragad benn. 2014-ben a 2 millió 29 ezer adózó a civil szervezetek számára 7,8 milliárd Ft-ról rendelkezett, amelyen 25 ezer szervezet osztozott.

SZJA 1% nyilatkozatok 2014. adóévre vonatkozóan (NAV 2015.évi adatai)

Szervezetek	Száma	Felajánlott összeg (Ft)	Hány adózótól
Egyesületek	11 704	1,9 milliárd	522 ezer
Alapítványok	12 168	5,6 milliárd	1,4 millió
Közalapítványok	886	172 millió	49 ezer
Országos közgyűjtemények, kulturális intézmények	11	1,7 millió	309
MTA	5	0,6 millió	91
Könyvtár, levéltár, múzeum, művészeti szervezet	231	59 millió	13,7 ezer
Országos szakmúzeumok	5	0,4 millió	69
Felsőoktatási intézmények	55	13 millió	2,8 ezer
NEA	1	1 500	1
Magyar Művészeti Akadémia	1	19 000	2
Vallási célú egyesületek	51	16,6 millió	4,5 ezer
Összesen	25 118	7,8 milliárd	2,01 millió
2012:Átlagosan egy szervezetnek: 230 000 Ft		Átlagosan egy nyilatkozótól: 3100 Ft	
2014:312 000 Ft		2014: 3870 Ft	

Egyéb támogatások

1990-1994 között országgyűlési bizottság költségvetési támogatást osztott, majd 2003-2011 között Nemzeti Civil Alapprogram szolgált a szektor támogatására. Ma a NEA pályázati rendszere szolgál, ám sokkal kisebb összeggel, a szektor működésének a segítésére. A meglehetősen bürokratikus – például hiánypótlást, hiba kijavítását nem engedő - pályázati és támogatási eljárási rendszerről 25 oldalon rendelkezik az 5/2012. (II. 16.) KIM rendelet.

Az egyesület és az alapítvány lehet kedvezményezettje a NEA-ból folyósított forrásoknak. Ez azt jelenti, hogy az egyesület és az alapítvány, valamint az egyesület különös formái közül a szövetség alanya lehet támogatásnak és pályázaton is indulhat, míg a szakszervezet és a párt nem részesülhet a NEA forrásaiból. Az a szervezet, amely a pályázat kiírásának évében a költségvetési törvényben nevesítve részesül működési célú támogatásban, nem jogosult a NEA forrásai közül működési támogatásra. Jelentős változás a korábbiakhoz képest, hogy azon szervezetek számára, amelyek bevétele az utolsó lezárt üzleti évben elérte vagy meghaladta az 50 millió forintot, működési támogatás csak visszatérítendő formában nyújtható (de projekt támogatásban ezek is részesülhetnek). Továbbá, egy szervezet (és jogelődje), bármekkora is, csak két egymást követő évben részesülhet támogatásban a NEA terhére – függetlenül attól, hogy ez működési vagy projekt támogatás volt –, utána egy év „szünetet” kell tartani, s csak aztán lehet új pályázatot benyújtani.

Állami támogatás:

- költségvetési támogatási jogviszonyra az Áht + Ptk. alkalmazandó, azzal, hogy a támogató késedelmes teljesítése a mindenkor érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamattal terhelt,
- központi költségvetési forrás terhére törvény eltérő rendelkezése hiányában civil szervezetnek működési támogatás csak akkor nyújtható, ha a Nemzeti Együttműködési Alap biztosítja a költségvetési támogatás forrását,
- szakmai monitoring rendszer segíti az államháztartás központi alrendszeréből nyújtott támogatási programok és támogatások szakmai összehangolását, az azonos feladatok párhuzamos finanszírozásának kiszűrését. Ez tartalmazza a pályázati kiírások, támogatási döntések és támogatások alapvető adatait, előzetes jóváhagyásra a civilügyi (NEA) miniszternek kell minden kifizetés előtt az előirányzat megjelölésével (15 napon belül döntés),
- Civil Információs Portálon közzététel, és államkincstáron keresztül megy a kiutalás,
- a jelentős költségvetési támogatásban részesülő szervezet (ha a költségvetési támogatások elérik a bevétele felét) vezető tisztségviselője köteles vagyonynyilatkozatot tenni a beszámoló letétbe helyezését követő 90 napon belül, amelynek a Civil Információs Portálon való közzétételéről a miniszter gondoskodik.

A NEA kiadásai:

- civil szervezetek által gyűjtött és elektronikusan bevallott adományok után járó öt százalékos normatív kiegészítés, amelyet a civil szervezet működési költségeinek fedezésére fordítanak + civil szervezet működésének támogatása = az Alap 60%-a
- projekt támogatás = az Alap 30%-a, azaz évfordulók, fesztiválok, rendezvények támogatása; nemzetközi civil kapcsolatok támogatása (pl. nemzetközi tagdíjakhoz, európai integrációt elősegítő programokhoz, civil szférával kapcsolatos kutatások, nyilvántartási feladatokhoz, tanácsadó, oktatási, esélyegyenlőséget és akadálymentességet elősegítő tevékenység támogatás; a civil szférát bemutató kiadványok, szakmai sajtó támogatása; civil szervezetek pályázati önrészeinek támogatása; adományosztó szervezeteknek szóló juttatás (forrásautomatizmus); civil érdek-képviselési tevékenység támogatása;
- az Alap működtetésével kapcsolatos költségek fedezete + miniszteri keret = 10%-a

A fentiek alapján felépülő NEA rendszer:

Kollégium/elektori csoport elnevezése	Az ide tartozó civil szervezeti profil
Közösségi környezet	A kulturális tevékenység, közművelődés, tudomány és kutatás, hagyományápolás, audio- és telekommunikáció, informatika, elektronikus hírközlés, szak- és felnőttképzés, ismeretterjesztés, társadalmi párbeszéd, fogyasztóvédelem, a település és közösségfejlesztés területén működő civil szervezetek
Mobilitás és alkalmazkodás	Az élet és vagyonbiztonság, a közbiztonság, polgári védelem, önkéntes tűzoltás, mentés és katasztrófa elhárítás, közrend és közlekedésbiztonság védelme, szabadidő, hobbi és sport, a nők és férfiak esélyegyenlőségének védelme területén működő civil szervezetek
Nemzeti összetartozás	A Kárpát-medencei együttműködés, mint a határon túli magyarsággal kapcsolatos nemzetközi tevékenység, az európai integráció és a vallási tevékenység elősegítése, továbbá a Magyarországon élő nemzetiségek, valamint az emberi és állampolgári jogok védelme területén működő civil szervezetek

Társadalmi felelősségvállalás	Nonprofit szervezeteknek, ernyőszervezeteknek nyújtott szolgáltatások, szakmai és érdekképviselő, adományosztás, szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, rehabilitációs foglalkoztatás, hátrányos helyzetű rétegek segítése, egyéb nonprofit tevékenységek területén működő civil szervezetek
Új nemzedékek jövőjéért	A nevelés és oktatás, képességfejlesztés, gyermek- és ifjúsági érdekképviselő, gyermek- és ifjúságvédelem, egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi rehabilitációs tevékenység, kábítószer-megelőzés, természet- és környezetvédelem területén működő civil szervezetek

A NEA működése három főbb elemre bontható:

- a céljainak megvalósítására vonatkozó elvi, irányító és koordináló döntéseket a Tanács hozza meg (9 fő) elnökét az EMMI (civilügyi) miniszter nevezi ki a tagok közül, három tagot a civil szervezetek jelölnek (elektorokon keresztül választás), hármat az OGY jelöli ki, míg három tagot a miniszter stratégiai partner-szerződéssel bíró civil szervezetek közül jelöl ki;
- a miniszter az Alap forrásainak felhasználása, a pályázati kiírások elkészítése, a beérkező pályázatok elbírálása, valamint a támogatott célok megvalósulásának szakmai ellenőrzése érdekében rendelet útján 9 tagú kollégiumokat hoz létre, vezetőket kinevezi, tagokat miniszterek és civilek delegálják, választják;
- Az Alapot a miniszter felügyelete vagy irányítása alá tartozó, miniszteri rendeletben kijelölt önálló központi költségvetési szerv kezeli.

Civil szervezeti gazdálkodás

A teljes számviteli és adózási szabályok alkalmazásán túl, a következőket emeljük ki:

- A civil szervezet működéséről folyamatosan, de évente legalább egy alkalommal tájékoztatja a nyilvánosságot (pl. honlapján, hírlevélben ad tájékoztatást működéséről és gazdálkodásáról, adományok felhasználásáról, túl a közhiteles nyilvántartások számára benyújtandó beszámolón).
- Éves költségvetési tervét a számviteli törvény és a könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 224/2000. (XII. 19.) Korm. rendelet alapján állítja össze, amely kiterjed az egyesületre, alapítványra, köztestületre, közalapítványra is.
- Szolgáltatásai fenntarthatóságát az ésszerű gazdálkodás elve szerint garantálja, és éves költségvetését úgy tervezi meg, hogy kiadásai és bevételei egyensúlyban legyenek (hiányt nem tervez be).
- Civil szervezetnek hitel, visszatérítendő támogatás csak úgy nyújtható, ha a visszatérítési kötelezettség nem haladja meg a civil szervezet rendelkezésre álló vagyonát, a követelések és tartozások egyenlegét, valamint a támogatási döntésben meghatározott költségvetési támogatás értékét.
- A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény szerinti önkéntes munka egy órára jutó értékének számításánál a mindenkori kötelező legkisebb havi munkabér százhatvanad részét kell figyelembe venni.
- A Civil tv. csőd- és felszámolási, illetve a végelszámolási szabályai valamennyi civil szervezetre vonatkoznak. Alkalmazásukhoz szükség van a cégtörvény és a csődtörvény ismeretére és a civil törvénnyel közös értelmezésére. Törvénybe iktatásuk azért jelentős, mert lényegében ugyanolyan felelősséggel gazdálkodó jogalanyoknak tekintik a civil szervezeteket, mint az üzleti élet szereplőit. A szervezet

megszűnése és a gazdasági értelemben vett megszűnés szétválík, mindkettőnek a feltételeit a bírósági törlés előtt meg kell teremteni.

- A bevételeket elkülönítetten kell nyilvántartani a kiadásoktól, a bevételeket jellegük szerint is szétválasztva azokat (pl. befektetési tevékenységből származó bevétel, költségvetési támogatás, ide értve az EU alapoktól kapottat, közszolgáltatási szerződés ellentételeként az államháztartásból származó bevétel). A civil szervezetek kiadásait is hasonlóan megkülönböztetve feltüntetni:
 - alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek;
 - gazdasági vállalkozási tevékenységhez (szolgáltatás nyújtásához) közvetlenül kapcsolódó költségek;
 - a civil szervezet szerveinek, szervezetének működési költségei (ideértve az adminisztráció költségeit és az egyéb felmerült közvetett költségeket), valamint a több tevékenységhez használt immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési leírása;
 - egyéb költség.

A jogszabály által kötelezően előírt beszámolók

A civil szervezeti működés jogszerűségéhez gazdasági szakemberre is szükség lesz, mert ezeknek a köre bővül:

- számviteli beszámoló (éves beszámoló), és annak eleme – ha a szervezet közhasznú jogállású – a közhasznúsági melléklet, amelyet a tárgyévet követő május 31-ig letétbe kell helyezni, illetve elektronikusan benyújtani a bíróságnak. Az éves beszámoló a számviteli törvény alapján készített irat (a számviteli beszámoló), amit az illető készítő szervezet képviselője ír alá, és ami tartalmazza a szervezet mérlegadatait. Azok az egyesületek, amelyek egyáltalán nem szednek tagdíjat és nem gazdálkodnak, minden lényeges rubrikát üresen hagynak majd.
- adományozásról szóló beszámoló (abban az esetben, ha vannak adományok),
- 1 %-os felajánlásokról szóló beszámoló (abban az esetben, ha kedvezményezett a civil szervezet) a felajánlást követő második év május 31-ig, az adóhatóságnak.

A közhasznú szervezeti szabályozás

A közhasznúsági szabályozás kezdetei

A gazdasági stabilizációs program miatt csak 1996-ban fogalmazódott meg Magyarországon az a törvényjavaslat, mely egy ágazati törvény keretében – a magánjog és a közjogi eszközeit egyaránt alkalmazva – kívánta rendezni az államháztartás és a közcélú szervezetek viszonyát. 1996 és 1997 folyamán több olyan törvény is született, melyek célja a közfeladatot ellátó közcélú szervezetek jogi és anyagi alapjainak megerősítése, ezzel párhuzamosan a non-profit szervezetek működési és gazdálkodási szabályainak rendezése volt. Ezek közül a szektor pénzügyi forrásait tekintve a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti közcélú felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény, valamint a vele szorosan összefüggő a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló 2003. évi L. törvény emelkedik ki.

A szektor jogfejlődése szempontjából pedig a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény bírt meghatározó jelentőséggel. Említést érdemel még a társadalmi szervezetek és az alapítványok nyilvántartásba vételére vonatkozó rendelkezések módosításáról szóló 2001. évi CVI. törvény, mely a közcélú szervezetek megszűnésével és létesítő okiratuk módosításával kapcsolatban rendezte a korábbi szabályozási bizonytalanságokat. A közhasznúsági törvény célja a korábbiaknál rendezettebb és kiszámíthatóbb együttműködés kialakítása volt a közcélú szervezetek és az állami és az önkormányzati szervek között. Ezt a célt a törvény egy minősítési rendszer, egy új szervezeti minőség, a közhasznú jogállás létrehozásával valósítja meg. Ez a jogállás egyrészt jogokat – lényegében az állami támogatáshoz való jogot –, másrészt köteleességeket – átlátható és elszámoltatható módon folytatott közhasznú tevékenységet – tartalmaz. E minősítési rendszer alapja azonban nem a szervezettípusok különbözősége, hanem a közcélú szervezetek tevékenységi formáinak differenciálása volt.

A közhasznú szervezet kategóriája a társadalmi szervezet és a köztisztviselő jogintézményeihez hasonlóan egy újabb gyűjtőkategória volt. E kategória segítségével a törvény a közcélú szervezeteken belül két nagy csoportot hozott létre: elhatárolta egymástól a közhasznú és a kölcsönös hasznú szervezeteket. Az elhatárolás célja a közvetett és közvetlen állami támogatásokhoz való hozzájárulás feltételrendszerének meghatározása. A kölcsönös hasznú szervezetekre a törvény nem vonatkozik, mivel a törvény által biztosított állami támogatásokat, pénzügyi és más kedvezményeket csak közhasznúnak minősülő szervezetek vehetik igénybe. Az 1997-es törvény a közhasznú szervezetek számára kívánt kedvezményeket biztosítani. E kedvezmények úgynevezett közbevetési kedvezmények voltak, mivel a szervezeteknél maradó – más néven visszahagyott – költségvetési bevételekről, központi és helyi adókról, járulékokról, illetékekről és vámokról volt szó. A kedvezmények mértékét a vonatkozó adó-, illeték-, és vámtörvények tartalmazták. Nem közbevetési típusú kedvezményként tartalmazta az 1997-es törvény azt a lehetőséget, hogy a közhasznú szervezet polgári szolgálatos személyt alkalmazhattak. Ez a korábban nagyon fontos kedvezmény azonban a hadkötelezettség rendszerének a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény szerinti átalakulása miatt lényegében megszűnt. Helyette a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény adott lehetőséget a közhasznú szervezetek számára önkéntesek fogadására.

Az adómentességeket és az adókedvezményeket az adótörvények állapították meg: a célszerű tevékenység mentes volt a társasági adó alól, a vállalkozási tevékenység után pedig társaságiadó-kedvezmény járt a közhasznú szervezeteknek. A magánszemélyek adományai után személyijövedelemadó-kedvezményt, a jogi személyek adományai után pedig társaságiadó-kedvezményt vehettek igénybe az adományozók. A személyi jövedelemadó egy százaléka közhasznú szervezet részére volt felajánlható, a közhasznú szervezet szolgáltatását igénybevevő magánszemélyeket pedig személyijövedelemadó-kedvezmény illette meg. Az adókedvezmények köre nem csupán már korábban is létező kedvezményeket tartalmazott, hanem – angol minta alapján – egy új típusú adókedvezmény is született. A tartós adományozás a közhasznú szervezet és támogatója által írásban kötött szerződés alapján nyújtott támogatás. A szerződésben az adományozó magán- vagy jogi személy arra vállalt kötelezettséget, hogy a támogatást legalább négy éven keresztül, évente azonos vagy növekvő összegben, ellenszolgáltatás nélkül nyújtja. A tartós adományozás adókedvezménye magasabb volt, mint az eseti adományozásé, ám úgy tűnik, hogy nem volt elég magas, mert a gyakorlatban kevesen éltek vele. A közhasznú szervezetek körén belül a törvény megkülönböztetést alkalmazott: kiemelkedően közhasznúnak tekintette azokat a szervezeteket, melyek törvény vagy törvény felhatalmazása alapján más jogszabály szerint

állami szervek vagy helyi önkormányzatok által biztosítandó közfeladatokat láttak el. A kiemelkedően közhasznú szervezeteket többletkezdvények illették meg.

A közhasznúság nem csupán – a létesítő okiratában vagy a belső szabályzatokban rögzített – korlátok vállalását, hanem a törvényben meghatározott működési és gazdálkodási rend betartását is jelentette. A közhasznú működés szabályai a legfőbb szerv tevékenységére, a belső felügyelet rendjére, a vezető tisztségviselők összeférhetetlenségére, az adománygyűjtés szabályaira és a szervezet politikától való függetlenségére vonatkoztak. A közhasznú gazdálkodás szabályai pedig a profit-felosztás tilalmát, a közfeladat-ellátásra és a pályáztatás rendjét, a támogatási lehetőségek nyilvánosságát, a támogatási vagy feladat-ellátási szerződések minimális tartalmát, a vállalkozási, a hitelfelvételi és a befektetési tevékenységet, valamint a nyilvántartások vezetését és a beszámolási kötelezettséget szabályozták.

A közhasznú szervezetekről szóló törvény magánjogi alapelve az önkéntesség volt, mely szerint a közhasznú jogállás nem kötelező, hanem önkéntes vállaláson alapul. Közjogi jellegű alapelvek voltak az átláthatóság és az elszámoltathatóság, melyek értelmében a közpénzek felhasználásáról a nyilvánosság előtt kell számot adni. Az említett alapelveket a közhasznú támogatások és juttatások nyilvánossága, valamint az általános beszámolási kötelezettség kapcsolja össze. Az utóbbinak megfelelően a közhasznú szervezetek közhasznúsági jelentést kellett készítsenek, ami nyilvános, azaz bárki által megtekinthető volt.

A 2011. évi CLXXV. törvény közhasznúsági keretei

A törvény célja egy olyan átfogó szabályozás megalkotása volt, mely címének megfelelően több korábbi törvény joganyagának összevonását és újraszabályozását tartalmazza. Az egyesülési jogra vonatkozó szabályozás több szempontból is megváltozott. A korábbi Alkotmánytól némiképp eltérően, az Alaptörvény az egyesülési jogot a szervezetalakítás és az ahhoz való csatlakozás jogával azonosítja. A civil törvény az egyesülési jog gyakorlásának lehetőségét ugyan szélesen értelmezi, ugyanakkor a civil szervezetek számára formakényszert vezetett be. Jelentős változás továbbá, hogy a nem működő, illetve a megszűnt civil szervezeteket törölni rendeli a bírósági nyilvántartásából. Ezt szolgálja a csőd-, a felszámolási-, valamint a végelszámolási eljárás rendelkezéseinek – a gazdasági társaságok analógiájára – civil szervezetekre való alkalmazása is. Ez pedig jelentős alapjog korlátozás.

A törvény egyfelől jogi kereteket próbál biztosítani a civil szektor számára, másfelől azonban a korábbi szabályozásnál is korlátozottabb pénzügyi támogatást és kedvezményeket biztosít a civil szervezetek számára. Legfontosabb újdonságként a törvény átalakítja a civil szervezet fogalmát, ezáltal elhatárolja egymástól az állampolgári kezdeményezéseken alapuló szervezeteket az olyan közjogi eredetű szervezetektől, mint amilyenek a köztisztviselők vagy a közalapítványok, ugyanakkor kimerítő felsorolását adja az önszerveződésen alapuló szervezettípusoknak. Kódexszerűen igyekszik szabályozni a civil szervezeti formák létesülésére, működésére, gazdálkodására és megszűnésére vonatkozó szabályokat, valamint rögzíti a civil szervezetekre vonatkozó speciális nyilvántartási szabályokat. Az átláthatóság és a könnyebb alkalmazhatóság érdekében a törvény a civil szervezetek gazdasági életének szabályaival együtt a könyvviteli és beszámolási szabályok is tartalmazza – csakhogy ezzel alapjogi és nem alapjogi kérdéseket vegyít, mellőzve az alapjogok korlátozásának alkotmányos tesztjét.

A civil törvény megkísérli új tartalommal megtölteni a közhasznúság fogalmát, egyértelmű kereteket szabva a közhasznú tevékenységek, illetve azok végzése számára.. Ugyanakkor

egyfokozatúvá teszi a közhasznú minősítést. Ezt azzal indokolja, hogy a közhasznúság kiüresedése miatt a fokozatok közötti tartalmi eltérések és a kedvezmények körében fennálló különbségek elmosódtak. Az egységes jogértelmezés és jogalkalmazás érdekében a törvény radikálisan újraszabályozza a közhasznú tevékenység célját és a közhasznú jogállás megszerzésének feltételeit.

A civil törvény hatálya a Ptk. alapján létrehozott alapítványokra és egyesületekre, valamint a Ptk-n kívüli szervezettípusokat szabályozó egyéb törvények alapján létrejött más civil szervezetekre terjed ki. Ilyenek többek között a politikai pártok, a szakszervezetek, illetve azok a szervezetek, amelyek az új törvény alapján jöhetnek létre, például a szövetségek. Olyan szervezetekre is hatályos a civil törvény, melyeket a törvény nem nevesít, de Ptk-n kívüli külön törvények szerint az egyesülési jog alapján jönnek létre, mint például a sportegyesületek és sportági szakszövetségek, vagy a biztosító egyesületek, a polgárőr szervezetek, de ide tartoznak az alapcélként vallási tevékenységet végző egyesületek is. Ugyanakkor a közhasznú szervezetekre vonatkozó szabályok tekintetében a civil törvény hatálya valamennyi közhasznú szervezetre kiterjed. A törvény szerint olyan szervezetek is közhasznúak lehetnek, melyek nem alapítványok vagy egyesületek, avagy külön törvényben az egyesülési jog alapján létrejött szervezetek, hanem közhasznú státuszukat valamely más törvény rendeli el, például ilyen a Magyar Tudományos Akadémia, avagy közhasznúságról valamely törvény felhatalmazása által maguk dönthetnek, mint például a non-profit gazdasági társaságok és a szociális szövetkezetek.

Új jogintézmény az adományozó szervezet, mely létesítő okiratában alapcélként jelöli meg az adományozást, és amely más civil szervezetek számára nyújtandó adományok szervezésére és kiosztására létesül. Olyan alapítvány vagy egyesület tehát, amely más alapítványok vagy egyesületek részére juttat, vagy szervez adományokat. Ez az új szervezettípus a jelentősebb vagyonnal rendelkező civil szervezetek kívánságára került be a szabályozásba, és egyelőre nem látható a jogi jelentősége.

A közhasznúság új szabályai

A *közhasznú tevékenység* új fogalma lényegesen eltér a korábbi meghatározástól. Az új közhasznúsági jogállás nem a törvényben rögzített tevékenységi listán alapul, hanem a közfeladat fogalmára épül. Minden olyan tevékenység közhasznú, mely a létesítő okiratban (alapszabályban vagy alapító okiratban) megjelölt közfeladat teljesítését szolgálja, és ezzel hozzájárul a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez. Ezzel a jogalkotó tágra nyitotta a közhasznú tevékenységek körét, annak korlátja csupán a közfeladatok véges száma. Közfeladat azonban csak valamely jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat (tehát nem csupán az önkormányzati törvény alapján kötelezően ellátandó feladat, hanem önkormányzati rendeletben önként vállalt feladat is) lehet, melyet az arra kötelezett állami szerv közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelmények és feltételek mellett végez.

A közhasznú tevékenység nem csupán közvetlenül, hanem közvetve is szolgálhatja egy közfeladat teljesítését. A törvény azt nem rögzíti, hogy csak olyan szervezet minősülhet közhasznúnak, mely a közfeladat ellátásáért felelős állami szervvel közszolgáltatási szerződést kötött, de azt kimondja, hogy a közfeladatért felelős állami szerv közszolgáltatási szerződést csak közhasznú minősítéssel rendelkező szervezettel köthet. Ebből az következik, hogy a közhasznú tevékenység nem feltétlenül jelent szerződéses kapcsolatot a közfeladat végzéséért felelős és a közfeladatot ténylegesen elvégző szervezet között, a közfeladat ellátása

szerződésen kívül, önkéntesen is megvalósulhat. Ugyanakkor a törvény homályban hagyja, hogy a közfeladat teljesítésének közvetett szolgálata jogilag milyen módon igazolható.

A *közszolgáltatási szerződés* fogalma jelentős újdonság a magyar jogban, mert bár a közszolgáltatás különböző területeit (közoktatás, -művelődés, -egészségügy, gyermekvédelem, szociális terület) szabályozó szaktörvények számos közszolgáltatásra irányuló szerződéstípust szabályoznak, ezek a szabályok nem egységesek. A magyar jogrendszer komoly adóssága az úgynevezett közigazgatási szerződések – röviden közszerződések – általános szabályainak rögzítése. A közszolgáltatási szerződés dogmatikailag – a fejlesztési és a szervezeti közszerződések mellett – csupán egyik fajtája a közjogi és magánjogi felek között létesülő, és a polgári jogi általános szabályaitól eltérő közszerződéseknek. A civil törvény szerint azonban a közszolgáltatási szerződés olyan írásbeli megállapodás, melyet valamely közfeladat ellátásért felelős állami szerv köt az ellátás egy részére vagy egészére. A közszolgáltatási szerződés tehát bármely közfeladat ellátását biztosító szerződés, mely ráadásul egymást feltételező kapcsolatban áll a közhasznúsággal, hiszen a civil törvény 35. §-a úgy rendelkezik, hogy közszolgáltatási szerződést csak az a szervezet köthet az állammal, illetve az önkormányzattal, amelyik közhasznú, ugyanakkor a közhasznúságnak egyik feltétele a közfeladat teljesítésének a szolgálata, de e feltétel teljesülésének csak egyik formája a közszolgáltatási szerződés.

A civil törvény közhasznúságról szóló VII. fejezete valamennyi közhasznú szervezetre vonatkozik, azaz a civil szervezeteken kívül a Ptk alkalmazásával létrejött nonprofit gazdasági társaságokra, valamint a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény szerint létesülő szociális szövetkezetekre.

A civil törvény eltérő meghatározást ad a *közhasznú tevékenység*, a *közhasznú szervezet* és a *közhasznú minősítés* fogalmaira, mivel közhasznú tevékenységet olyan szervezet is végezhet, amely nem rendelkezik közhasznú jogállással. Ha azonban egy szervezet közhasznú minősítést kíván szerezni, akkor annak igazolnia kell (a törvény nem az igazolás vagy a bizonyítás, hanem a bemutatás kifejezést használja), hogy a kérelem benyújtását megelőző két teljes évben megfelelt a közhasznúsági feltételeknek. A közhasznú tevékenységet végző szervezet általánosságban véve akkor szerezheti meg a közhasznú jogállást, ha a szervezet „*hozzájárul a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez*”, ami a 32. § (3) bekezdése szerint azt jelenti, hogy „*az előző évről szóló közhasznúsági melléklet célcsoportra vonatkozó adatai alapján a szervezet szolgáltatásai a szervezet testületi tagjain, munkavállalóin, önkéntesein kívül más személyek számára is hozzáférhetőek*”, azaz a szervezet szolgáltatásai gyakorlatilag bárki számára hozzáférhetőek.

A közhasznúsági minősítés megszerzésének feltételei:

Tartalmi feltétel	Magyarázat
Civil szervezet (ide nem értjük a civil társaságot)	Egyesület (különös formái is, a párt kivételével)
vagy	alapítvány
olyan egyéb szervezet, amelyre vonatkozóan a közhasznú jogállás megszerzését törvény lehetővé teszi, pl. iskolaszövetkezet, szociális szövetkezet, MOB, MAB	non-profit gazdasági társaság
Erőforrásai megfelelőek	ha az alábbi három feltételből legalább egynek megfelel a) az átlagos éves bevétele meghaladja az egymillió

	<p>forintot, vagy</p> <p>b) a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy</p> <p>c) a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) - a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevétele nélkül - elérik az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.</p>
Társadalmi támogatottsága megfelelő	<p>ha az alábbi három feltételből legalább egynek megfelel</p> <p>a) az 1%-os felajánlásokból kiutalt összeg eléri az összes bevétel kettő százalékát (úgy, hogy az államháztartás alrendszeréből folyósított pénzeszközöket nem kell figyelembe venni), vagy</p> <p>b) a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások elérik az összes ráfordítás felét a két év átlagában, vagy</p> <p>c) közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti.</p>

Formai feltétel	Magyarázat
Létesítő okirata megfelelő	<p>tehát tartalmazza a következőket:</p> <p>a) a folytatott közhasznú tevékenységek felsorolását, illetve annak megjelölését, hogy ezeket a közhasznú tevékenységeket mely közfeladat(ok)hoz kapcsolódóan végzi, továbbá hogy e közfeladat(ok) teljesítését mely jogszabályhely(ek) írja (írják) elő;</p> <p>b) annak leírását, hogy ha tagsággal rendelkezik, nem zárja ki, hogy tagjain kívül más is részesülhessen a közhasznú szolgáltatásaiból;</p> <p>c) annak leírását, hogy gazdasági-vállalkozási tevékenységet csak közhasznú vagy a létesítő okiratban meghatározott egyéb céljainak megvalósítása érdekében, a közhasznú célok megvalósítását nem veszélyeztetve végez;</p> <p>d) annak leírását, hogy gazdálkodása során elért eredményét nem osztja fel, azt a létesítő okiratában meghatározott közhasznú tevékenységére fordítja;</p> <p>e) és annak leírását, hogy közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.</p>
Legalább két évig tartó megfelelő működés	<p>minden fenti tartalmi feltételnek kimutathatóan a kérelem benyújtásától visszafelé számítva két éven keresztül megfelelt</p>

A közhasznú civil szervezetekre eltérő szabályok vonatkoznak a működésük során. A legfontosabb különbségeket az alábbi táblázat foglalja össze.

Közhasznú civil szervezet	Nem közhasznú civil szervezet
Legfőbb szerv (ha több tagból áll) és az ügyintéző szerv ülései nyilvánosak.	Nem előírás a nyilvánosság.
<p>A létesítő okirat tartalmazza:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ülésés gyakoriságára, nyilvánosságra, határozatképességre, határozathozatal módjára, • ha a felügyelő szerv létrehozása kötelező, annak létrehozására, működésére, hatáskörére, • vezető tisztségviselők összeférhetlenségére, • az éves beszámoló jóváhagyására vonatkozó szabályokat. <p>A létesítő okirat vagy más belső szabályzat rendelkezik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • olyan nyilvántartás vezetéséről, amelyből a döntések tartalma, 	Nem előírás a létesítő okirat tartalmának ilyen meghatározása.

<p>időpontja, hatálya, a döntést támogatók és ellenzők számaránya megállapítható,</p> <ul style="list-style-type: none"> • a döntéseknek az érintettekkel való közlési, és egyébként a döntések nyilvánosságra hozatali módjáról, • a közhasznú szervezet működésével kapcsolatosan keletkezett iratokba való betekintés rendjéről, • a közhasznú szervezet működésének, szolgáltatása igénybevétele módjának, beszámoló közlésének nyilvánosságáról. 	
<p>Az egy tagból álló legfőbb szerv esetében különböző kötelezően előírt nyilvánossági és döntéshozatali szabályok betartása és létesítő okiratban történő kötelező megjelenítése.</p>	
<p>Összeférhetlenségi szabályok a felügyelő szerv, és a könyvvizsgáló vonatkozásában.</p> <p>Összeférhetlenségi szabályok a vezető tisztségviselő vonatkozásában bizonyos határozathozatalok kapcsán.</p>	Nincs ilyen előírás.
<p>A vezető tisztségviselőre vonatkozó szigorúbb szabályok:</p> <p>A közhasznú szervezet megszűnését követő három évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy, aki korábban olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője volt - annak megszűnését megelőző két évben legalább egy év - ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki, • amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel, • amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki, • amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette, illetőleg törölte. 	Nincs ilyen előírás.
<p>Ötmillió forintos éves bevétel felett a vezető szervtől elkülönült felügyelő szerv létrehozása kötelező, amelyik ellenőrzi a törvényes működést és indítványára 30 napos határidőn belül a legfőbb szerv összehívása is kötelező.</p>	Nincs ilyen előírás.
<p>Eredményét köteles a létesítő okiratban meghatározott közhasznú célra fordítani, azt nem oszthatja fel.</p>	
<p>A vezető tisztségviselőt, a támogatót, az önkéntest, valamint e személyek közeli hozzátartozóját cél szerinti juttatásban nem részesítheti.</p>	
<p>Váltót, illetve más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsáthat ki.</p>	Csak olyan módon vehet fel hitelt és vállalhat kötelezettséget, amely nem veszélyezteti az alapcél szerinti tevékenységének ellátását és működésének fenntartását.
<p>Gazdasági-vállalkozási tevékenységének fejlesztéséhez közhasznú tevékenységét veszélyeztető mértékű hitelt nem vehet fel.</p>	
<p>Beszámolójába bárki betekinthez.</p> <p>A beszámolót a honlapon közzé kell tenni és letétbe kell helyezni.</p>	<p>A beszámolót a honlapon közzé kell tenni és letétbe kell helyezni</p>

A közhasznúsági melléklet (beszámoló) tartalmi elemei a 350/2011.(XII.30.) Korm. rendelet szerint a következők:

- a szervezet azonosító adatai,
- tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása (általában)

- közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)
 - tevékenység megnevezése:
 - közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely:
 - közhasznú tevékenység célcsoportja:
 - a közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:
 - a közhasznú tevékenység főbb eredményei:
- cél szerinti juttatások kimutatása (előző évben, tárgyévben)
- vezető tisztségviselőknak nyújtott juttatás (előző évben, tárgyévben)
- közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók (előző évben, tárgyévben)
 - éves összes bevétel, a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján átutalt összeg, közszolgáltatási bevétel, normatív támogatás, az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás,
 - összes ráfordítás (kiadás): személyi jellegű, Közhasznú tevékenység ráfordításai, adózott eredmény,
 - a szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma,
 - erőforrás-ellátottság mutatói,
 - társadalmi támogatottság mutatói.

Miért érdemes közhasznú jogállást szerezni? Arányban állnak-e a megnövelt adminisztratív terhekkkel és pénzügyi-gazdasági átláthatósággal? A közhasznúsághoz, mint minősítéshez, mint jogintézményhez a következő egyértelmű előnyök társulnak:

- közszolgáltatási szerződést csak közhasznú szervezet köthet;
- a közhasznú szervezet számára juttatott adományok értéke a társasági adót bizonyos mértékben csökkenti (egészen pontosan az adomány értékének 20%-ával, tartós adományozás esetén további 20%-kal – tehát összesen 40%-kal, illetve a Magyar Kármentő Alap és a Nemzeti Kulturális Alap támogatása esetén 50%-kal).

Hogyan vált be a civil törvény a gyakorlatban?

2013 júniusában folyt a felmérés, miként vált be az új civil szabályozás, azaz az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló tv. és a kapcsolódó végrehajtási rendeletek. Másfél év gyakorlata alapján, ide értve a jogszabályok elfogadását megelőző javaslatok figyelembe vételét, kérdőíves felmérést ügyészségek és bíróságok munkatársainál is, civil szervezeti találkozókát és műhelymunkát, a bevont 250 civil szervezet véleménye alapján, kifejezetten civil szervezeti szempontból értékelték a jogalkalmazást. Megfelelő indoklással kidolgozták a szükséges módosítási javaslatokat is, hiszen az *Ökotárs Alapítvány* Civil-Társ programja keretében több mint 10 éve kíséri figyelemmel a hazai civil szektor jogi-szabályozási környezetének fejlődését, és tesz jobbitó szándékú javaslatokat a fejlesztésre.

A jogszabályok (a Civil tv., a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló tv.) tervezetei előkészítő folyamatainak értékelését illetően előremutató volt, hogy a civil szervezetek köréből is verbuvált szakértőket a kormány, bevonva a szektor képviselőit a tervezet tartalmi elemek kialakításába. Ezt a jó gyakorlatot azonban nem folytatta a tervezet különböző szövegváltozatainál. A gyakorlat alapján is teljes egészében átgondolandó jogintézmény a közhasznúság, a gazdálkodási és a támogatási rendszer.

- A közhasznúság célja és fogalma:** a külföldi példák alapján a hazai szabályalkotók nem értik, hogy olyan társadalmilag hasznos formáról van szó, amelyben az állam és a civilek is nyernek, ha egy társadalmi feladatot civilek valósítanak meg, mert így tehermentesítik az államot. Ehhez viszont olyan szabadon felhasználható forrásokra van szüksége a szervezeteknek, amihez normatív módon jutnak hozzá (pl. adományok után igénybe vehető adókedvezmények), azaz nem működési támogatás, nem programmegvalósító pályázat, hanem a jogi normák közé épített olyan mechanizmus, ami komolyra teszi, megfelelően pozicionálja a közhasznúságot. A hatályos közhasznúsági szabályozástól általános rémület fogta el a civil szervezetek képviselőit és a civil szervezetekkel foglalkozó szakembereket, pedig valójában a minősítés megszerzése majdnem olyan könnyű, mint eddig volt. Az alapító okiratban/alapszabályban megjelenítendő tartalmi és a formai feltételeknek való megfelelés nem vált nehezebbé. Az erőforrások és a társadalmi támogatottság két feltételcsoportjából egy-egy feltétel teljesítése ugyan több komolyságot mutat a korábbi – tevékenységválasztó – módszerhez képest, ám egy valódi, működő szervezetnek ez nem jelenthet. Ha pedig a szervezetek zöme megfelel a minősítésnek, akkor mi is a célja. A hatályos szabályok fontos eleme, hogy a közhasznú minősítés csak a közhasznú tevékenység bizonyos ideig tartó végzését követően szerzhető meg, ami egyértelműen a kítűzött cél (a minőség) irányába mutató tényező. Két évig közhasznú tevékenységet kell végezni (minősítés nélkül) és ezáltal kell bebizonyítani a szervezetnek, hogy a tevékenysége a valóságban is a „köz hasznára” volt. A valós közhasznú tevékenység bizonyítása abból áll, hogy a szervezet leírja a tevékenységet és kiválasztja az erőforrások és a társadalmi támogatottság három-három feltétele közül azt, amelyiknek megfelel, másrészt a közhasznú tevékenység végzését a létesítő okiratba foglalva, jogszabályi hivatkozással kell ellátni. Ez azt jelenti, hogy annak a szervezetnek, amelyik közhasznú minősítést óhajt szerezni, létesítő okiratát úgy kell elkészítenie/módosítania, hogy abban szerepeljen a közhasznú tevékenység és az annak alapját adó közfeladat jogszabályi hivatkozásának megjelölése. Feltehető a kérdés, hogy valóban csak az állami/önkormányzati feladat ellátása tekinthető-e közhasznúnak (a szó szoros értelmében), de az mindenképpen biztos, hogy egységes hazai közfeladat-ellátási lista hiányában az új előírás komoly kihívások elé állítja a szervezeteket.
- A közhasznú jogállás előnyei:** közszolgáltatási szerződést csak közhasznú szervezet köthet, továbbá a közhasznú szervezet számára juttatott adományok értéke a társasági adót csökkenti (az adomány értékének 20%-ával, tartós adományozás esetén további 20%-kal, tehát összesen 40%-kal). Ezért nem igazán éri meg – adminisztratív szempontból nagy erőket lekötő és Civil Információs Portálon való késedelmes vagy hibás közzététel szankciója az *ipso iure státuszvesztés* – ez a jogállás. Ráadásul egyébként közhasznú tevékenységet minősítés nélkül is végezhet egy szervezet.
- A NEA átalakított szerepe:** a támogatási rendszer működésének átalakítását a civil szervezetek jelentős része már régóta javasolta. Ma hazánkban – a finanszírozást illetően – alapvetően két felfogás érvényesül a civil szervezetek körében: az egyik egyetért az állam szerepének csökkentésével, a másik viszont elvárja az államtól a finanszírozást (adott esetben nem is a tevékenységére, hanem pusztán civil szervezeti státuszára hivatkozva). Bármelyik álláspontot is vallja valaki, abban egyetért, hogy a szektor számára kardinális kérdés az állami támogatásokhoz való hozzáférés lehetősége. Az Ectv. sem oldotta meg a problémát, sőt, talán a támogatásokkal kapcsolatban mélyített is rajta). Másrészt megőrizte a közhasznúság és a támogatási rendszer összekötését. A támogatási rendszert több ponton is reformra érett, de azt az Ectv. és a hozzá kapcsolódó miniszteri rendelet (5/2012. (II. 16.) KIM rendelet a Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről) elmulasztott: ilyen a formai feltételek és az ellenőrzés rendszere. A NEA nem szakított az NCA korábbi adminisztratív és túlzottan bürokratikus formai feltételein és az ellenőrzés ugyanilyen rendszerén. Bár 2013. január 1-től például kikerült a pályázati hiánypótlás jogintézménye, de a döntéshozatal központosított, így nagyobb a politikai befolyásolás lehetősége is, a miniszter saját keretének 10%-a magas.
- Mit jelent a gazdálkodás:** a jogalkotó az eddigieknél élesebb határvonalat húzott a gazdasági célokra alapított gazdasági társaságok és a nem gazdasági vagy nem elsődlegesen gazdasági célokra alapított civil szervezetek között. A törvény hatályba lépésétől az alapcél mellett gazdasági-vállalkozási tevékenységet végző szervezeteknek be kell tartania a jelenleg 60%-os szabályt. Víták, elméleti megközelítések már a civil társaság megszületése előtt voltak azzal kapcsolatban, hogy mennyi értelme van ennek a szervezettípusnak, főként úgy, hogy az a polgári jogi társaság egy változata. Ám az új Ptk-ban (2013. évi V. törvény) már nem szerepel. További kérdés, hogy a gyakorlat hogyan kezeli majd azokat a jogvitákat, amelyekben civil társaság lesz az érintett. A civil társaság nem gazdálkodik a Ptk. alapján, viszont hogyan tudja majd a bíró elválasztani a polgári jogi társaságot a civil társaságtól egy (szóbeli szerződés alapján létrejött) olyan jogviszonyban, amelyben a felek gazdálkodtak ugyan, de – szándéktól függően – ajándékozási jogviszonyokat hoztak létre vagy közös gazdálkodással kezelték az adott helyzetet. További gond, hogy az új PTK nem minden tekintetben koherens az Ectv. szabályaival. az Ectv. gazdasági-vállalkozási tevékenységgel kapcsolatban két szabályt határoz meg: azt, hogy a

szervezetek nem alapíthatók elsődlegesen ilyen tevékenység végzésére, és meghatározza azt, hogy mit jelent az, hogy elsődlegesen (a már említett 60 %-os szabály). Az új Ptk. 3:379. § (1) bekezdése szerint viszont alapítvány nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására. Ugyanezen § (2) bekezdése ugyan rendelkezik arról, hogy az alapítvány „az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult”. Mindkét szabály ellentétes az Ectv. szabályaival, hiszen az Ectv. csak az elsődleges gazdaság-vállalkozási tevékenységet célzó alapítást zárja ki, viszont a gazdasági-vállalkozási tevékenység teljes mértékben elszakadhat az alapítványi céltól (tehát annak ellenére gyárthat csavart a szervezet, hogy alapítványi célja a környezetvédelem, ha a csavargyártásból származó éves bevételei nem haladják meg az összes bevételének 60%-át). A Ptk. 3:63. § (2) és (3) bekezdései ugyanígy szabályozzák az egyesületet. Megint más kérdés, hogy az új Ptk. nem határozza meg a gazdasági tevékenység fogalmát, azt a bíróságra és más jogalkalmazókra bizza.

- **A törvényes működés kontrolja:** az ügyészség teljes egészében kikerül a törvényesség biztosításának alanyai közül, az új Ptk. valamennyi jogi személy esetében a bíróságokra testálja. Ám az Ectv. törvényességi ellenőrzési jogkört biztosít az ügyészségnek, ami csupán arra ad lehetőséget, hogy az ügyészség a vélt vagy valós törvényteleniséggel kapcsolatban a bíróság eljárását kezdeményezze. Ez a jog viszont csak az ügyészséget illeti meg, szemben az új Ptk. felfogásával, amely felügyeleti (és nem ellenőrzési) jogot biztosít a bíróságnak (ami az ellenőrzésnél jóval szélesebb jogokat jelent).
- **A szövetség:** a Ctv. egy módosításával a jogalkotó teljesen új helyzetet teremtett, amennyiben a szövetségnek csak egyesület vagy alapítvány tagja lehet. Ez pedig nem kevesebbet jelent, hogy teljes a jogbizonytalanság, mivel jelenleg három „szövetség” elnevezésű szervezet létezik a magyar jogban, melyek közül az egyik formájában egyesület, csak nevében szövetség, a másik formájában és nevében is szövetség, de a korábban hatályos törvény alapján még magánszemélyek is a tagjai (és bármilyen jogi személy), és a hatályos törvény alapján létező, egyesületekből és alapítványokból álló szövetség. Tekintettel arra, hogy a jogalkotó nem alkotott átmeneti szabályokat a különböző szövetségeként működő szervezetekkel kapcsolatban, valamennyiről kijelenthető, hogy jogszerűen létezik és működik, aminek az a következménye, hogy a gyakorlat alakítói ebben az esetben (KSH, pályáztató) képtelenek igazodni a bizonytalan jogi környezethez.

Az Ökotárs Alapítvány, kutatása eredményeként, több módosítási javaslat is megfogalmazott.

- **a joganyag tisztítása, egyértelművé tétele.** Különösen indokolt lenne az összes szervezeti típus, forma meghatározására. A formakényszert az Ectv. bevezette, ugyanakkor nem minden – egyesülési jogból levezetett, egyesület altípusának tekintett – civil szervezeti forma (pl. szakszervezet) fogalmi definícióját tartalmazza a törvény, ezt pótolni kellene, egyben összehangolva a más törvényekkel (ld. a szövetségre vonatkozó kérdést). Az Ectv. a civil szervezetek közös szabályairól és a közhasznúságról, illetve a támogatásokról szóló törvény, ugyanakkor több szabályt a közhasznú nonprofit gazdasági társaságokra, illetve a civil társaságokra is alkalmazni rendel (többek között maga a civil szervezet fogalma is tartalmazza a civil társaságot, nagyon sok kivétellel), miközben az egyesülési alapjog kifejtését is megtaláljuk a törvényben. El kellene tehát világosan dönteni, hogy az Ectv-nek mi a szabályozási tárgya.
- Bár bizonyos gazdasági társaságok non-profit módon gazdálkodnak, nem jelenti, hogy civil szerveződések, mert gazdasági érdekeket jelenítenek meg. Éppen ezért közhasznúságuk megkérdőjelezhető, tehát a non-profit gazdasági társaságokat ki kell venni a közhasznú szervezetek köréből, kivéve a kizárólag magánszemélyek tulajdonában álló – és így a civil szervezet definíciójához közelebb álló – non-profit gt-eket.
- A civil társaság (a magánjog szerint egy szerződés, nem szervezet, nem vagyontömeg) és a polgári jogi társaság elválasztása, külön szabályok megalkotása. Például, legyen alapszabály-minta, (az elektronikus rendszer meglétét feltételezi), miszerint három személy által létrehozható olyan szervezet, amelyet a bíróság nyilvántartásba vesz egyszerűsített eljárásban, gazdálkodása limitált (legfeljebb 1 millió forint éves bevételig működhet ebben a formában) -- ha ezt átlépi, a következő évben kötelező egyesületté alakulnia, megfelelő átalakulási szabályok alapján; egyszerűbb adminisztratív tevékenységet valósít meg (összevont bevallások, egyszeres könyvvitel útján stb.) és nem végezhet gazdasági-vállalkozási, csak alapcél szerinti tevékenységet.
- Az új Ptk. a cél „megvalósításához” és nem a cél megvalósításának „megkezdéséhez” szükséges vagyont rendeli biztosítani az alapító részéről. A cél megvalósítására rendelt vagyont a mai gazdasági helyzetben elvárhatatlan követelmény, a megkezdéshez szükséges vagyont kellene előírni, ahogy eddig. Az alapítványi formán belüli lehetőségként javasoljuk külön szabályozni a közcélú („tőkésített”) alapítványokat, egyúttal ösztönző rendszert is helyezve létrejöttük mellé. Ennek lényege, hogy amennyiben az alapító az alapító okiratban kötelezettséget vállal egy bizonyos – minimálisan meghatározandó, és akár több év alatt összegyűjtendő – összeg tőkealként való befektetésére (azaz a

vagyon megőrzésére és gyarapítására), és annak jövedelmét adományként évente a kedvezményezettekhez juttatja, akkor az alapítvány speciális kedvezményekben részesül. Mindehhez a tőke védelmére kiépített garanciális szabályok kialakítására is szükség van, valamint a már működő alapítványok közcélú alapítvánnyá válásának átmeneti rendelkezéseire.

- A hatályos Ptk. tartalmazza az egyesületeknél a közgyűlés kötelező összehívását, az elektronikus üléselés alapvető szabályait is. Annak ellenére, hogy a diszpozitív szabályok rendkívüli mértékű eltérést engednek, ilyen fontos kérdésekben legalább irányadó szabályozásra mindenképpen szükség lenne. Az elnökség limitálása három főben – a Ptk. jelentős diszpozitivitása ellenére is – olyan probléma, ami a gyakorlati életben a bírói és a szervezeti eltérő jogértelmezések miatt jelentős nehézségeket okozhat. Ennek kiszűrése érdekében a legalább szó és a páratlan számú kitétel közbeiktatásával lehet finomítani, és megakadályozni az eltérő jogértelmezést, működésképtelen elnökségek létrehozását. Indokolatlan az egyesületek vezető tisztségviselőit a gazdasági társaságokénál szigorúbban kezelni a felelősség kérdését illetően.
- Fontos, hogy a közhasznú minősítést csak bizonyos szervezetek szerezhessék meg: pl. bizonyos tevékenységet vagy célt megjelölő szervezetek, ebben pedig egyértelműen a szélesebb közösség (nemcsak az önkormányzat, az állam) hasznát is vizsgálni kell. A közhasznú minősítés megszerzéséhez a szervezetnek bizonyítania kell alkalmasságát korábbi tevékenysége bemutatásával. A közhasznú tevékenység definíciójának javasolt elemei: i) a (valamilyen egyedileg azonosítható) közösség (célcsoport) hasznára végzett tevékenység; ii) állami vagy önkormányzati tevékenység ellátása, amely normatív felsorolásból választható; iii) a tevékenységhez tartozó indikátorok (évente, a beszámolóban megjelölt) folyamatos teljesítése.
- A minősített szervezetek kedvezményeket élveznek. A közhasznú minősítést megszerző civil szervezetek tevékenységükről a minősítés megszerzését megelőzően megjelölt mutatók/indikátorok mentén elszámoltathatóak. Az indikátorok lehetnek normatívan meghatározottak, számszerűsíthetők, de tevékenységenként eltérőek lehetnek. A minimumfeltételek szintén normatívan meghatározottak és tevékenységenként eltérőek (az indikátorok a célcsoporttal, a tevékenység eredményével és a közösségi támogatottsággal kapcsolatosak). Az indikátorok teljesítését a szervezetnek időről-időre igazolnia kell. A közhasznú minősítéssel rendelkező szervezetek szigorú gazdasági elszámoltathatósági és átláthatósági feltételeknek felelnek meg, a tisztségviselőkre és tagokra pedig a nem közhasznú civileknél szigorúbb összeférhetetlenségi szabályok vonatkoznak. A közhasznú minősítéssel rendelkező szervezetek bizonyítják, hogy tevékenységük nagyobb részében, folyamatosan és rendszeresen közhasznú tevékenységet látnak el (alaptevékenységük egyben közhasznú tevékenységük is, kisebb részben közhasznú tevékenységükhöz köthető gazdasági-vállalkozási tevékenységet látnak el). A közhasznú minősítést (két)évente megújítják a szervezetek vagy ezt az ún. „Charity Commission vizsgálja. A brit modell szerint, a szervezet szabadon írja le tevékenységét a létesítő okiratában, majd a közhasznúság iránti kérelemben megjelöli, hogy milyen számszerű mutatókkal (indikátorokkal) kívánja mérni (méréni) a közhasznúságát (pl. az általa elért, kiszolgált emberek száma). A szervezetek maguk által vállalt és bevallott indikátorait egy bizottság ellenőrzi. A Bizottságnak joga van a vállalások elutasítására is. Az elfogadott indikátorokat a szervezetek évente teljesítik: ha ez csak részlegesen sikerül, akkor egy sávos rendszer szerint csökkentett kedvezmények illetik meg. A bizottság összetétele: választott delegáltakból álló, független testület, amelybe bármelyik civil szervezet jelölhet. A Bizottság működési költsége a közhasznú szervezetek bevételének 0,5%-ból képeződik, melyet minden évben „adóként” fizetnek be a javára.
- A közhasznú szervezetek esetében a legfőbb szervi ülés jegyzőkönyveinek nyilvánosságra hozatala (zárt ülésen elhangzottak kivételével) szükséges, méghozzá az elektronikus rendszerben a hiteles jegyzőkönyv beszkenelt változatának 30 napon belüli beküldésével, a nem elektronikus, offline rendszerben pedig az Országos Bírósági Hivatal részére történő eljuttatással. A közhasznúság évente elveszíthető a formások be nem tartásával (mivel ezek alapján törvényellenes működésűnek minősíthetők a szervezetek). A legfőbb szervi ülés jegyzőkönyvei beküldésének elmulasztása, a beszámoló beküldésének elmulasztása vagy nem megfelelő kitöltése, valótlan adatok szolgáltatása automatikus státuszvesztést eredményez. Felesleges minden közhasznú szervezet számára (bevétel nagyságtól függetlenül) a kettős könyvvitel kötelezővé tétele, a hatályos számviteli szabályok előírásai elegendőek lennének.
- A valódi közhasznú tevékenység végzésére a szervezetek részére sokkal inkább megfelelő motiváció volna a jelenleg hatályos, közhasznú szervezetek részére igénybe vehető kedvezményekhez képest. Ennek két eleme a civil szervezeteket és az adományozókat/támogatókat ösztönző kedvezmények. (A civileknek szóló: adókedvezmények, pl. társasági adókedvezmény vagy a befektetéseik után járó kamatadó-kedvezmény; foglalkoztatási kedvezmények, pl. a közhasznú szervezetek által foglalkoztatott személyek élőlétszám-csökkenése (radikális járulékcsökkenés); adminisztratív kedvezmények, pl. hitelfelvétel könnyítése, engedélyköteles tevékenység esetében egyszerűsített

engedélyezési eljárás. A támogatókat ösztönző kedvezmények az adományok után járó kedvezmények, pl. a magánszemélyek vagy a cégek adományai után járó jelentős személyi jövedelemadó vagy társasági adó-kedvezmény (összeférhetetlenségi szabályok alkalmazásával). A kedvezmények mértéke a teljesített indikátorok függvénye, azaz valamennyi kedvezmény igénybevétele csak akkor lehetséges, ha az indikátorokat a szervezet teljes egészében teljesíti.

- A Ctv. írja elő, hogy közhasznú minősítést pályázati feltételként követelni csak törvényben vagy más jogszabályban lehet.
- A NEA teljes átalakítása az állami elfoglaltság kizárásával. Az állami támogatást a korábbihoz hasonlóan, valamilyen pénzügyi automatizmushoz kellene kapcsolni (szja 1%-a alapján összegyűlt összeghez). A pályázati támogatás - akármennyire is célul tűzte azt a jogalkotó – nem lett egyszerűbb adminisztratív szempontból. Az ellenőrzés továbbra is dokumentumalapú, a monitoring nem jelenik meg az ellenőrzés körében. Ezért néhány miniszteri rendeleti szintű szabály megváltoztatása kell.

Önkéntes munka

2011 volt az Önkéntesség Éve

Az akkori adatok szerint a magyar felnőtt lakosság 40%-a végzett rendszeresen önkéntes munkát a minisztérium szerint. A Non-profit Kutatócsoport (2005) adatai alapján 2004-ben a 14 éven felüli lakosság 40 %-a (mintegy 3,5 millió fő) végzett önkéntes munkát. Ezek szerint meglehetősen állandó ez az arány. Érdekes, hogy az önkéntesek életkoruk egyre alacsonyabb (középkorúak, az idős emberek körében ritkább), és a 31– 40 éves korosztályba tartozók a legaktívabbak, közülük inkább a férfiak önkénteskednek. Milyen célból, kinek a javára végeznek önkéntes munkát?

- lakóhelyi, települési segítségnyújtás (68 %),
- hivatalos ügy elintézése (41 %),
- szociális, egészségügyi, művelődési területen tevékenykedő szervezetek segítése (21 %),
- gyermekek számára nyújtanak támogatást (22 %),
- fogyatékosokat támogatók (12%),
- idős emberek számára végzett önkéntes tevékenység (12 %) is,
- a romák, szenvedélybetegek, más kisebbségek támogatottsága alacsony.

Az önkéntes munka sokszínű tevékenység, amelyet nehéz kategóriákba sorolni. Egyrészt e körbe tartozik az új típusú önkéntesség (tudás megszerzésére, a szabadidő hasznos eltöltésére, az önismeret fejlesztésére szolgáló tevékenység) éppúgy, mint a régi típusú önkéntesség (a hagyományos polgári értékekhez, szolidaritáshoz, családi indíttatáshoz, vallásos háttérhez köthetők). Nemzetközi kutatások adatai szerint a fiatalok tudásszerzésre törekvő önkéntessége növekszik, míg a hagyományos önkéntesek száma csökken.

Az Európa Tanács egyezménye (2000)

A hosszabb ideig külföldön önkéntes munkát, szolgálatot végző fiatalokról egyfajta szabályozási mintaként szolgálhatott volna a hazai szabályozáshoz. Erre nem került sor, és csak kevés ország (összesen 9) ország írta alá/ratifikálta, pl. Belgium, Egyesült Királyság, Franciaország, Luxemburg, Magyarország nem. Tartalmaz önkéntes szerződési mintát és önkéntes igazolvány mintát.

- Célja, hogy a külföldön más fiatalokkal együtt végzett munka a polgári életre neveljen, amit a kormányoknak támogatni kell. Alapelvei közt szerepel a szolidaritás

és az európai értékrend erősítése, hozzájárulni a kultúrák közti érintkezést, a toleranciát.

- Az érintett saját döntésén alapszik a fizetés nélkül végzett munkát szabályozza.
- Önkéntes: az, aki jogszerűen tartózkodik a részes állam területén 3-12 hónapon keresztül ott önkéntes szolgálatot végez, a küldő vagy a fogadó szervezet tagjaként vagy azzal együttműködve (szerződéses viszony a mintaszerződés szerint, amelyben rögzíteni kell a megfelelő zsebpénzt), ellenszolgáltatás nélkül, ha a szolgálat megkezdésekor 18-25 év közötti. A küldő szervezettől rendelkezik egészségügyi alkalmassági igazolással (indulás előtti 3 hónapon belül), tájékoztatták a cél-országbeli viszonyokról, körülményekről (küldő/fogadó szervezet tréningje). Joga van az ellátáshoz és étkezéshez a fogadó szervezetnél, nyelvi képzést vagy felkészítést kap előtte. Heti egy teljes pihenőnap, amely havonta az általa meghatározott napra essen. Egészség-és balesetbiztosítást nyújtanak neki. Önkéntes igazolvány birtokában a teljes szolgálati időben, de egyebekben a fogadó állam jogszabályait be kell tartania.
- Küldő/fogadó szervezet olyan **non-profit** civil szervezet, amely közhasznú (társadalom, demokrácia fejlesztése), ifjúsági szervezet, helyi önkormányzati szervezet, vagy önkéntesekkel projektet megvalósító egyéb szervezet. Ha az önkéntes szolgáltatás megvalósításához állami/önkormányzati vagy magán-adományokat használ fel, az nem zavarja meg a fogalmat, de a szolgálat nem termelhet/szerezhet profitot, közvetlen sem (pl. önkéntes ösztöndíjat kapna a profitszerző munkához).
- A részes állam összehangoló szerve elismeri a küldő/fogadó szervezeteket, a többi állam kijelölt összehangoló szervével együttműködik, felügyeli az önkéntes szolgálatokat.

Az Önkéntes igazolvány mintája:

- Family name
- First name
- Date of birth (day/month/year)
- Place of birth
- Resident in
- Citizen of
- Name and type of receiving organisation
- Type of activity
- Length of activity from to
- Field of activity
- Certificate (s) received during the programme as appended
- Programme consisted of the following activities (please give detailed information)
- Exceptions/journeys abroad
- Date: Signature: Position : Stamp:

2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről

A törvény az anti-korrupciós intézkedések részeként született, így alapelvei közt ez megjelenik. Célja a társadalom tagjainak szolidaritásának erősítése, öntevékenység fejlesztése, a személyeknek és közösségeknek más vagy mások javára ellenszolgáltatás nélküli önkéntes tevékenysége révén. Mivel jelentős társadalmi erőforrás ez a közcélok eléréséhez, kedvezmények és garanciák biztosításával akarják ösztönözni az állampolgárok és szervezeteik részvételét a társadalom előtt álló feladatok megoldásában, a közcélok elérésében. Alapelv, hogy a leglényegesebb vonatkozásokban a munkavállalóéhoz hasonló védelem (munkajogi háttérszabályok) jár az önkénteseknek. Az önkéntes által kapott, költségtérítés-jellegű juttatások adó- és járulégmentességet élveznek, miközben az alanyi és

az ellátható tevékenységi kör pontos meghatározásával és az ellenőrzés feltételeinek megteremtésével minimalizálni kívánják a visszaélés lehetőségét. Az önkéntes szerződésre, a szerződészegésre, a törvényes képviselő közreműködésére, az önkéntes jogviszonnyal kapcsolatos jogok gyakorlására és a kötelezettségek teljesítésére, valamint a kárviselésre és a kártérítésre a Polgári Törvénykönyv szabályait kell alkalmazni – ha e törvény mást nem mond.

A törvény hatálya nem terjed ki:

- az önkéntes véradásra,
- az önkéntes, illetve létesítményi tűzoltóként végzett tevékenységre,
- a polgári természetörként végzett tevékenységre,
- a köznevelésben kötelező közösségi tevékenységre,
- a személy a tevékenységet maga vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója javára végzi,
- a tevékenység jogszabályi kötelezésen, jogerős bírósági határozaton, illetve hatósági kötelezésen alapul,
- a felek úgy állapodnak meg, hogy azt más jogviszony keretében végzik (pl. polgári jogi jogviszonyban, társadalmi szervezet, illetve egyház tagjaként, kuratóriumi tagként vagy egyházi személyként)

Ki az önkéntes?

- 10. életévét betöltötte,
- elláthat minden olyan tevékenységet, amelyre vonatkozóan megfelel a jogszabályokban meghatározott képesítési, egészségügyi, nyilvántartásba vételi és egyéb feltételeknek, 10-18 éves kor közötti nem veszélyezteteti egészségét, fejlődését és tankötelezettségének teljesítését,
- a fogadó szervezettel nem végez más jogviszonyban, ellenszolgáltatás fejében munkát
- tanulóként nem a saját közoktatási intézményében, kollégiumában végez önkéntes munkát, kivéve, a közoktatási intézmény által szervezett és a tanulói jogviszonnyal, kollégiumi tagsági viszonyal összefüggő kötelezettséget nem érintő táboroztatási tevékenységet, egyéb közösségi programokat
- 16 éves kor felett végezhet külföldön önkéntes munkát
- 18 éves kor fölött végezhet csak 20 óra és 6 óra között munkát
- 16 éves kor alatt a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg tanítási szünet ideje alatt a napi három órát és a heti 12 órát, tanítási időben a heti 6 órát/tanítási napon a napi 2 órát, tanítási napon kívül a napi 3 órát
- 16-18 éves kor között a közérdekű önkéntes tevékenységre fordítható idő nem haladhatja meg a napi 4,5 órát és a heti 18 órát
- 18 év alatt legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani két munkanap között.
- Az önkéntes által az önkéntes jogviszonnyal összefüggésben harmadik személynek okozott kárért a fogadó szervezet felel. Ha a kárt az önkéntes felróható magatartása okozta, - az önkéntes szerződés eltérő rendelkezése hiányában - a fogadó szervezet az önkéntestől követelheti kárának megtérítését

Fogadó szervezet – az micsoda?

- a helyi önkormányzat, társulása, az általa biztosított közszolgáltatások és katasztrófavédelmi feladatai körében;

- kisebbségi önkormányzat a jogszabályban meghatározott közfeladatai körében;
- a költségvetési szerv az alaptevékenysége körében;
- közhasznú szervezet a közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- egyházi jogi személy a hitéleti, a közcélú és a működésével összefüggő tevékenysége körében;
- civil szervezet közhasznú vagy működési köre keretében;

Ezek építési engedély-köteles munkáihoz is!!

- egyéni cég,
- a nem jogi személy fogadó intézmény fenntartója a fogadó intézmény közszolgáltatásai körében,
- jogszabályban meghatározott közszolgáltatást végző jogi személy, ha
 - szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, illetve intézmény,
 - egészségügyi szolgáltató,
 - közoktatási intézmény,
 - felsőoktatási intézmény,
 - muzeális intézmény,
 - könyvtár, levéltár,
 - közművelődési intézmény

a kötelezően előírt feladat-ellátási létszámon felül alkalmazhat önkéntest.

A fogadó szervezet jogállásának része, hogy

- ha jogszabály előírja, az általa nyújtott szolgáltatás során okozott kár megtérítésére felelősségbiztosítási szerződést kötni, amely az önkéntes által okozott kár megtérítésére is kiterjed,
- jutalmat fizethet, ha éves összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér mindenkori havi összegének 20%-át,
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit biztosítani,
- tevékenység ellátásához szükséges tájékoztatást megadni és 18 év alattiaknak folyamatos felügyeletet,
- juttatást adhat az önkéntesnek (bért, ellenszolgáltatást nem), ide értve a következőket:
 - munkaruházat, védőfelszerelés és -anyag,
 - szükséges utazásnak, szállásnak, étkezésnek a biztosítása, illetve ezek bizonylattal igazolt költségének az önkéntes részére történő megtérítése,
 - SZJA törvény kiküldetési rendelvevényre vonatkozó szabályai alkalmazásával a saját személygépkocsi használatáért költségtérítés,
 - védőoltás, szűrővizsgálat és más betegségmegelőző szolgáltatás,
 - önkéntes tevékenység ellátásához szükséges - iskolarendszeren kívüli képzés/költségei
 - külföldön végzett közérdekű önkéntes tevékenység esetén, illetve a Magyarországon lakóhellyel nem rendelkező nem magyar állampolgár által végzett közérdekű tevékenység esetén napidíj, ha annak egy hónapra számított összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér mindenkori havi összegének 20%-át.

Az önkéntes szerződés

- Kötelezően tartalmazza a tevékenység tartalmát, ellátásának helyét, a tevékenységre fordítandó időt és a pihenőidőt,
- Azt, hogy milyen juttatásokat adnak az önkéntesnek,

- Egyéb elemekről jogszabály rendelkezhet
- Korlátozottan cselekvőképes önkéntes szerződést csak a törvényes képviselő beleegyezésével köthet.
- 10-14 év közötti önkéntes esetén a jognyilatkozatokat a törvényes képviselő teszi meg, de az önkéntes szerződés megkötéséhez és módosításához az önkéntes beleegyezése szükséges, felmondáshoz már nem
- írásba kell foglalni, ha az önkéntes szerződést határozatlan időre kötik, de legalább 10 napra, 18 év alattival legalább 2 napra, az önkéntes juttatásban részesül, engedélyköteles építési munkában vesz részt, a tevékenységet külföldön végzi, az önkéntes harmadik állam polgára (nem menekült/ bevándorolt/ letelepedett személy), bármelyik fél azonnali hatályú felmondáshoz való jogát korlátozzák, az önkéntes kéri, vagy jogszabály elrendeli
- ha jogszabály vagy az önkéntes szerződés másként nem rendelkezik - bármelyik fél azonnali hatállyal felmondhatja,
- az önkéntes köteles az utasítást követni és a titkot megtartani.

Bejelentés és nyilvántartás

A fogadó szervezet, a foglalkoztatás előtt egy bejelentő lapon a Civil Információs Portálon az EMMI-nek (Esélyteremtési Főosztály, 1054 Budapest, Akadémia u. 3.) jelenti az önkéntesek tervezett fogadását (létszám, munka jellege, a szervezet jogszerű működésének adatai), kötelező csatolmányokkal (pl. létesítő okirat, cégkivonat) együtt. Szükséghelyzetben történő alkalmi foglalkoztatást a közérdekű önkéntes tevékenység megkezdésétől számított 15 napon belül. A nyilvántartás naprakészsége miatt a változásokat a fogadó szervezet köteles bejelenteni 15 napon belül. A fogadó szervezetek nyilvánossága és az önkéntesek védelme érdekében nyilvántartást vezet a minisztérium, ugyanakkor az adatokat megismerheti a munkaügyi hatóság és a munkavédelmi hatóság, az adóhatóság, a fogadó szervezet szakmai vagy törvényességi ellenőrzését, illetve felügyeletét ellátó szerv saját ellenőrzése érdekében. Ha azt észlelik, hogy a fogadó szervezet a bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, erről a fogadó szervezet nevének, székhelyének és adószámának megjelölésével értesíti a minisztériumot. Az pedig kizárhatja egy évre a szervezetet az önkéntesek foglalkoztatásából, ha a hiánypótlásnak 30 napon belül sem tett eleget. A fogadó szervezet nyilvántartást vezet az általa foglalkoztatott önkéntesekről. Ezeket az iratokat a foglalkoztatást követően öt évig köteles megőrizni. A bejelentési adatlap letölthető <http://civil.info.hu/bejelenteshez-szukseges-urlap>

Sport – mitől civil?

Vegyes jogviszonyok

A sport már az állami szerveződés előtt is létezett, és saját szabályozása miatt nincs is szüksége az állam beavatkozására. Történetileg úgy tűnik, az államnak van szüksége a sportra, és ezért több indokot talált erre. Éppen az önszabályozás és a közjogi beavatkozás kettőssége miatt a sportban vegyes jellegű jogviszonyok gyakoriak, a sportjog pedig részben a non-profit, civil szervezeti körbe tartozik, ám azon túli területekre is kiterjed. Az áttekinthetőség érdekében kiemeljük a következőket:

- Magánjogi oldala: az öngazgatás (saját szabályok és szervezetek), non-profit tevékenység (pl. idősek, diákok, fogyatékosok sportja), vállalkozások szponzori

tevékenysége, for-profit tevékenység (pl. profik versenyeztetése, rendezvény szervezése, sportfogadás), kártérítés, biztosítás a legfontosabb összetevője.

- Közjogi oldala: sportigazgatás (nyilvántartások), sportorvoslás és doppingellenőrzés, a sport állami támogatása (e téren a sorsolásos szerencsejátékok játékadójának 12%-át, a bukmékeri rendszerű fogadások játékadójának 50%-át, valamint a sportfogadás (TOTÓ) játékadóját külön jogszabályban foglaltak szerint a sport - a sportfogadás (TOTÓ) játékadója tekintetében a labdarúgás - támogatására felhasználható bevételként kell előírni, és a sportpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetében kell megtervezni; szintén ide tartozik a társasági adó átirányítása a látványsportokhoz, amely csak annak részére nyújtható, akinek nincs lejárt köztartozása, a jogszabályi előírásoknak megfelelően gazdálkodik, nem áll felszámolás alatt, és a korábban kapott támogatással megfelelő módon elszámolt). A biztonsági előírások sokasága és a sportolói szankcionálás is közjogi jellegű (sportfegyelmiről Kormányrendelet szól); beléptetés és kitiltás: a rendőrség a sportrendezvények látogatásától a szervező által eltiltott, valamint a szabálysértési hatóság vagy a bíróság által a sportrendezvényről, illetve a sportlétesítményből kitiltott személyek adatait a sportrendezvények biztonságának védelme, az erőszak és a rendezvény megelőzése, a nemzetközi rendőrségi együttműködési kötelezettségek teljesítése, mások jogainak védelme, a jegyértékesítés, valamint a sportrendezvényre történő belépés megtagadásának megállapítása céljából kezeli (sportrendészeti nyilvántartás)

A legfontosabb keretjellelű szabályozás a 2004.évi I. törvény is a sport irányításával, állami- és részben önszabályozásával, költségvetési támogatásával és ellenőrzésével kapcsolatos, e törvényben és külön jogszabályokban meghatározott feladatok ellátásáról miniszter gondoskodik.

- Nemzetközi magánjogi oldala: regionális, univerzális sport-federációk öngazgatása, szabályozás, nemzetközi versenyeztetés működtetése, az Olimpiai Charta, a doppingellenőrzési WADA szabályok e körbe tartoznak.
- Az Európai Unió jogi aktusai kiterjednek a sportra, mivel azt gazdasági jellegű tevékenységnek tekintik. A sportolók szabad munkavállalása 2004/38/EK irányelv alapján biztosítandó (pl. átigazolás), amelyet sértenek a válogatottban a nemzeti kvóták (állampolgársági kritérium). Másrészt az életminőség, egészségvédelem része is, nem csak a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv.
- Nemzetközi közjogi oldala: Noha az önszabályozás nemzetközi szinten is erős, az államok részlegesen ebbe is bekapcsolódtak. Az Olimpiai mozgalom jelképeinek védelme ((pl. 2008.évi LX. törvény az olimpiai jelkép oltalmáról kötött megállapodás, Nairobi, 1981.), a doppingtilalom miatti fellépés (ET egyezménye), a testnevelési célok beépítéséről az oktatásban és a fittség méréséről (UNESCO, ET) ide tartozik. Emberi jogi jellegű szabály, hogy a sportolás joga mindenkit megillet, mindenkinek a hozzáférést biztosítani kell (idős, fogyatékos személy és gyerek számára).

Mi a sport?

Sporttevékenységnek minősül a meghatározott szabályok szerint, kötetlenül vagy szervezett formában, illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, amely a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgálja.

Ki a sportoló?

Versenyző személy, aki a sportszövetség által kiírt, szervezett vagy engedélyezett versenyeken, vagy versenyrendszerben vesz részt, amatőr, vagy hivatásos sportoló (jövedelemszerzési céllal foglalkozásszerűen folytat sporttevékenységet). Az alábbiakban elsősorban az amatőr sportolókkal és szervezetekkel foglalkozunk, hiszen a civil szférához az kapcsolódik.

Sportolói kötelezettségek:

- a tisztességes játék (fair play) elvei szerint felkészülni és versenyezni, aminek keretében tartózkodni különösen a tiltott szerek, módszerek használatától vagy más, doppingvétséget vagy büntetőjogi felelősségre vonást megalapozó magatartás kifejtésétől, a verseny, mérkőzés eredményének tiltott eszközökkel, módszerekkel történő befolyásolásától, a fogadási csalástól, a verseny, mérkőzés biztonságos megrendezését veszélyeztető viselkedéstől tartózkodni,
- a sportág jellegének megfelelő sportorvosi alkalmassági, illetve szűrővizsgálatokon részt venni (sportegészségügyi ellenőrzés),
- alávetni magát a doppingtilalom betartásának ellenőrzésére irányuló vizsgálatnak (doppingvizsgálat), amelynek eredményeként megállapított pozitív vizsgálati eredményt vagy a doppingvétséget megalapozó egyéb magatartás tanúsítását, valamint a doppingeljárás eredményeként meghozott jogerős doppingbüntetést a versenyző nevének és sportágának megjelölésével a doppingeljárás befejezésétől számított 3 munkanapon belül a jogerős döntést meghozó doppingbizottság nyilvánosságra hozza. A doppingtilalomra és a doppingvizsgálatra vonatkozó részletes szabályokat a Kormány rendeletben állapítja meg,
- a sportág hazai és nemzetközi versenyszabályzatában, valamint egyéb szabályzataiban foglaltakat betartani,
- a sporttevékenység során annak a sportszervezetnek, sportszövetségnek az érdekeit is figyelembe venni, amellyel tagsági, illetve szerződéses viszonyban áll, valamint amelyik a nemzeti válogatott keretbe meghívta,
- a versenyrendszerben, bajnokságban való részvétel feltételeként, a sportszövetség által kiállított sportolói igazolvány (egységes versenyengedély, amelynek tartalmát, formáját a MOB határozza meg) megszerzése. Ha a sportszövetség szabályzata másként nem rendelkezik, egy sportágban egy versenyzőnek csak egy versenyengedélye lehet. Ha a versenyengedély kiadásának nincsenek meg a jogszabályi, valamint a sportszövetség szabályzatában foglalt feltételei, továbbá ha a versenyző valótlan adat igazolását kéri, a versenyengedély kiadását a sportszövetség megtagadja, vagy a versenyengedélyt visszavonja,
- rendelkezzen a sportszövetség szabályzatában meghatározottak szerint kiírt vagy szervezett versenyen az amatőr- és a szabadidő-sportoló egy versenyre (mérkőzésre) szóló versenyzési engedéllyel (rajtengedély)

Ha a sportszövetség erre jogosult szerve a versenyengedély kiadását megtagadja, az engedélyt visszavonja, vagy az átigazolást megtagadja, e határozat kézhezvételétől számított 8 napon belül a kérelmező panaszt nyújthat be a sportszövetség elnökségéhez. Ha a panasznak a benyújtásától számított 15 napon belül az elnökség nem ad helyt, a kérelmező a sportszövetség határozatával szemben, annak kézbesítésétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül keresettel a bírósághoz vagy a Sport Állandó Választott Bírósághoz fordulhat. A versenyengedély és a rajtengedély kiadását a sportszövetség a szabályzatában megállapított díj megfizetéséhez kötheti.

Sportfegyelmi

A sport saját és állami szabályainak megsértését szankcionálják, a következők szerint:

- a sportszövetség folytatja le a versenyzővel, illetve a sportszakemberrel szemben, ha a sportszövetség verseny-, igazolási (nyilvántartási) és átigazolási, illetve egyéb szabályzataiban foglalt kötelezettségeit vétkeesen megszegi,
- doppingeljárást folytatnak le, ha a versenyző, illetve a sportszakember a doppingellenes tevékenység szabályairól szóló kormányrendeletben (43/2011. (III. 23.) Korm. r.) meghatározottak szerint, mert a versenyző vagy a sportszakember a sportszövetség doppingellenes szabályzatában foglalt kötelezettségeit vétkeesen megszegte. A versenyzőre, illetve a sportszakemberre sportfegyelmi vagy doppingbüntetésként szóbeli figyelmeztetés, írásbeli megrovás, sportszövetség által adott kedvezmények legfeljebb egy év időtartamra történő megvonása (csökkentése) vagy/és pénzbüntetés szabható ki, továbbá a versenyzőre még a sportszövetség versenyrendszerében szervezett, vagy a sportszövetség, sportszervezet versenynaptárában egyébként szereplő versenyen, edzésen, edzőtáborban való részvételtől történő - akár végleges időtartamú - eltiltás, az igazolási (nyilvántartási) és az átigazolási, valamint a doppingellenes szabályok megsértése esetén az ideiglenes vagy végleges átigazolásból legfeljebb két évre történő kizárás. Amatőr sportolóra, vagy ingyenes megbízási szerződés alapján tevékenykedő sportszakemberre pénzbüntetés nem szabható ki.
- a sportszervezettel szemben folyik az eljárás, ha a sportszövetség alapszabályában, illetve más szabályzataiban meghatározott előírásokat megszegi. Ekkor sportfegyelmi büntetésként írásbeli figyelmeztetés, a sportszövetség által adható juttatások csökkentése (megvonása), a rendezői létszám felemelésére kötelezés, sportszövetségi ellenőr fogadására és eljárási költségeinek viselésére kötelezés, a sportrendezvény nézők nélkül, zárt sportlétesítményben történő megtartásának előírása vagy szektor lezárásának elrendelése, a pályaválasztási jog legfeljebb tizenkét hónapra történő megvonása (max.12 havi időtartamra), a mérkőzés eredményének megsemmisítése, bajnoki pontok levonása, büntetőpontok megállapítása, nemzetközi sportrendezvényen történő részvételtől eltiltás, legfeljebb kétévi időtartamra, sportoló igazolásához (átigazolásához) való jog megvonása, legfeljebb kétévi időtartamra, a versenyrendszer alacsonyabb osztályába sorolás, meghatározott számú versenyből - akár végleges időtartamú - kizárás, a sportszövetségi eljárás költségeinek viselésére kötelezés, a sportszövetségből kizárás legfeljebb egy évre, vagy legfeljebb ötvenmillió forint pénzbüntetés szabható ki.

A sportfegyelmi eljárást első fokon a sportszövetség (vagy területi tagozata) sportfegyelmi bizottsága, másodfokon a sportszövetség sportfegyelmi szabályzatában meghatározott fellebbviteli szerv (elnökség vagy fellebbviteli bizottság) folytatja le, a fellebbezést 15 napon belül kell benyújtani. A másodfokon hozott határozat a kézbesítésével végrehajtható. A sportszövetség versenyein történő részvételtől és a sportszakmai tevékenységtől való eltiltás fegyelmi büntetést az első fokú fegyelmi bizottság a másodfokú határozat meghozataláig azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja. A sportszövetség által kiszabott másodfokú fegyelmi büntetéssel szemben a határozat kézbesítésétől számított 30 napos jogvesztő határidővel az érintett keresettel bírósághoz vagy a Sport Állandó Választott Bírósághoz fordulhat. A sportfegyelmi részletes szabályait a Kormány rendeletben (39/2004. (III.12.) Korm.r.) valamint a sportszövetségek sportfegyelmi szabályzatban kell meghatározni.

Az amatőr sportolók

A fenti szabályokon túl, sajátos szabályok is vonatkoznak a nem hivatásszerűen, bár magas színvonalon sportolókra, a következők szerint:

- amatőr sportoló sportegyesület keretében tagként, illetve sportszerződés alapján, sportvállalkozás és az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány keretében pedig - amennyiben az ilyen alapítvány nem minősül egyúttal sportiskolának is - kizárólag sportszerződés alapján sportolhat. Sportiskola tanulója tanulói jogviszonya alapján is amatőr sportolónak minősülhet. A tanulói jogviszony szünetelése az amatőr sportoló versenyengedélyének érvényességét nem érinti;
- a sportszerződésben a sportszervezet és az amatőr sportoló megállapodnak a sporttevékenységgel kapcsolatos együttműködésük feltételeiről. A sportszerződésre a Polgári Törvénykönyv megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit a sport törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A sportszerződést írásba kell foglalni, csak határozott időre (pl. egy bajnokság idejére), de legfeljebb 1 évre köthető. A 18. életévét még be nem töltött sportolóval kötött sportszerződés csak a sportoló törvényes képviselőjének előzetes írásbeli beleegyezésével érvényes.
- az amatőr sportoló sporttevékenységéért attól a sportszervezettől, sportiskolától vagy utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványtól, amellyel tagsági, szerződéses vagy tanulói jogviszonyban áll, valamint más természetes és jogi személytől díjazásban nem részesülhet. Ha a sportszövetség szabályzata a sportág jellegére és a nemzetközi szövetség követelményeire tekintettel másként nem rendelkezik, úgy nem minősül díjazásnak a felkészüléssel és versenyzéssel összefüggő indokolt és igazolt költségeinek megtérítése, az ezzel kapcsolatos természetbeni juttatás, valamint a Gerevich Aladár sport ösztöndíj rendszer keretében kapott támogatás, a kiemelkedő sportteljesítményért nyújtott eredményességi elismerés (pénzbeli elismerés, érem, ajándéktárgy stb.);
- a sportszövetség versenyszabályzatában határozza meg, hogy milyen feltételekkel vehet részt hazai, illetve nemzetközi (külföldi) pénzdíjas versenyen, továbbá hivatásos versenyrendszerben;
- a tagsági viszony, a sportszerződés vagy a tanulói jogviszony létrejöttével az amatőr sportoló játékjogának használatát e jogviszony fennállásának időtartamára a sportszervezetének, sportiskolájának vagy az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványnak ingyenesen átengedi;
- a sportszövetség versenyrendszerében csak akkor vehet részt, ha versenyengedéllyel rendelkezik. A versenyengedélyt az amatőr sportoló sportegyesület tagjaként vagy a sportegyesülettel, a sportvállalkozással, a jogi személy non-profit gazdasági társaságként működő sportiskolával, az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvánnyal szerződéses jogviszonyban álló személyként vagy a köznevelési típusú sportiskolával tanulói jogviszonyban álló személyként kapja meg. A versenyengedély iránti kérelmet a sportszervezetén (alapítvány, sportiskola, sportegyesület) keresztül nyújthatja be, amellyel szerződéses jogviszonyban áll;
- a sportszerződés fennállásáig csak a sportszervezete, sportiskolája vagy utánpótlás-nevelést végző alapítványa (átadó sportszervezet) előzetes írásbeli hozzájárulásával igazolhat át ideiglenesen vagy véglegesen másik sportszervezethez, sportiskolához vagy utánpótlás-nevelést végző alapítványhoz (átvevő sportszervezet). Az ideiglenes átigazolással (kölcsonadás) vagy a végleges átigazolással az amatőr sportoló játékjogának használatát az átvevő sportszervezet szerzi meg. Az átadó sportszervezet - a sportszövetség, szabályzatában foglaltak szerint - a hozzájárulás megadását költségtérítés fizetéséhez kötheti. A költségtérítés az amatőr sportoló kinevelésének

ellenértéke, amely az adózás szempontjából szolgáltatásnyújtásnak minősül. A költségtérítés mértékét az átadó és az átvevő sportszervezet egymás közötti megállapodása rendezi;

- ha tagsági viszony alapján sportol, e jogviszony fennállásának időtartama alatt a sportszervezete előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül átigazolhat másik sportszervezethez, az átadó sportszervezet azonban - a sportszövetség, szabályzatában foglaltak szerint - a játékjog használati jogának átruházásáért költségtérítésre tarthat igényt;
- csak előzetes írásbeli hozzájárulásával igazolható át - ideiglenesen vagy véglegesen - más sportszervezethez. A sportoló a hozzájárulás megadását ellenérték fizetéséhez nem kötheti;
- a 18. életévét be nem töltött amatőr sportoló sporttevékenységével, igazolásával, illetve átigazolásával kapcsolatos szerződések kereskedelmi ügynök közvetítésével nem köthetők (mert egyébként igen), az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

Sportszervezetek

- sportegyesületek,
- sportvállalkozások,
- a szabályok megfelelő alkalmazásával, a nemzeti válogatott sportolók, illetve válogatott csapatok (keretek) működése körében a nemzeti válogatottakat működtető sportszövetségek, a fogyatékosok sportja, illetve a szabadidősport területén működő azon sportszövetségek működnek, amelyek keretében sportolók közvetlenül - a sportszövetség alapszabályában biztosított lehetőség alapján - sporttevékenységet fejtenek ki,
- a sportiskolák, valamint az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványok (ezeket a törvény a továbbiakban összevontan gyakran csak sportiskolának nevezi, mert a közös pont, hogy hozzájárulnak az utánpótlás neveléséhez, bárki tartja fenn azokat).

Sportverseny

A sportszövetségek amatőr, hivatásos vagy vegyes (nyílt) bajnokságot írnak ki. Amatőr versenyrendszerben (bajnokságban) az amatőr sportolók és sportegyesületek mellett hivatásos sportolók, illetve sportvállalkozások csak a sportszövetség versenyszabályzatában megállapított feltételek mellett vehetnek részt. E feltételek keretében a sportszövetség korlátozhatja a sportvállalkozás által foglalkoztatható hivatásos sportolók számát. Versenyrendszerben csak az a sportszervezet vehet részt, amelynek nincs 90 napnál régebben lejárt köztartozása, továbbá a bíróság nem rendelte el a sportszervezet felszámolását, továbbá amely sportszervezet végelszámolás, feloszlás alatt nem áll,

Sportegyesület

A 2004.évi I. tv-ben megállapított eltérésekkel, a Civil tv. és a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint működik.

- alaptevékenysége a sporttevékenység szervezése, valamint a sporttevékenység feltételeinek megteremtése (pl. utánpótlás nevelése, tehetséggondozás);
- az állami sportcélú támogatásokról szóló miniszteri rendeletben meghatározott feltételek teljesülése esetén közvetlenül is részesíthető állami támogatásban, továbbá köthet vele a MOB együttműködési megállapodást (pl. sportiskola működtetéséhez, paralimpiai felkészítéshez);

- a bírósági nyilvántartásban a sportegyesületi jellegét kifejezetten fel kell tüntetni;
- közgyűlését (küldöttgyűlését) évente legalább egyszer össze kell hívni, amelyen meg kell tárgyalnia éves pénzügyi tervét, illetve az előző éves pénzügyi terv teljesítéséről szóló, a számvitelről szóló törvény rendelkezései szerint készített beszámolót;
- sporttal össze nem függő tevékenységet, valamint sporttevékenységével összefüggő kereskedelmi tevékenységet (pl. közvetítési jog a televízióban vagyoni értékű jogainak hasznosítása) csak kiegészítő tevékenységként folytathat. A sportlétesítmények használata, illetve működtetése - e rendelkezés alkalmazásában - a sportegyesület alaptevékenységének minősül;
- a szakosztályát, illetve más szervezeti egységét alapszabályában foglalt felhatalmazás alapján közgyűlési határozattal jogi személlyé nyilváníthatja, ezt a bírósági bejegyzésben is feltüntetik;
- jogutód nélküli megszűnése esetén a szakosztály jogi személyisége is megszűnik, de a szakosztály kötelezettségeiért a sportegyesület kezési felelősséggel tartozik;
- bírósági felosztatása esetén a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyon állami tulajdonba kerül, és azt a sportpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetésében az utánpótlás-nevelés támogatására kell fordítani;
- a bírósági törlésre akkor kerülhet sor, ha a MOB igazolja, hogy a sportegyesület az állami sportcélú támogatás felhasználásáról megfelelően elszámolt, vagy azt, hogy a sportegyesület állami sportcélú támogatásban nem részesült;
- versenyrendszerben (bajnokságban) való részvétel céljából gazdasági társaságot alapíthat (abban tagként részt vesz), és az indulási jogot erre a társaságra ruházhatja át.

Sportszövetségek

A sportszövetségek meghatározott sporttevékenységek körében a sportversenyek szervezésére, a tagok érdekvédelmére és a részükre való szolgáltatásokra, valamint a nemzetközi kapcsolatok lebonyolítására létrehozott, jogi személyiséggel és önkormányzattal rendelkező, a Civil tv. alapján – a 2004.évi I. tv-ben foglalt eltérésekkel - működő szövetségek.

Az országos sportági szakszövetség: olyan sportágban hozható létre, amely a Nemzetközi Olimpiai Bizottság által elismert sportág, vagy amelyben a sportág nemzetközi szövetségét felvették a Nemzetközi Sportszövetségek Szövetségébe (Sportaccord), ha legalább 10, az adott sportágban tevékenykedő sportszervezet – ide értve az utánpótlás fejlesztését végző alapítványokat - a tagja, legalább három éve folyamatosan országos versenyrendszert (bajnokságot) működtet, illetve versenyre elsősorban a tagdíjából, szponzori bevételekből, a kereskedelmi jogai értékesítéséből származó bevételekből, valamint központi költségvetési, önkormányzati, köztisztviselői, közalapítványi és egyéb támogatásokból gazdálkodik, és rendszeresen legalább száz fő, sportági versenyengedéllyel rendelkező sportoló vesz részt.

- A szakszövetséget a Fővárosi Törvényszék hatáskörrel és kizárólagos illetékességgel külön jogi személy típusként veszi nyilvántartásba, közhasznú szervezetnek minősíthető,
- jogosult elnevezésében a „magyar” megjelölés, továbbá Magyarország címerének és zászlajának használatára,
- közvetlenül is részesíthető állami támogatásban,
- a sportág rendeltetésszerű működése érdekében - a külön jogszabályokban előírt más szabályzatok mellett – a sporttevékenységgel összefüggő szabályzatokat köteles megalkotni (versenyszabályzat, amelyben rendelkezni kell a sportolók élet-és baleset, vagyombiztosításáról, igazolási/nyilvántartási és átigazolási szabályzat, amely

tartalmazza a versenyzők sporttevékenységére és érdekvédelmére vonatkozó szakmai és etikai előírásokat is, kiemelt figyelemmel a kiskorú versenyzőkre, sportfegyelmi szabályzat, a sportrendezvény biztonságos lebonyolításával kapcsolatos előírásokat tartalmazó szabályzat, dopping szabályzat, gazdálkodási, pénzügyi szabályzat, amely tartalmazza az állami sportcélú támogatások felhasználásáról és elosztásáról szóló előírásokat is, a sportszakemberek képzési követelményeit és feladatait tartalmazó szabályzat),

- a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (Tao.) szerinti látvány-csapatsportban működő szakszövetség dönt pl. támogatás feltételét képező sportfejlesztési program jóváhagyásáról, a támogatás igazolásáról, kéri jelzalogiognak a magyar állam javára történő bejegyeztetését az ingatlan-nyilvántartásba, a támogatási igazolások tekintetében kapcsolatot tart a sportigazgatási szervvel, díjfizetésre kötelez – e körben a Ket-et köteles alkalmazni, közigazgatási jogkörben jár el, döntései ellen nincs fellebbezés, csak bírósági felülvizsgálat;
- elsősorban a tagdíjakból, szponzori bevételekből, a kereskedelmi jogai értékesítéséből származó bevételekből, valamint központi költségvetési, önkormányzati, köztestületi, közalapítványi és egyéb támogatásokból gazdálkodik;
- csak olyan gazdasági társaságban vehet részt, amelyben felelőssége korlátozott, és e korlátozott felelősségének mértéke nem haladja meg a társaságba általa bevitt vagyron mértékét;

Szervezeti felépítésére a Civil tv. előírásait néhány eltéréssel kell alkalmazni.

- A szakszövetség alapszabályának rendelkezése alapján a közgyűlés hatáskörét küldöttgyűlés is gyakorolhatja. A küldöttek számát és a küldöttválasztás módját az alapszabályban kell megállapítani. A szakszövetség ügyintéző-képviselő szervének (elnökségének) évente legalább egyszer össze kell hívnia a közgyűlést, amelyen meg kell tárgyalni az elnökség szakmai, pénzügyi beszámolóját, valamint a tárgyévre vonatkozó szakmai és pénzügyi tervét, és amennyiben a szakszövetség közhasznú szervezet, úgy közhasznúsági jelentését is. A közgyűlés legalább három tagból álló ellenőrző testületet választ a szakszövetség gazdálkodásának ellenőrzésére. Ha a szakszövetség hivatásos vagy vegyes (nyílt) versenyrendszert (bajnokságot) működtet, az ellenőrző testület mellett könyvvizsgálót is kell alkalmaznia. A közgyűlés (küldöttgyűlés) a pénzügyi beszámolóról az ellenőrző testület, illetve a könyvvizsgáló írásos jelentése hiányában döntést nem hozhat. A közgyűlés elnökké, elnökségi taggá, illetve az ellenőrző testület elnökévé és tagjává olyan személyt is megválaszthat, aki az alapszabály felhatalmazása, a szakszövetség közgyűlésének határozata vagy szerződés alapján a szakszövetség képviselőjére jogosult személy. A szakszövetség az alapszabályában határozza meg a további tisztségviselők megválasztásával kapcsolatos előírásokat. Az elnökség és az ellenőrző testület elnöke, illetve tagjai megbízatásának időtartama legfeljebb 5 év lehet. Ezek a tisztségviselők újraválaszthatók, és a közgyűlés (küldöttgyűlés) által megbízatásuk lejártá előtt is visszahívhatók.
- alapszabálya a szakszövetség egyes szervezeti egységeit (tagozat, területi szervezet, szakág) jogi személyiséggel ruházhatja fel, és a jogi személy szervezeti egység kötelezettségeiért a szakszövetség kezesi felelősséggel tartozik. A szakszövetség jogi személlyé nyilvánított szervezeti egysége a jogi személyiséget a Fővárosi Törvényszék nyilvántartásába történő bejegyzéssel szerzi meg,
- működése felett a törvényességi ellenőrzést az ügyészség gyakorolja, az ügyész keresete alapján a bíróság akkor is felfüggesztheti a szakszövetség ügyintéző-képviselő szervének tevékenységét, és a tevékenység irányítására felügyelő biztost

rendelhet ki, ha a szakszövetség számviteli jogszabályok szerinti eredménye egymást követő 2 évben negatív, és kötelezettségei legalább 50%-kal meghaladják saját vagyonának mértékét. Ha a rendeltetésszerű gazdálkodás nem állítható helyre, a felügyelő biztos javaslatot tesz az ügyésznek a szakszövetség bírósági feloszlásának kezdeményezésére;

- feloszlása vagy jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelezők kielégítése után fennmaradó vagyont a MOB rendelkezésére kell bocsátani és azt az adott sportág utánpótlás-nevelési programjainak támogatására kell fordítani.

A sportági szövetségek: a Civil tv. alapján – a 2004.évi I.tv.-ben meghatározott eltérésekkel - működő szövetség, amelynek tagjai kizárólag sportszervezetek, sportiskolák és utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványok lehetnek. Sportági szövetség országos jelleggel is működhet. Egy sportágban csak egy országos sportági szövetség működhet. Közvetlenül is részesíthető állami támogatásban.

A szabadidősport szövetségek a civil szektor szereplői, akárcsak a fogyatékosok sportszövetségei.

A diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségei: a diáksport versenyek elkülönülnek a szakszövetség vagy az országos sportági szövetség versenyrendszerében szervezett versenyektől. A diáksport versenyeket a diák- és főiskolai-egyetemi sport sportszövetségei önállóan - az adott sportág szövetségével egyeztetve - írják ki. Ezekben résztvevő sportoló a tanulói, hallgatói jogviszonya alapján diáksportolónak minősül függetlenül attól, hogy versenyző vagy szabadidős sportoló.

Közös szabály, hogy a sportszövetség

- jellegét és típusát a bírósági nyilvántartásban fel kell tüntetni.
- megfelelően alkalmazni kell rá a csőd- vagy felszámolási eljárás szabályait.
- a bírósági nyilvántartásból való törlésére akkor kerülhet sor, ha a MOB igazolja, hogy a sportszövetség az állami sportcélú támogatás felhasználásával megfelelően elszámolt vagy azt, hogy a sportszövetség állami sportcélú támogatásban nem részesült.
- a nemzeti sportinformációs rendszerről szóló kormányrendeletben foglaltak szerint adatokat szolgáltatnak a nemzeti sportinformációs rendszerbe,
- jogosult az általa kiírt és szervezett versenyrendszerre nézve szabályzatban úgy rendelkezni, hogy tagjai egyes vagyoni értékű jogait hasznosításra meghatározott időre magához vonja. Ebben az esetben a felhasználóval az értékesítésre irányuló szerződést a sportszövetség köti meg. A vagyoni értékű jogok elvonásáért előre meghatározott és a közvetítési jog piaci értékével arányos ellenértéket kell fizetnie. Az ellenérték megállapítása és az értékesítési szerződés megkötése előtt a sportszövetségnek ki kell kérnie az érintett sportszervezetek álláspontját. Ezt követően az ellenértéket a szövetségi szabályzatban meghatározott módon úgy kell megállapítani.

Az országos sportági szakszövetségeket megillető, illetve terhelő jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell a nyári és a téli olimpiai, ifjúsági olimpiai és paralimpiai játékok hivatalos időszaka alatt az olimpiai kerettag nemzeti válogatott sportolók, illetve válogatott csapatok (keretek) működése kapcsán a MOB-ra.

Magyar Olimpiai Bizottság (MOB)

Országos közfeladatokat ellátó köztestület ex lege, amely a Civil tv. szerinti nyilvántartásba vétel nélkül közhasznú szervezetnek minősül. A MOB-ot a Fővárosi Törvényszék tartja nyilván. Működésének részletes szabályait a NOB szabályainak (különösen az Olimpiai Chartának), valamint a 2004. évi I.tv. és a külön jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével a közgyűlés által elfogadott alapszabály határozza meg.

- feladatai az olimpiai mozgalom területén az, hogy végrehajtja a NOB alapszabályában és egyéb szabályzataiban a nemzeti olimpiai bizottságok részére megállapított célkitűzéseket, feladatokat, a szakszövetségekkel együttműködve elősegíti a versenyzők olimpiai játékokra való felkészülését, illetve részvételét. Ennek keretében sportágak és a sportolók nevezése és sportszakemberek akkreditálása a tennivalója a nyári és téli olimpiai játékokra, a nyári és téli ifjúsági olimpiai játékokra, valamint az európai ifjúsági olimpiai fesztiválra, a NOB és az Európai Olimpiai Bizottság által elismert sporteseményekre. Másfelől az olimpiai jelképeket, valamint az „olimpia” és az „olimpiai” elnevezés kereskedelmi vagy egyéb célú felhasználását engedélyezi, valamint az ezzel kapcsolatos vagyoni jogok gyakorlását, illetve az ezekkel való rendelkezést. Hasonlóak a feladatai a paralimpiával kapcsolatosan (pl. a Siketek Nemzetközi Sportbizottsága hazai tagszervezetével együttműködve, elősegíti a sportolók nyári és téli siketlimpiai játékokra, és egyéb nemzetközi versenyekre történő felkészülését, illetve részvételét, végrehajtja a Nemzetközi Speciális Olimpia, a Szervátültetettek Világjátékainak Szövetsége, a Siketek Nemzetközi Sportbizottsága alapszabályában és egyéb szabályzataiban a nemzeti speciális világjáték szervezetek részére megállapított célkitűzéseket),
- feladatai vannak az utánpótlás-nevelés és a diák-hallgatói sport területén,
- a sportpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium költségvetési fejezetéből származó állami sportcélú támogatások tervezésével, elosztásával, felhasználásával, elszámolásával és ellenőrzésével kapcsolatos jogszabályok szerint,
- egyéb feladata például, hogy elláthatja az olimpiai központokról szóló kormányrendeletben meghatározott állami tulajdonban álló sportlétesítmények vagyonkezelését, sportigazgatási feladatokat. Így ellátja az olimpiai járadékkal és a Nemzet Sportolója Címmel összefüggő, e törvényben, továbbá az olimpiai járadékról és a Nemzet Sportolója Cím adományozásáról szóló kormányrendeletekben meghatározott közigazgatási hatósági feladatokat,

A MOB tagjai büntetlen előéletű magyar állampolgárok, valamint az olimpiai sportágak azon képviselői, akik elismerik, magukénak vallják az olimpiai eszmét, ha őket a MOB alapszabályában felsorolt szervek és szervezetek képviselőiként tagként delegálják, vagy a MOB alapszabályában foglaltak szerint személyes jogosultság alapján váltak tagokká (pl. alanyi jogon tag a szövetségek képviselője, jelöltje). Működését és gazdálkodását felügyelő bizottság ellenőrzi, amelynek elnökét és két tagját a közgyűlés választja meg és hívja vissza, egy tagját a sportpolitikáért felelős miniszter, egy tagját pedig az Országgyűlés sportért felelős bizottsága nevezi ki és hívja vissza. A felügyelő bizottság tagjainak megbízatása öt évre szól.

A MOB működése felett a törvényességi ellenőrzést az ügyészség látja el. Ha a működés törvényessége másképpen nem biztosítható, az ügyész keresettel a bírósághoz fordulhat. Az ügyész által indított perek a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe tartoznak, amely megsemmisítheti a MOB bármely szervének törvénysértő határozatát, és szükség szerint új határozat meghozatalát rendelheti el, vagy a működés törvényességének helyreállítása céljából összehívhatja a MOB közgyűlését, határidő tűzésével a törvényes működés helyreállítására kötelezheti, sőt ismételt vagy súlyos törvénysértés esetén, vagy ha a MOB-

nak nincs szabályosan megválasztott ügyintéző és képviseleti szerve, vagy az a törvénysértő állapot megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket nem teszi meg, a MOB működését felfüggeszti. Ilyenkor, a törvénysértő állapot megszüntetésének időtartamára, de legfeljebb a kijelöléstől számított 90 napra - felügyelő biztost jelöl ki. A Fővárosi Törvényszék meghatározhatja a felügyelő biztos feladatait.

Sport Választott Bíróság

A választott bíraskodásról szóló törvény rendelkezései szerint jár el, a felek kölcsönös alávetési nyilatkozata alapján egyezség létrehozására törekedve, a sporttal kapcsolatos ügyekben:

- a sportszövetségek és tagjaik, illetve a tagok egymás közötti - a sportszövetségekhez kötődő tevékenységük körében keletkezett - sporttal kapcsolatos jogvitákban,
- a sportszövetségek, illetve a sportolók és a sportszakemberek közötti sporttal kapcsolatos jogvitákban,
- a sportszervezetek, illetve a sportolók és a sportszakemberek közötti sporttal kapcsolatos jogvitákban,
- a MOB, valamint a tagjai közötti, sporttal kapcsolatos jogvitákban,
- az érintett sportoló, sportszakember, sportszervezet, valamint sportszövetség kérelmére a versenyengedély kiadására és visszavonására vonatkozó, igazolási és átigazolási, továbbá sportfegyelmi, valamint az indulási joggal kapcsolatos ügyekben is, ha ezekben bírósági eljárásnak van helye.

A tanács (egyesbíró) megválasztásától számított 30 napon belül köteles tárgyalást tartani, és a tárgyalás befejezésétől számított 15 napon belül az ügyet döntéshozatallal befejezni. Az eljáró választott bírót vagy a háromtagú tanácsot a Sport Állandó Választott Bíróság elnökének a kérelem beérkezésétől számított 8 napon belül ki kell jelölnie. A választott bíró vagy tanács kijelölésétől számított 15 napon belül köteles tárgyalást tartani, és a tárgyalás befejezésétől számított 15 napon belül

Ha a sportszervezet székhelyét, telephelyét, illetve nevét megváltoztatja és a változás a sportszervezet indulási jogát érinti, a sportszövetség szabályzatában megjelölt szerve hivatalból vagy kérelemre megvizsgálhatja, hogy a változás az indulási jog joggal való visszaélést megvalósító átruházására irányul-e. A vizsgálat eredménye alapján a sportszövetség elnöksége az eset összes körülményei mérlegelése alapján dönt arról, hogy a változást végrehajtó sportszervezet részt vehet-e a versenyrendszerben. Az elnökségnek az indulás jogát megtagadó határozatával szemben az érintett sportszervezet a határozat kézbesítésétől számított harminc napos jogvesztő határidőn belül keresettel bírósághoz, illetve a Sport Állandó Választott Bírósághoz fordulhat.

A MOB keretén belül működik. Elnökét és legalább tizenöt tagját a MOB elnöksége 4 évre választja meg a jogi szakvizsgával és legalább öt év joggyakorlattal rendelkező, a sport területén tapasztalatokkal rendelkező jogászok közül. Eljárási szabályzatát maga állapítja meg. A szabályzat hatálybalépéséhez a MOB elnökének előzetes jóváhagyása szükséges.

A szövetkezeti mozgalom

Szövetkezés

Európában 150 év alatt kialakultak a szövetkezésre vonatkozó működés és üzemgazdasági méret, hatékonyság főbb követelményei, tehát már hagyományai vannak;

- jelentősége nő a foglalkoztatás, a regionális és vidékfejlesztés, agrárium, környezetvédelem összefüggései miatt az uniós politikákban
- a szociális gazdaság vegyes (gazdasági + szociális/kulturális) motiváció alapján sajátos, piaci és közhatalmi alapon nem kielégített érdekeket segít kiszolgálni, amelynek alapelve a szolidaritás, a szociális kohézió, a szociális felelősség, demokratikus részvétel, autonómia és függetlenség – az EU 1989-ben elismerte a szociális gazdaság fogalmát,
- a globalizáció korrekciós mechanizmusa a nemzetközi szövetkezeti mozgalom (pl. ILO 193. ajánlása a szövetkezetek támogatásáról, amely szorgalmazza az államok segítségnyújtását a szövetkezésben, EU Tanácsi rendelet 1435/2003 a több tagállam területén működő szövetkezetekre, irányelv, Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségének állásfoglalása),
- Angliában, Franciaországban, Spanyolországban, Portugáliában, Belgiumban, Svédországban a szövetkezetek a szociális gazdaság (harmadik szektor) fontos szereplői, együtt az önszervező szervezetek (kölcsonös hasznú), az alapítványok és egyesületek mellett; ugyanakkor gazdasági jelentőségük is komoly, pl. Hollandiában a szövetkezetek átfogják a mezőgazdasági termelés 83%-át, Franciaországban a bankszolgáltatások 50%-át, Finnországban az élelmiszer kiskereskedelemben való részesedésük mértéke 35%-os, Svédországban az erőgazdálkodás 60%-át fedik le,
- a szövetkezésben 1989 előtt a termelőszövetkezet alakítása kötelező volt, és semmibe vették a szövetkezési elveket (önkéntesség, mezőgazdasági szektoron kívüli tilalmak, tulajdonosi és gazdálkodási autonómia megsértése), így 1989 után nehezen indult meg a szövetkezés, mint a gazdasági modernizáció lehetséges formája és eszköze, a szabályozás hiányos és ellenmondásos maradt sokáig (pl. OBH 2004.évi jelentése szerint tisztázatlan volt a hatóságok együttműködésének és felelősségének köre)

17 éve az Egyesült Nemzetek Szervezete (az SZNSZ kezdeményezésére) kiemelt jelentőségű világnappá nyilvánította a szövetkezetek napját. Az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlése 2009. december 18-án A/RES/64/136 számú határozatával a 2012-es évet a Szövetkezetek Nemzetközi Évének nyilvánította.

Budapesti nyilatkozat: 2004. március 25–28-a között tartott konferencián, 33 uniós és uniós kívüli ország 130 küldötte, közösségi munkások, kutatók, támogatók, döntéshozók, kormányzatok, társadalmi szervezetek és közösségek képviselői közös egyetértéssel alapuló nyilatkozatot adtak ki: A 24. pont szerint minden nemzeti akciótervnek – beleértve a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni terveket – tartalmaznia kellene egy külön szekciót, amely meghatározza a szociális gazdaság és a helyi közösségi gazdaságfejlesztés szerepét.

Miért pont szövetkezet? Mert

- Önkéntes és nyitott tagság
- Demokratikus tagi kontrol
- Tagok gazdasági részvétele
- Függetlenség és önállóság (önkormányzás)
- Oktatás, képzés és információ
- Szövetkezetek közötti együttműködés
- Közösség iránti elkötelezettség

Szövetkezeti (üzleti) modellek: A tevékenységek (jószágok) egyik csoportja valóban piac és profitorientált, de csak az egyik. Emellett megtalálhatók a „közjószág” típusú (köz)szolgáltatások és a belső szükségleteket

kielégítő, elsősorban a belső fogyasztást szolgáló tevékenységek. A gazdasági megalapozottság alapfeltétel (maximális profit, maximális hatékonyság, minimális költség)

EU: Social Business Initiative (2011.okt.25.)

Andor László, a foglalkoztatásért, a szociális ügyekért és a társadalmi befogadásért felelős biztos kifejtette: A szolidaritás, a fenntarthatóság, a társadalmi befogadókészség és az integritás olyan értékek, amelyeknek a vállalati szféra nem mindig felel meg, és véleményem szerint ezt sínylették meg gazdaságaink. Ez az, amire a szociális vállalkozás és a vállalati társadalmi felelősségvállalás döntő hatással lehet, s ezáltal az Európa 2020 stratégia foglalkoztatási és növekedési célkitűzéseinek eléréséhez is hozzájárulhat.” Az Európai Szociális Alap, illetve az azt kiegészítő és megerősítő Globalizációs Alkalmazkodási Alap és az új, társadalmi változással és innovációval foglalkozó program segítségével a javaslat különösen a szociális beruházásokat támogatja, amelyek felkészítik az embereket a munkaerőpiac jövőben jelentkező kihívásaival való sikeres megbirkózásra. A szociális vállalkozás olyan gazdasági társaság, amelynek pozitív társadalmi hatása van, és amelynek működése szociális célkitűzéseket szolgál, nem pedig pusztán a minél nagyobb haszonszerzést. <http://emulti.coop> <http://gyere.net>

Manapság hazánkban szövetkezeti mozgalomról normatív alapon azért beszélhetünk, mert a szövetkezetek - mind a maguk, mind a szövetkezeti tagok érdekeinek védelme érdekében - érdekképviseleti szervezeteket, szövetkezeti szövetségeket hozhatnak létre.

A szövetkezet közös szabályai

A Ptk magába olvasztotta a szövetkezetekre vonatkozó általános szabályokat, mintegy negyven szakasznyi rendelkezéssel. A szövetkezet részben gazdasági vállalkozás (értékesítésre, beszerzésre, termelésre és szolgáltatásra irányul), részben sajátos tagsági, munkát biztosító jogviszonyon alapuló együttműködés, amely bizonyos közös célokat (pl. képzés) közös pénzalapokból fedez. A tagok vagyoni hozzájárulásából álló tőkével alapított, a nyitott tagság és a változó tőke elvei szerint működő, a tagok gazdasági és társadalmi szükségleteinek kielégítésére irányuló tevékenységet végző jogi személy, amelynek tagjai legalább 80%-ban természetes személyek.

Az alapszabály elfogadásához legalább hét személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges., minden alapító tagnak alá kell írnia. A szövetkezeteket az alapítást követően a cégbíróság veszi nyilvántartásba, ha az alapszabályban meghatározták

- a vagyoni hozzájárulás azon mértékét, amelynek teljesítése minden tag számára kötelező;
- a tag személyes közreműködésének módjait;
- a szövetkezet és a tag gazdasági együttműködésének meghatározását;
- a közösségi alapra vonatkozó szabályokat;
- a természetes személy tagok, valamint hozzátartozóik számára nyújtandó szolgáltatások formáit, odaitélésének feltételeit, eljárási rendjét;
- a szövetkezet szerveit és azok hatáskörét;
- a tagokra és tisztségviselőkre vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi okokat; és
- a közgyűlés összehívásának módját, a szavazati jog gyakorlásának feltételeit és módját.

A tag jogállása:

- a közgyűlésen a vagyoni hozzájárulások arányától függetlenül minden tagnak egy szavazata van (egy tag-egy szavazat elv),

- a szövetkezet működésének irányítása és ellenőrzése során a tagokat az általuk szolgáltatott vagyoni hozzájárulás mértékére tekintet nélkül, azonos jogok illetik meg.
- a nyereséget a tagok között fel lehet osztani a felét személyes közreműködésük arányában,
- a szövetkezet kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni.
- a személyes közreműködést nem vállaló tagok száma nem haladhatja meg a taglétszám 25%-át.
- egyes tagjainak vagyoni hozzájárulása nem haladhatja meg a tőke 15%-át,
- tilos a tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni,
- a tagként belépni kívánó személy nem köteles vagyoni hozzájárulás teljesítésére annyiban, amennyiben más tag a szövetkezeti részesedését vagy annak egy hányadát rá átruházza,
- ha a tag a szövetkezet részére kölcsönt nyújt, a tagi kölcsönről szóló szerződést közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni,
- a szövetkezeti jogvitákra (tag és a szervezet között, tagok egymás között, vezető tisztségviselőkkel) kiköthet választott bírósági eljárás,
- munkavégzésre, személyes közreműködésre vagy szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalása nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként nem vehető figyelembe,
- köteles a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtásáig a pénzbeli vagyoni hozzájárulásának legalább harminc százalékát, egy éven belül a többit, valamint a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásának egészét szolgáltatni,
- a vagyoni hozzájárulás teljesítésének elmulasztásával a szövetkezetnek okozott kárért a volt tag a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel,
- a tagsági jogviszonyon alapuló jogokból és kötelezettségekből álló szövetkezeti részesedését vagy annak egy hányadát a szövetkezet más tagjára vagy a szövetkezetbe tagként belépni kívánó személyre írásban átruházhatja,
- közösségi alapba helyezett szövetkezeti vagyon nem osztható fel a tagok között,
- a közgyűlés által előírt pótbefizetés teljesítése, amely alkalmanként nem haladhatja meg a tag vagyoni hozzájárulásának harminc százalékát,
- a közgyűlés napirendjére tűzött ügyekre vonatkozóan az igazgatóságtól tájékoztatást kap,
- nem gyakorolhatja közgyűlés szavazati jogát az a tag, aki az alapszabályban előírt, esedékes vagyoni hozzájárulását nem teljesítette,
- a kilépési szándékot az igazgatóságnak írásban kell bejelenteni, három hónappal korábban,
- a tag - a szövetkezetnek ellene indított keresete alapján - bírósági határozattal a szövetkezetből kizárható, ha a szövetkezetben való maradása a szövetkezet céljainak elérését nagymértékben veszélyeztetné. Kizárás esetén a tag tagsági jogviszonya megszűnik. A tag kizárása iránti kereset megindításához a közgyűlés az összes tag legalább kétharmados szótöbbségével meghozott határozata szükséges.
- az átalakulás, egyesülés, szétválás során a szövetkezettől megváló tag a tagsági jogviszony megszűnésekor őt megillető járandóság erejéig ötéves jogvesztő határidőn belül köteles helytállni a szövetkezetnek a tagsági jogviszony megszűnése előtt keletkezett és a létrejövő jogi személy által nem teljesített kötelezettségeiért.

A közgyűlés működését illetően

- évente kötelező összehívni,
- a nem szabályosan összehívott vagy megtartott közgyűlésen elfogadott és ebből az okból érvénytelen határozat az elfogadásának időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé válik, ha a határozatot a közgyűlés napjától számított 30 napon belül valamennyi tag egyhangúlag érvényesnek ismeri el,
- az alapszabály módosításához a jelenlévők legalább kétharmadának és valamennyi tag felének a szavazata, szövetkezet egyesülésének, szétválásának, gazdasági társassággá történő átalakulásának és jogutód nélküli megszűnésének elhatározásához az összes tag legalább kétharmadának szavazata szükséges,
- a szövetkezet ügyvezetését háromtagú igazgatóság látja el, de 15 alatti létszám esetén elég egy elnök. Az igazgatóság elnökét és tagjait a közgyűlés öt évre, ha a szövetkezet ennél rövidebb időtartamra jött létre, erre az időtartamra választja. Az igazgatóság köteles a tevékenységéről, a szövetkezet vagyoni helyzetéről, üzletpolitikájáról legalább évente egyszer a közgyűlésnek beszámolni,
- kisebbségvédelmi szabály, hogy a szövetkezet azon tagja vagy tagjai, akik együttesen a szavazati jogok legalább öt százalékával rendelkeznek, az ok és a cél megjelölésével bármikor kérhetik a közgyűlés összehívását vagy a közgyűlés ülés tartása nélküli döntéshozatalát. Ha az ügyvezetés a kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül nem intézkedik a közgyűlés lehető legkorábbi időpontra történő összehívása érdekében, illetve nem kezdeményezi az ülés tartása nélküli döntéshozatal, úgy a közgyűlést az indítványozók kérelmére a nyilvántartó bíróság hívja össze, vagy a nyilvántartó bíróság felhatalmazza az indítványozókat a közgyűlés összehívására, illetve az ülés tartása nélküli döntéshozatal lebonyolítására.
- Az átalakulást, egyesülést és szétválást a tagok legalább tíz százaléka vagy az igazgatóság kezdeményezheti. Szövetkezet kft-vé vagy zrt-vé alakulhat át, és gazdasági társaság átalakulhat szövetkezetté.

A szövetkezet jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha tagjainak száma hét fő alá csökken, és az ettől számított hathónapos jogvesztő határidőn belül nem jelentenek be megfelelő számú új tagot a nyilvántartó bíróságnál.

Sajátos szövetkezetek a 2006.évi X. törvény szerint

A szövetkezeti rendszerre a pluralizmus jellemző, mivel a Ptk-ban szereplő általánoshoz képest további formációk hozhatók létre, néhány eltérő szabály alkalmazásával. A szövetkezetek ugyanis *érdekképviseleti szervezeteket, szövetkezeti szövetségeket* hozhatnak létre, elsősorban a következő célokból:

- szövetkezetek alapításának és működésének támogatása;
- a szövetkezetek integrációs, területi vagy szakmai szempontok szerint történő együttműködésének előmozdítása;
- a szövetkezetek bel- és külföldre irányuló gazdasági tevékenységének elősegítése;
- tanácsadás, oktatás a szövetkezetek tagjai részére;
- feladataikhoz kapcsolódva oktatási létesítmények alapítása, támogatása, ismeretterjesztő tevékenység folytatása folyóiratok és egyéb kiadványok útján;
- a szövetkezetek szociális jellegű tevékenységének támogatása;
- a szövetkezeti tevékenység egyes területeinek kutatása.

Az iskolaszövetkezet a nevelési-oktatási intézményben tanulói jogviszonyban álló tanulók, továbbá a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló hallgatók számára nyújt lehetőséget a munkavégzési feltételek megteremtésére, valamint gyakorlati képzés elősegítésére:

- nevében viselnie kell az „iskolaszövetkezet” megnevezést,
- tevékenységének összhangban kell állnia a nevelési-oktatási intézmény, a felsőoktatási intézmény pedagógiai és képzési célkitűzéseivel, az nem veszélyeztetheti az intézmény működését, a folytatott tanulmányokat,
- alapításában és működésében nevelési-oktatási intézménynek tagként részt kell vennie, a tagsághoz pedig az alapító okirata ilyen rendelkezése kell, ha a tagsághoz a nevelési-oktatási intézmény fenntartója hozzájárul,
- ha tagja szakiskola vagy szakközépiskola, a gyakorlati képzés feladatait részben vagy egészben az iskolaszövetkezet is elláthatja, feltéve, hogy rendelkezik a gyakorlati képzés megszervezéséhez szükséges feltételekkel,
- felsőoktatási intézmény is lehet iskolaszövetkezet tagja, ha a szenátus ezt támogatja, és a tagsághoz a felsőoktatási intézmény fenntartója hozzájárul,
- tagja lehet természetes személy is, akiknek 85%-ban (nem nagykorú) hallgatói jogviszonyban áll, akiknek személyes közreműködést kell vállalniuk a munkajogi szabályok betartásával (pl. fiatal munkavállalók védelme), Az iskolaszövetkezeti tagsági jogviszony is megszűnik a tanulói vagy a hallgatói jogviszony megszűnésével,
- közhasznú jogállást szerezhet,
- felügyelő bizottságának egy-egy tagja az alapításában résztvevő nevelési-oktatási intézmény, továbbá a nevelési-oktatási intézmény fenntartója által delegált személy,
- alapszabályának érvényességéhez a nevelési-oktatási intézmény fenntartójának jóváhagyása szükséges, jóváhagyása akkor tagadható meg, ha az jogszabályba ütközik vagy ellentétes a nevelési-oktatási intézmény szervezeti és működési szabályzatában, illetve más belső szabályzatában foglaltakkal, vagy az iskolaszövetkezet tevékenysége veszélyezteti a nevelési-oktatási intézmény működését,
- közgyűlésén és a felügyelő bizottság ülésén tanácskozási joggal részt vehet az iskolai szülői szervezet (közösség) és diákönkormányzat képviselője, hallgatói önkormányzat képviselője,
- tizenhatodik életévét be nem töltött tagja csak olyan tevékenységet láthat el, amelyet a vele jogviszonyban álló nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programja alapján a tanítási órák keretében is ellát, vagy amely kapcsolódik a nevelési-oktatási intézmény létesítményeinek rendeltetésszerű működésével összefüggő, a tanulói jogviszonyból származó kötelezettségeinek teljesítéséhez, ha pedig a gyakorlati képzést az iskolaszövetkezet keretében szervezik meg, a tag és az iskolaszövetkezet gazdasági együttműködése keretében - az alapszabályban - meg kell határozni a gyakorlati képzés során előállított termékek értékesítésével és az ebből származó nyereség szétosztásával kapcsolatos kérdéseket,
- az iskolaszövetkezet keretében szervezik meg a gyakorlati képzést, az iskolaszövetkezet a tagjaival gazdasági együttműködésükről, a személyes közreműködés módjáról tagsági megállapodást köt, amelynek tartalmaznia kell az ellátandó konkrét feladatokat. Az iskolaszövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagja személyes közreműködését az iskolaszövetkezet által harmadik személy részére nyújtott külső szolgáltatás keretében is teljesítheti. A

közreműködésre, szolgáltatásra a munkajogi szabályokat és a Ptk megbízási szabályait kell alkalmazni megfelelően;

- az iskolaszövetkezeti tagsági jogviszony megszűnik a tanulói vagy a hallgatói jogviszony megszűnésével;
- ha az iskolaszövetkezet jogutód nélkül megszűnik, az a vagyon, amelyet a nevelési-oktatási intézmény, illetve a felsőoktatási intézmény bocsátott az iskolaszövetkezet rendelkezésére, a nevelési-oktatási intézményt, illetve a felsőoktatási intézményt illeti meg,
- tilos a pótbefizetés előírása a veszteségek fedezésére,
- nem alakulhat át gazdasági társasággá. Az iskolaszövetkezet csak más iskolaszövetkezettel egyesülhet.
- megszűnik, ha a nevelési-oktatási intézmény megszűnik, vagy a nevelési-oktatási intézmény kilép az iskolaszövetkezetből és a megszűnéstől vagy kilépéstől számított hat hónapon belül nem lép be tagként másik nevelési-oktatási intézmény.

A szociális szövetkezet célja a hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése, valamint szociális helyzetük javításának egyéb módon történő elősegítése:

- a nevében viselnie kell a „szociális szövetkezet” megnevezést,
- személyes közreműködést vállaló természetes személy tagjain kívül helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása, továbbá jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet lehet a tagja, de ez utóbbi csak addig, míg közhasznú jogállása fennáll,
- a nem természetes személy tagok száma nem haladhatja meg a taglétszám 25%-át,
- a tagi munkavégzés önálló, más munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó törvény hatálya alá nem tartozó jogviszony, az elvégzett munka ellentételezése a tagi munkavégzés arányában részben vagy egészben a tagok által közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is megvalósulhat, ilyen jogviszonyt regisztrált álláskereső, illetve a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy létesíthet és tarthat fenn,
- Ha tagi munkavégzési jogviszonyban lévő tagja munkavégzésre irányuló más jogviszonyt létesít vagy tart fenn, e más jogviszony fennállása alatt a tagi munkavégzési jogviszony szünetel,
- közhasznú jogállást szerezhet,
- alapszabályának tartalmaznia kell a tagi munkavégzési jogviszonyban álló tag által teljesítendő munkafeladatok meghatározását, az elvégzett munkafeladatok dokumentálásának módját, és a munkafeladat teljesítéséhez igazodóan a szövetkezet által megtermelt javakból történő részesedés módjának, mértékének (ellenértékének) meghatározását,
- az alapszabály előírhatja, hogy a tag alapításkor, illetve belépéskor nem azonnal adja a vagyoni hozzájárulást, hanem egy éven belül, a nem pénzbeli hozzájárulás esetében ez a rendelkezés akkor alkalmazható, ha az alapszabály értelmében a tag a nem pénzbeli hozzájárulást a szövetkezetben végzett munkavégzése során megtermelt és a tulajdonába kerülő javak szövetkezet részére történő átadásával teljesíti.

A foglalkoztatási szövetkezet olyan szociális szövetkezet, amelynek

- legalább 500 természetes személy és legalább egy országos nemzetiségi önkormányzat a tagja.

- hátrányos helyzetben lévő tagjai számára a munkafeltételek megteremtését elsősorban munkaerő-kölcsönzés, valamint munkaközvetítő tevékenység útján valósítja meg, amelyre a munkaerő-kölcsönzésre, a közhasznú kölcsönzőre vonatkozó, valamint a magán-munkaközvetítői tevékenység folytatásának feltételeit szabályozó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a saját tagjai tekintetében munkaerő-kölcsönzési tevékenységet láthat el.

Törvényességi kontroll a non-profit szektor felett

Önkontroll és független külső kontroll

Az 1989.évi II. tv. megszüntette a társadalmi szervezetek államigazgatási felügyeletét. Az ügyészség, a bíróság és a saját felügyelő bizottsága, könyvvizsgálója látja el a jogszerűség és az alapítói szándékok érvényesülésének követését, ellenőrzését. További sajátosság, hogy az egyesülési jog (és más alapjogok) gyakorlásának jogszerűségi ellenőrzése elsősorban aktusok és nem a működés vagy szervezeti ügyek feletti jogszerűségi kontroll. Ezeket

- Alaptörvény,
- Civil tv.
- Ágazati szabályok (pl. sport tv., PTK.)
- Alapító okirat (és alapító közjogi aktus),
- SZMSZ és belső szabályok alapján kell gyakorolni.

Kiterjed az egyes (vezetőségi, közgyűlési) aktusokra, szabályzatokra (hiányára) – összevetésük az irányadó jogi/belső normákban foglaltakkal, és megfelelő intézkedésekkel az aktusok, szabályzatok korrigálására felhívás – önkéntes teljesítés – végső esetben állami kényszer. Ettől különbözik a közigazgatási hatósági ellenőrzés, amely az adott ágazatban minden jogalanyra (így civil szervezetre is) kiterjed, pl. adózási, számviteli, munkaügyi, építésügyi (pl. színház bővítése), tűzrendészeti ellenőrzés.

A jogsértő határozatok megtámadhatósága a bíróságon nem azonos a törvényességi kontrollal. Ugyanis

- az egyesületek esetében a határozatokat az egyesület szervei hozzák (legfőbb szerv és más döntéshozó szervek). Ezeket a határozatokat az egyesület bármely tagja megtámadhatja a bíróságon. A határozatot abban az esetben lehet megtámadni, ha az jog- vagy alapszabálysértő. A tag a tudomására jutásától számított 30 napon belül indíthatja meg a pert. A tag kérelmére a per idejére a határozat végrehajtását is felfüggesztheti a bíróság.
- az alapítványnál annyiból bonyolultabb a helyzet, hogy alapító – kezelő szerv (szervezet) viszony jön létre. Az alapító az alapító okiratot bármikor (indokolt esetben) módosíthatja, így a kezelő határozatainak meghozatalakor nem azzal kell számolnia, hogy a határozatot az alapító megtámadja a bíróságon, hanem azzal, hogy – amennyiben – alapító okiratot vagy jogszabályt sért a határozata, az alapító visszahívja az alapítvány kezelőjéből. Az alapítvány esetében sem a kezelő szerv tagjának, sem az alapítónak nincs lehetősége megtámadni a kezelő szerv határozatát a bíróságon.

Mely szervek járnak el

- Bíróság (megyei/fővárosi)
 - Bejegyzés, törlés, nyilvántartás
 - Közhasznú szervezeti bejegyzés, törlés, átsorolás
 - Felozlatás (peres)
 - Jogviták tagokkal (peres)
 - Biztos kirendelése (pl. sportszövetség)
- Cégbíróság
 - Non-profit társaság bejegyzése, törlése, nyilvántartása, hiánypótlás
 - Szövetkezet bejegyzése, törlése, nyilvántartása, hiánypótlás
- Sport választott bírósága (alávetési nyilatkozat esetén jogvitát dönt el, de ezzel a törvényességet is vizsgálja)
- Állami Számvevőszék (kölségvetési támogatás)
- Ügyészség (fővárosi/megyei, pl. Budapesti Közérdekvédelmi Ügyészség)
 - Társadalmi szervezet felett
 - Alapítvány, közalapítvány
 - Köztestület, ha nem miniszter felügyeli (Etv. háttérszabály)
 - Közhasznú szervezet
- Civil szervezeteknél még speciális ellenőrzést végezhet
 - az adóhatóság (a NAV és a helyi adóhatóság egyaránt) az adókötelezettségek teljesítésével kapcsolatban,
 - a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal az állami (uniós, minisztériumi vagy NEA forrásból megvalósuló) támogatások és az szja 1% felhasználása kapcsán

A bíróság mit tehet?

- Megsemmisíti a civil szervezet bármely szervének törvénysértő határozatát, és szükség szerint elrendeli új határozat hozatalát
- Összehívja a döntéshozó szervet vagy határidőt tűz a törvényes működés helyreállítására a döntéshozó szervet – értesíti erről a felügyelő testület a civil szervezetnél,
- Végső esetben megszünteti a civil szervezetet
- Felozlatással vagy megállapítja megszűnését, ha
 - az határozott időre jött létre, és az idő eltelt, feltétel bekövetkezett, célját megvalósította vagy célja lehetlenné vált és új célt nem állapítottak meg számára,
 - tagjainak száma 6 hónapon át a törvényes minimum alá csökkent és önmagát nem szüntette meg,
 - az alapítvány esetében célja lehetlenné vált és a cél módosítása vagy más alapítvánnyal egyesülésre nincs mód,
 - alapító kérelmére is megszünteti, ha 3 éve nem fejt ki tevékenységet.

Az ügyészség szerepe

Az Alaptörvény (29. cikk) értelmében az ügyészség egyrészt az igazságszolgáltatásban közreműködőként közvádlói feladatokat lát el, másfelől nyomozati, nyomozás-felügyeleti és a büntetések végrehajtása feletti törvényességi tevékenységet végez. Harmadrészt pedig fellép a jogsértő cselekményekkel, mulasztásokkal szemben, amelyről különböző törvényekben rendelkeznek. Működésének konkrét jogalapját a következő normák határozzák meg:

- Ütv. (2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről),
- 12/2012. (VI. 8.) LÜ utasítás az ügyészség szervezetéről és működéséről
- 3/2012. (I. 6.) LÜ utasítás az ügyészség közérdekvédelmi feladatairól
- Ágazati törvények, amelyek a konkrét szervezeti típussal kapcsolatos ügyészi fellépést határozzák meg (pl. sporttörvény, környezetvédelmi törvény...).

Az ügyész mit tehet:

- Ami nem tartozik bírósági vagy közigazgatási hatáskörbe,
- ellenőrzi, hogy a civil szervezet belső szabályzatai megfelelnek-e a jogszabályoknak és a létesítő okiratnak,
- ellenőrzi, hogy működése, határozatai megfelelnek-e a jogszabályoknak, létesítő okiratnak és belső szabályzatainak,
- Keresettel a bírósághoz fordulhat,
- Keresettel a bírósághoz fordulhat, ha törvénytörő határozatot hozott a szervezet valamely szerve, annak meghozatalától számított 1 éven belül

Az ügyészi fellépés célja a közérdek védelme

Így annak is a biztosítása, hogy mindenki betartsa a törvényeket. A jogszabályok megsértése esetén - törvényben meghatározott esetekben és módon – intézkedik a törvényesség érdekében. Ha törvény másként nem rendelkezik, fellépésre akkor köteles, ha az önkéntes jogkövetés elmarad, hiányos vagy annak kivárására nincs mód (a törvénytörés megszüntetésére hivatott szerv az Alaptörvényben, valamint törvényben és más jogszabályban vagy közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott kötelezettsége ellenére a szükséges intézkedést nem teszi meg, vagy ha a törvénytörésből eredő jogsérelem elhárítása érdekében azonnali ügyészi intézkedésre van szükség). Törvényellenesnek tekintendő az olyan magatartás (tevékenység vagy mulasztás), döntés vagy intézkedés, amely ellentétben áll az Alaptörvénnyel, a jogszabállyal, az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó kötelező jogi aktusával, az Alkotmánybíróság határozatával, a Kúria jogegységi határozatával, a közjogi szervezetszabályozó eszközzel, továbbá a jogszabályi keretek között kiadott belső normával (például alapszabály). Nem abszolút azonban ez a fellépési kötelezettség, mert más szervek is kötelesek a törvénytöréseket megelőzni, elhárítani (pl. ombudsman, közigazgatási szervek). Ezért az ügyészség

- közreműködik abban, hogy a bírósági eljárásban a törvényeket helyesen alkalmazzák (az ügyész részvétele a bíróságok polgári, munkaügyi, közigazgatási és gazdasági jogi peres és nemperes eljárásaiban);
- elősegíti, hogy a hatósági jogkört gyakorló, illetve bíróságon kívüli jogvitát intéző szervek a jogszabályok rendelkezéseit megtartsák;
- törvényben meghatározott esetekben közreműködik a kiskorúak jogainak érvényre juttatásában, és eljárást kezdeményez a szükséges gyermekvédelmi intézkedések megtétele érdekében,
- közreműködik abban, hogy az igazságszolgáltatás elérhető legyen azok számára is, akik jogaik érvényesítésére vagy védelmére fogyatékoságuknál, koruknál, helyzetüknél fogva, vagy bármely más okból nem képesek.

Ennek érdekében az ügyész jogosult

- fellépni: közérdekű feladat- és hatásköreiről szóló külön törvények alapján, a törvénytörés kiküszöbölése érdekében elsősorban bírósági peres és nem-peres eljárások megindításával (perindítási jog), valamint hatósági eljárások kezdeményezésével és jogorvoslat előterjesztésével gyakorolja (fellépés).

- intézkedésének megalapozása érdekében, hivatalból vizsgálatot folytatni, ha a tudomására jutott adat vagy más körülmény megalapozottan súlyos törvénysértésre, mulasztásra vagy törvénysértő állapotra utal. Az ügyész a jogi személy működésének ellenőrzését a hivatalosan tudomására jutott tények, adatok alapján elrendelt vizsgálat keretében végzi. A hivatalos tudomásszerzés alapja lehet különösen állampolgári bejelentés, hatóságok és egyéb szervezetek megkeresése, más ügyészégi eljárásokban felmerült információ, az érintett jogi személy nyilvántartási iratai és adatai.
- önkéntes teljesítésre felhívni (felhívás), amelyben 60 napon belüli határidő tűzésével indítványozza a törvénysértés megszüntetését. A felhívás címzettje a megadott határidőn belül az iratok megküldésével tájékoztatja az ügyészt arról, hogy a törvénysértést orvosolta (pl. testületi döntést igénylő esetben a testület összehívásáról intézkedett), vagy - indokai kifejtésével - arról, hogy a felhívásban foglaltakkal nem ért egyet. Ha pedig az ügyész által megadott határidőn belül a felhívásban foglaltaknak nem tesz eleget, nem válaszol, vagy a felhívásban foglaltakkal nem ért egyet, az ügyész 30 napon belül fellép, vagy értesíti a címzettet az eljárása megszüntetéséről.
- mérlegelni, hogy törvényben meghatározott esetben fellépjen-e. Ha a fellépés mellőzéséről dönt, a fellépés érdekében hozzá forduló kérelmezőt indokolt állásfoglalásban köteles erről tájékoztatni, aminek felülvizsgálatát kérheti a kérelmező - a kézhezvételtől számított 8 napon belül - a felettes ügyésznél.
- jelezni az illetékes szerv vezetőjénél a törvénysértésnek nem minősülő hiányosságról és az olyan, csekély jelentőségű törvénysértésekről, amely fellépést nem indokol. Ha az ügyész kéri, az illetékes szerv vezetője a jelzéssel kapcsolatos álláspontjáról az ügyészt 30 napon belül értesíti.
- adatok és iratok szolgáltatása érdekében gazdálkodó és más szervezeteket megkereshet. A megkeresett szerv vezetője a megkeresésnek az ügyész által megjelölt határidőben köteles eleget tenni.
- belépni az eljárással érintett szerv, személy rendelkezése alatt álló területre, helyiségbe - ha törvény vagy törvény felhatalmazása alapján jogszabály másként nem rendelkezik - igazolványa felmutatásával,
- szakértőt igénybe venni, ha különleges szakértelemre is szükség van az ügy megítélése szempontjából bizonyítandó tény megállapításához,
- a tudomására jutott jogsértés vagy jogszabálysértő mulasztás miatt jogszabályban megállapított feltételek fennállása esetén büntető, fegyelmi, szabálysértési, illetve hatósági eljárást, büntetés-végrehajtási ügyekben kártérítési eljárást kezdeményezni. A kezdeményezés címzettje érdemi döntésének egy példányát köteles az ügyésznek haladéktalanul megküldeni.
- elbírálni a hatósági határozat, intézkedés, jogszabálysértő mulasztás ellen hozzá intézett kérelmeket, közérdekű bejelentéseket, jogsértésre utaló jelzéseket (kérelem). Amennyiben a hozzá intézett kérelem vizsgálatára nincs hatásköre, gondoskodik annak áttételéről a hatáskörrel rendelkező szervhez.

Az ügyész részvétele peres és nem-peres eljárásokban

- Az ügyész a perben felperesként vagy az ellene indított perben alperesként vesz részt, a mások között folyó perben törvény felhatalmazása alapján felléphet, vagy a más által indított perbe - törvényben meghatározott esetben és módon - beléphet. Az ügyészt abban a peres vagy nem-peres eljárásban, amelyet törvény alapján indít, vagy ellene indítanak, a féllel azonos jogok illetik meg. Ugyanakkor perbeli fellépése esetén az ügyész a fél jogait gyakorolja, de köteles tiszteletben tartani a felek rendelkezési jogát. A perindítási jog megilleti például a közpénzek jogszerűtlen felhasználásával vagy a

közhiteles nyilvántartásba bejegyzett adatokkal. Ez a non-profit szektorban is előfordulhat.

- Az ügyészt jogorvoslati jog illeti meg a peres és nem-peres eljárásban hozott határozatok közül azokkal szemben, amelyet törvény alapján vele bármely módon közölni kell (pl. egyesület bírósági bejegyzése). Törvény által meghatározott esetben az ügyészt jogorvoslati jog illeti meg akkor is, ha az eljárásban félként nem vett részt, vagy a határozatot vele közölni nem kellett.

Egyes jogi személyekkel kapcsolatos ügyészi feladatok

- Törvényben meghatározott jogi személyek közhiteles nyilvántartásba vételét (bejegyzését), törlését elrendelő, valamint a nyilvántartásba bejegyzett adatok változásával kapcsolatban hozott bírósági határozattal (hatósági döntéssel) szemben jogorvoslati vagy perindítási jog illeti meg. Ha a közhiteles nyilvántartás adata törvénysértő, vagy utóbb törvénysértővé vált, az ügyész - törvényben meghatározott feltételek alapján - az adat törlését, kijavítását, megváltoztatását kezdeményezheti.
- Ha törvény alapján az ügyész jogi személy működésének törvényességét ellenőrizheti, a jogi személy nyilvántartásba vételéről (bejegyzéséről), illetve nyilvántartási adataiban elrendelt változásról rendelkező bírósági határozatot (hatósági döntést) az ügyésszel közölni kell.
- Ha jogi személy működésének törvényessége felett bíróság, közigazgatási hatóság, vagy bíróságon kívüli más jogalkalmazó szerv gyakorol törvényességi felügyeletet, az ügyész - törvényben meghatározott feltételek alapján - törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezhet.
- Törvény felhatalmazása alapján az ügyész a jogi személy feloszlatása, megszüntetése vagy a törvényes működés helyreállítása érdekében pert indít, ha a tudomására jutott súlyos jogszabálysértés, illetve más adat vagy körülmény folytán alappal tehető fel, hogy a jogi személy a működését beszüntette, illetve Alaptörvényt vagy jogszabályt sértő tevékenységet folytat. Ha törvény kifejezetten nem zárja ki, az ügyész pert indít akkor is, ha a jogszabálysértés a jogi személy törvényes működését veszélyezteti. A működés beszüntetése, illetve folyamatos törvénysértés esetét kivéve, a pert megelőző felhívásra az ügyész tudomásra jutásától számított 6 hónapon belül, de legfeljebb az arra okot adó körülmény bekövetkezését követő 3 éven belül kerülhet sor.

Civil szervezetek a nemzetközi szintén

Hol jelenik meg a civil szerveződés a szabályozásban?

A civil szféra sokáig nem volt szabályozási tárgykor, ám mára a nemzetközi közjog (pl. ENSZ, EBESZ, Európa Tanács, bilaterális egyezmények), az EU jogi normák, a nemzetközi magánjog (sport, egyház, szakmai szerveződés...) egyaránt kitér a független szervezetek fontosságára. Alapja a belső jog (pl. egyesülési jog – határokon átnyúló működés és máshol bejegyzett szervezet tevékenységének szabad gyakorlása), és persze a használt elnevezések igen változatosak:

- kormánytól független szervezet (non-governmental organisation = *NGO*),
- független (independent organisation),
- nem profit érdekeltségű (non-profit oriented),

- önkéntes (voluntary organisation),
- karitatív (charity organisation),
- USA: non-private profit organisation (NPPO).

Milyen tevékenységet végeznek a civil szervezetek a nemzetközi szinten?

A civil szervezetek határokon átnyúló terjeszkedése, együttműködése új kategorizációt jelent. Solomon kutatása 12 országra terjedt ki (pl. USA, Franciaország, Németország, az Egyesült Királyság, Brazília, Japán, Thaiföld, India és Magyarország), amelyben osztályozta a non-profit szervezeteket tevékenységük jellege szerint. A vizsgálatból kizárta a politikai és a vallási szervezeteket. Főbb tevékenységi körök szerint 11 főbb kör különböztethető meg, így pl. környezetvédelem, a kultúra, a pihenés, és az egyik típus a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó szervezeti tevékenységet végzők. Ezen belül megkülönböztethetők:

- Cserekapcsolatok, nemzetközi kulturális kapcsolatok,
- Fejlesztési segélyszervezetek,
- Természeti csapások következményeinek enyhítésére törekvő nemzetközi segélyszervezetek,
- Emberi jogokat védő szervezetek,
- Békeszervezetek,
- Támogató, kiszolgáló (tanácsadó, egyeztető, koordináló) szervezetek,
- Többcélú nemzetközi szervezetek,
- Egyéb nemzetközi tevékenységet végző (pl. ENSZ Társaságok WFUNA).

Hárs Ernő (1982) csoportosítása ettől eltér. Ő a nem-kormányközi szervezeteket az alábbi csoportba osztotta:

- Vallás/erkölcsi szervezetek,
- Társadalomtudományi és humanisztikus szervezetek,
- A politikai és társadalmi kapcsolatok szervezetei,
- Szociális jóléti és gyermekvédelmi szervezetek,
- Szakmai és munkaadói szervezetek,
- Szakszervezetek,
- Mező/gazdasági és pénzügyi, kereskedelmi és ipari szervezetek,
- Technológiai és tudományos szervezetek,
- Egészségügyi és orvostudományi szervezetek,
- Oktatási és ifjúsági szervezetek,
- Művészeti, média és kulturális szervezetek,
- Sport és szabadidős, szórakozással kapcsolatos szervezetek.

Az emberi jogokat védők

Az ilyen jellegű civil szervezetek a közjó érdekében működnek, az alábbiak szerint:

- emberi jogok szabályozásában részvétel, alulról jövő kezdeményezések közvetítése,
- konzultatív feladatok (előkészítés, fejlesztés, értékelés),
- a jogi normák hatályosulásának vizsgálata (célirányosan és általánosan) nemzetközi és helyi szinten is (vizsgálatok lefolytatása, jogi elemzések készítése, shadow report),
- a jogok kikényszerítése, nyomásgyakorlás a nemzeti hatóságokra, jogorvoslati fórumok kihasználása, panasz, bizonyítékok beszerzése, tanúskodás nemzetközi és nemzeti fórumok előtt (pl. Amerika-közi Emberi Jogi Bíróság, Európai Emberi Jogi Bíróság),

- helyi, nemzeti szintű mozgósítás, lakossági szolidaritás erősítése,
- áldozatvédelem (jogsértés áldozata és hatóság közötti párbeszéd, közvetítés, amicus curiae jellegű közvetítés a hivatalos eljárásban, áldozatok érdekében fellépés),
- adatgyűjtés (az emberi jogok szintjéről, betartásáról),
- információcsere az emberi jogokkal, érvényesítésükkel kapcsolatosan,
- együttműködés a kormányzati szervekkel, nemzetközi társ szervezetekkel

Például 1961-ben alakult Amnesty International szervezetnek mára 1,3 millió tagja, 160 országban képvisellete, londoni központjában 320 állandó alkalmazottja, 95 önkéntese van. Legfőbb döntéshozó szerve a 9 tagból álló Nemzetközi Tanács, amelynek munkáját a Végrehajtó Bizottság és a Titkárság segíti. A szervezetet 1997-ben Nobel Béke-díjjal tüntették ki. Máiig működik az 1839-ben alapított Rabszolgásgellenes Társaság.

Mi a szerepük?

A civileknek az emberi jogok érdekében kiegészítő szerepe változatlanul kiemelkedő (pl. 1993-ban Bécsben megrendezett Emberi Jogi Világkongresszuson 1500 szervezet képviseltette magát (426 Nyugat-Európából, 270 Ázsiából, 236 Latin-Amerikából, 202 Afrikából), ezt a változatlan szerepet indokolhatja, hogy a nemzetek feletti, szupranacionális hatalom (ENSZ és szakosított szervei) ma még gyenge, az emberi jogok kikényszerítése az egyes államok feladata alapvetően, a nemzetközi normákat beillesztik saját jogi-igazgatási rendszerükbe. Ez pedig kormányzati döntések függvénye, a nemzetközi fórumok ezt csak kiegészíthetik, inspirálhatják. A nemzetek feletti ellenőrzés célpontjai is szükségszerűen a kormányok, ám a civilek kezében olyan speciális erőforrások, lehetőségek vannak, amelyekkel a kormányzati szervek nem rendelkeznek, a civil szervezetek hálózatai a nemzetközi politikai szereplőivé válnak, mert a demokrácia intézményeit **stabilizáló** hatásuk van.

Univerzális szintű szabályokra néhány példa

Az ENSZ (Alapokmány 71.cikk) ECOSOC minden megfelelő intézkedést megtehet abból a célból, hogy tanácskozásokat folytasson az érintett témával foglalkozó NGO-val. Az ECOSOC külön állandó bizottságot alakított (Committee on NGOs), amelybe bevonja azokat a szervezeteket, amelyek célkitűzése megfelel az Alapokmánynak és konzultatív státuszt ad nekik, felkerülnek a jegyzékbe (Roster) – így nagy a kapcsolatrendszere, 1600 NGO-nak van konzultatív státusza

- A státusz (szélesebb feladatkörű, nagy taglétszámú szervezet, vitákhoz szóban álláspontot fogalmaz meg, javasolhat napirendi pontot),
- B státusz (speciális szervezet, a vitákhoz írásos észrevételt tehet megadott terjedelemben),
- C státusz (csak alkalmanként kapcsolódnak be a Tanács munkájába és konzultálnak velük)

A nem konzultatív státuszú NGO-k megfigyelőket küldhetnek a Tanács és az alárendelt testületek nyilvános üléseire, írásos anyagokat adhatnak be, konzultálhatnak az ENSZ Titkársággal a közös érdekeltsgű ügyekben. Például: Szakszervezetei Világszövetség, Nemzetközi Szabványügyi Szervezet, Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség, Tudományos Úniók Nemzetközi Tanácsa, Vöröskereszt (föderáció), Építőművészek Nemzetközi Szövetsége, Nótanács, International Law Association, Egyházak Világtanácsa, IPU. Így az ENSZ szakosított szerveinek kiterjedt kapcsolata NGO világgal

1996. évi XXXIX. törvény a volt Jugoszlávia területén elkövetett, a nemzetközi humanitárius jogot súlyosan sértő cselekmények megbüntetésére létrehozott Nemzetközi Törvényszék Alapokmányából fakadó kötelezettségek végrehajtásáról: pl. nyomozás és a vádirat előkészítése: 1. A Főtitkár hivatalból vagy bármely forrásból, különösen Kormányoktól, az Egyesült Nemzetek Szervezetének szerveitől, kormányközi és *nem kormányzati szervezetektől szerzett információk alapján indít nyomozást.* A Főügyész értékeli a kapott vagy szerzett információkat, és dönt arról, hogy elégséges alap van az eljárás megindításához.

ENSZ Millenniumi Nyilatkozat (Res/55/2/. 2000.szept.8.) III. pontja szerint, a fejlődés és a szegénység megszüntetése: [Az ENSZ] erős partneri kapcsolatot fejleszt ki a magánszektorral és a civil társadalmi szervezetekkel afejlődés elősegítése, valamint a szegénység felszámolása érdekében. A nyilatkozat VIII. pontja az ENSZ megerősítése: [a tagállamok, az ENSZ] általában nagyobb lehetőséget biztosítanak a magánszektor, a nem kormányzati szervezetek és a civil társadalom számára, hogy hozzájáruljanak a világszervezet céljai és programjai megvalósításához

1995. évi LXXXII. Törvény az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény kihirdetéséről, amelynek 5. Cikkelye a kötelezettségek közt kiemeli: 1. Valamennyi részes állam, számításba véve közös, de megkülönböztetett felelősségeiket, sajátos nemzeti és regionális fejlesztési prioritásait, célkitűzéseiket és körülményeiket *i)* elősegíti az éghajlatváltozással kapcsolatos oktatást, képzést és a tudatosság fejlesztését, valamint bátorítja a *legszélesebb részvételt ebben a folyamatban, beleértve a nem-kormányzati szervezeteket* is, továbbá együttműködik ezekben a témákban; és 6. Az Egyesült Nemzetek Szervezete, annak szakosított szervei, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, valamint azok minden tagállama vagy megfigyelője, melyek nem részes felei az Egyezménynek, megfigyelői minőségben képviselhetik magukat a Felek Konferenciájának ülészeit. Bármely testület vagy szerv - legyen az nemzeti vagy nemzetközi, kormányzati vagy *nem-kormányzati* -, amely az Egyezmény tárgyát képező ügyekben kompetens, és amely tájékoztatta a titkárságot arról a szándékáról, hogy *képviselteni kívánja magát a Felek Konferenciájának* ülészeit, bebocsátható ily módon, kivéve, ha a Felek legalább egyharmada tiltakozást jelent be. A *megfigyelők* bebocsátása és részvétele a Felek Konferenciája által elfogadott eljárási szabályok tárgyát fogja képezni.

Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) emberi dimenzióval foglalkozó koppenhágai konferenciájának dokumentuma (1990.jún.29.) szerint a résztvevő államok "elismerik a nem-kormányzati szervezetek, beleértve az emberi jogi szervezetek szerepét a tolerancia, a kulturális változatosság előmozdításában és a nemzeti kisebbségekre vonatkozó kérdések megoldásában." (IV/30.pont). A Párizsi Karta az Új Európáért (1990. nov. 21.): "Emlékeztetünk arra a jelentős szerepre, melyet a nem-kormányzat szervezetek játszottak az EBEÉ céljainak elérésében, és tovább könnyítjük a résztvevő államok által vállalt EBEÉ-kötelezettségek végrehajtása kifejtett tevékenységüket. E szervezeteket megfelelő módon be kell vonni az EBEÉ tevékenységébe és az új struktúráiba, hogy fontos feladataikat teljesíthessék."

Regionális szintű szabályokra néhány példa

Az Európa Tanács 124. Egyezménye (1986), 1991-ben lépett hatályba, és egy tucat ország a részese (pl. Ausztria, Franciaország, az Egyesült Királyság, Svájc). Célja, hogy egységes minimál-követelményeket vezessen be a civil szervezet fogalmára és jogállására. Így a nemzetközi NGO olyan szervezetet jelent, amely

- egyesület, alapítvány, más magán intézmény (pártot, állami szerveket kivéve),

- szerződéskötési képességgel, a nemzetközi magánjog értelmében jogképességgel rendelkezik (jogi személy);
- non-profit jellegű, mert nem profit szertésre jött létre, illetve szerzett bevételeit és profitját nem osztja fel az alapítók/tulajdonosok között, hanem alapvető céljaira fordítja;
- célját tekintve nemzetközi közhasznú tevékenységet végez, kizárólag belföldi tevékenységet végzők nem tartozhatnak e körbe;
- alapítása megfelel valamely állam nemzeti jogának;
- működése legalább két országra kiterjed, amelyből legalább az egyik részese az Egyezménynek;
- székhelye és tevékenysége felett egy részes állam látja el a törvényességi felügyeletet.

Az ennek megfelelő civil szervezet jogi személyiségét és jogképességét a részes államok egymás között automatikusan elismerik, mintha saját szervezetük lenne (elég csak 1 országban bejegyeztetni és a többiben azt elismerik). Ugyanakkor a nemzeti bánásmód korlátozott, mert

- kizárható közérdekre vagy közrendre hivatkozással (nemzetbiztonsági, közbiztonsági, a rend megzavarása, bűncselekmény elkövetése, a közegészségügy vagy a közkerkölcsök megóvása, mások jogainak megóvása, a nemzetközi béke és biztonság veszélyeztetése miatt);
- a külföldiekre vonatkozó általános korlátozások alól nem élvez kivételt (pl. tulajdonszerzés);
- alkalmazni kötelesek a nemzeti jog szerinti valamennyi, a civil szervezetekre vonatkozó korlátozást (pl. bizonyos tevékenységeket nem végezhetnek, ha azok állami szerveknek vannak fenntartva)

A nemzetközi NGO jogállást igazolni köteles:

- a szervezet otthoni bejegyzéséről szóló határozattal;
- a szervezet alapító okiratával, belső szabályzataival (SZMSZ), vagy
- az adott jogviszonyokban ezek felmutatásával (pl. a vámolási eljárásban).
- Az igazolás módjáról a részes állam tájékoztatja az Európa Tanácsot.

Az Egyezményhez fenntartást tenni nem lehet.

Az Európa Tanácsban a Miniszterek Bizottsága 1972. október 16-án hozott 72 (35) számú, az Európa Tanács és a nem-kormányzati szervezetek között fennálló kapcsolatokról szóló határozata beépült a szervezet "alkotmányos szabályai" közé (kihirdette az 1991. évi LXXI. törvény az Európa Tanács Alapszabályáról). A munkakapcsolat **tanácskozó státuszt** jelent. Ennek feltételei:

- a nem-kormányközi szervezet a saját szakterületén különösen elismert,
- tevékenysége egy szakterülethez kapcsolódik,
- alkalmas arra, hogy hozzájáruljon az Európa Tanács tagállami közötti szorosabb egység megvalósításához,
- vállalja, hogy propagálja az Európa Tanács kezdeményezéseit, továbbá
- tájékoztatja az Európa Tanácsot minden olyan tevékenységéről, amely annak érdeklődésére tarthat számot,
- információt (dokumentumokat, véleményeket) ad szakterületéről az Európa Tanács főtitkára kérésére, és
- kérelmekre felvételt nyertek az Európa Tanács jegyzékébe.

A tanácskozási jog magában foglalja, hogy

- megkapják a Parlamenti Közgyűlés napirendjét és nyilvános dokumentumait, megfigyelőket küldhetnek - felszólalási jog nélkül - a Közgyűlés nyilvános üléseire;
- véleményezhetik a Közgyűlés bizottságai napirendjén szereplő kérdéseket,
- írásbeli anyagokat nyújthatnak be a Főtitkárhoz, aki, ha célszerűnek véli, továbbítja azokat a Parlamenti Közgyűlés valamely bizottságához, kormány szintű szakértői bizottsághoz,
- Parlamenti Közgyűlés bizottságai, a kormányok szakértő bizottságai, a Főtitkár tanácskozhatnak e szervezetekkel a közös érdeklődésre számot tartó kérdésekről.

A Miniszterek Bizottsága dönt a jegyzékbe való felvételtől, illetve az onnan való törlésről. Az olyan szervezet, amelynek jegyzékbe vételét elutasították vagy amelyet a jegyzékről töröltek, csak az ügyében hozott döntést követő három év elteltével nyújthat be újabb felvételi kérelmet. 1976-ban hozták létre a civil kapcsolati bizottságot (Liasion Committee) a konzultatív státusú szervezetek által hat évre megválasztott 25 tag részvételével. 1977-től pedig a konzultatív státusú szervezetek plenáris ülése stratégiai kérdések kidolgozására (szociális, emberi jogi, oktatási, kulturális, nemi egyenjogúsági ügyekben).

A Miniszteri Bizottság 93(38) határozata biztosítja, hogy a konzultatív státussal rendelkező szervezet részt vehet a *Regionális és Helyi Hatóságok Kongresszusának ülésein*, a Titkárság meghívására egyéb szektorális megbeszéléseken, amennyiben tevékenységéről 2 évente beszámol az Európa Tanácsnak. Az 1997. évi XXIV. törvény a Területi Önkormányzatok és Közigazgatási Szervek Határmenti Együttműködéséről szóló, 1980. május 21-én, Madridban kelt Európai Keretegyezmény kihirdetéséről, amelyben az együttműködés része a mintaként szolgáló Keret-megállapodás a helyi önkormányzatok és közigazgatási szervek közötti *Konzultatív Bizottság* létrehozására. Ez lehetőséget ad független, civil szervezetek bevonására.

1998. évi XLII. törvény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény tizenegyedik jegyzőkönyvének kihirdetéséről. Az Emberi Jogok Európai Bírósága (34. Cikk) kérelmeket vehet át bármely természetes személytől, nem-kormányzati szervezettől vagy személyek csoportjaitól, akik vagy amelyek azt állítják, hogy az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai. A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy semmilyen módon nem akadályozzák e jog hatékony gyakorlását.

1999. évi C. törvény az Európai Szociális Karta kihirdetéséről, amelyben a civileknek is jut szerep: 27. Cikk: A Kormányzati Szociális Bizottság Albizottsága

- A Szerződő Felek jelentései és a Szakértői Bizottság következtetései megvitatásra az Európa Tanács Kormányzati Szociális Bizottságának Albizottsága elé kerülnek.
- Az Albizottságban minden Szerződő Fél egy képviselővel rendelkezik. Legfeljebb két nemzetközi munkaadói és két nemzetközi szakszervezeti szervezetet kér fel képviselők jelölésére, akik az üléseken megfigyelőként, tanácskozási joggal vesznek részt. Ezen felül konzultálhat az Európa Tanácsban tanácskozási joggal rendelkező nemzetközi nem-kormányzati szervezetek legfeljebb két képviselőjével azon kérdések vonatkozásában, amelyekkel a szervezet kiemelten foglalkozik, mint például a szociális gondoskodás és a család gazdasági és szociális védelme.

1998. évi XLIX. Törvény a határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezmény kihirdetéséről. A 20. Cikk Az egyezmény céljainak végrehajtására Állandó Bizottságot hoznak létre, amely a részes államok képviselőiből áll, és funkciói ellátásához szakértőket vehet igénybe. Nemzetközi vagy nemzeti, kormányzati vagy nem kormányzati, a jelen Egyezmény által felölelt területeken megfelelő technikai minősítéssel rendelkező testületek képviselőit - saját kezdeményezéséből, vagy az illető testületek kérésére - meghívhatja, hogy megfigyelőként vegyenek részt egy-egy ülésén vagy egy-egy ülésének valamely részén. Az e szakértők vagy testületek meghívására vonatkozó döntéseket az Állandó Bizottság tagjai háromnegyedes többséggel hozzák meg.

Az **Európa Tanács 144. Egyezménye** (1992) a külföldieknek a helyi közéletben való részvételéről szól. Célja, hogy a részes állam területén jogszerűen élő külföldiek politikai jogait bővítse, mert bevonásuk a helyi közéletbe a nagyobb stabilitást, demokratizálódást és idegengyűlölet megelőzését szolgálja. Ezért a következőket kívánja biztosítani az országban élő külföldiek számára:

- Egyenjogúság a szólás, gyülekezési és egyesülési jog terén az állampolgárokkal.
- Helyi, települési szinten a külföldieket képviselő testületeket kell felállítani, amelyek elsősorban konzultációt látnának el (vitafórum, eszmecsere a helyi hatóságokkal, önkormányzatokkal), amelyekbe tagokat a helyi NGO-k, külföldiek szervezetei választanák meg.
- Helyhatósági szinten választójog biztosítása a legalább öt éve ott élőknek, és a jelölésben a civil szervezeteknek nagy szerepe lehet.
- A közérdekű adatokat hozzáférhetővé kell tenni minden, a külföldieknek a helyi közélettel összefüggő kérdésben, és e téren a civil szervezeteknek közvetítő szerepe van.

2001. évi LXXXI. törvénnyel kihirdetett, a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény. Az **Aarhusi egyezmény** szerint

- Az "érintett nyilvánosság" jelenti a nyilvánosság azon részét, amelyet a környezeti döntéshozatal befolyásol, vagy valószínűleg befolyásol, vagy ahhoz érdeke fűződik; jelen meghatározásban a környezet védelmét elősegítő és a nemzeti jogban foglalt követelményeknek megfelelő, nem kormányzati szervezeteket érdekelt szervezeteknek kell tekinteni.
- Biztosítani, hogy a tisztségviselők és a hatóságok nyújtsanak segítséget és útbaigazítást a nyilvánosságnak a környezeti információhoz való hozzáférésben, a környezeti *döntéshozatalban való részvétel megkönnyítésében és az igazságszolgáltatás igénybevételében*, állampolgárságra, nemzetiségre vagy honosságra való tekintet nélkül, jogi személy esetén bejegyzési helyre, illetve tényleges tevékenységének központjára való tekintet nélkül az információkéréshez fűződő érdek megjelölésének igénye nélkül; a kért formában, bizonyos kivételekkel.
- A kért környezeti információt a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb a kérés benyújtását követő 1 hónapon belül kell rendelkezésre bocsátani, kivéve, ha az információ mennyisége és bonyolultsága indokoltá teszi a fenti időszaknak a kérés benyújtását követő legfeljebb 2 hónapon belül, a kérelmezőnek bármilyen meghosszabbításról és annak indokairól tájékoztatást kell kapnia. A környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, ha olyan anyagra vonatkozik, mely előkészítés alatt áll, vagy a nemzeti jog e kivételeket megállapítja, tekintetbe véve a közérdeket, amely az információ feltárásához fűződik, az információ feltárása

hátrányosan érintené pl. a nemzetközi kapcsolatokat, a honvédelmet vagy a közbiztonságot; az igazságszolgáltatás menetét.

Ezt hajtja végre a Ket ügyféli jogosultak körének szabálya és a környezetvédelmi tv. (1995.évi LIII.tv.) a perbeli fellépési jogosultsággal a civilek számára

Civil szervezetek az európai integrációban

Az EU Bizottsága és az EP törekszik a civilek véleményének megismerésére, együttműködésre, hogy közelebb vigye a döntéseket a lakossághoz. Például már a csatlakozást előkészítő időszakban az 53/2001. (VIII. 17.) FVM rendelet "Magyarország SAPARD Terve 2000-2006" kihirdetéséről: A SAPARD Terv a bizottság által delegált szakértők, a Magyar Kormány, a kormányzati és nem kormányzati szervek, valamint az érintett gazdasági, társadalmi és szociális partnerek közreműködésével készült.

Az európai kormányzásról 2001. júliusban kiadott Fehér Könyvet számos civil szervezet véleményezte. Köztük volt magyarországi civil szervezetek közös véleménye is, melynek megfogalmazását és az Európai Bizottsághoz való eljuttatását az Európa Ház koordinálta 2002. júniusában. A legtöbb javaslat tartalmazta azt az igényt, hogy az európai intézmények több információt juttassanak közérthető formában az állampolgárokhoz. A Maastrichti szerződéshez kapcsolódó 23. Nyilatkozat a civil szektorral való együttműködésről, elismerve a jóléti kérdésekben a szektor szerepét. E sokrétű kapcsolatok része

- tudományos kutatási programokban részvétel (pl.1999-2002 közötti keretprogram bevonta a magán-kutatóhelyeket is),
- humanitárius ügyekben, beleértve az együttműködést a szervezet humanitárius támogatással foglalkozó egységével (ECHO),
- a közösség alapjogi kartájának kidolgozásába is bevonták az önkéntes szervezeteket (pl. az Előkészítő Bizottságban 1995-től tevékenykednek),
- 1996-ban létesítették az Európai Szociálpolitikai Fórumot, amelyen 1000 NGO vett részt a szociális párbeszéd intézményi kereteinek kialakítása érdekében. Azóta kétévenként ülésezik, és a tagállamokban is ezt a mechanizmust kell a párbeszédnél figyelembe venni (pl. közérdekű adatok közzétételével),
- az Unió 1997-ben iktatta a költségvetésébe először az NGO-k fejlesztésének támogatását,
- az EU jövőjét tárgyaló kormányközi értekezlet (IGC) is napirendjére tűzte a szektor fejlesztésének ügyét. Felmerült például, hogy közösségi szinten kellene szabályozni az NGO-k működési kérdéseit, a foglalkoztatási és szociális ügyekben az Unióval együttműködés kereteit, a 23.Nyilatkozatban szereplő gondolatokat beépíteni a közösségi jogba (konzultációs jog, támogatási jog, hogy az Európai Bíróság (ECJ) ne vitathassa az együttműködés jogalapját),
- a civil szervezetek részt vehetnek az Európai Parlamentben tartott meghallgatásokon.

A Bizottság tudatosan kívánja elősegíteni a kommunikációt a társadalommal és a civil szervezetekkel. 2003-tól munkatervében szereplő fontos társadalmi kérdések megvitatásába közvetlen beazolást enged. Egy-egy döntés meghozatalakor 8 hetes előzetes véleményezési periódust vezetett be civil szervezetek részvételével. Az átláthatóság jegyében a legmegfelelőbb szakértőket alkalmazhatja az európai politikák kialakításában.

- szorgalmazza, hogy háromoldalú megállapodások szülessenek a tagországok, a helyi önkormányzatok és a társadalom között. Ez is biztosítaná a közösségi jogszabályok

vonatkozó részeinek megfelelő és rugalmas alkalmazását a regionális és helyi szinteken.

- javasolta, hogy az Unión belül teremtsék meg a civil szektorra vonatkozó közös, minimális szabályokat, a szükséges információs bázist és pénzalapot az integrálódó szektor jelentősége miatt,
- a tagállamok szintjén korszerűsítsék a szabályozást (pl. versenyszabályok, adószabályok, információs társadalom segítése),
- a szektoron belül is lépéseket kellene tenni a korszerűsítésre (pl. civil szervezetek munkatársainak képzése, a többszoros finanszírozás kialakítása).

Lobbizás

Általánosan, a társadalom egyes csoportjainak az érdekeit a döntéshozók számára hatékonyan kommunikálni, a társadalom által elfogadott eszközök segítségével. Eredete brit, ahonnan az USA-ba átkerülve érte el csúcspontját, amelynek joga és konvenciói különböztetnek (1) a közigazgatás és a törvényhozás tisztességes, nyilvános és közérdekből történő befolyásolása nem bűn, része a szólásszabadságnak (2) tiltott lobbizás. A hazai BTK tiltja (befolyással üzérkedés), nincs alóla más legitim kivétel, csak a 2010.évi CXXXI.tv. szerinti jogszabály tervezetéről való véleményezés (2006-2011 között volt lobbizási törvény, amelyet e törvény helyezett hatályon kívül 2011-től). Ugyanakkor az EU-ban különösen fontos, mert nagy a távolság a döntéshozók és az igazgatottak között (nemzetek feletti intézményrendszer, sokszintű döntéshozatal, soknyelvűség, tagolt ágazati érdekképviseletek), uniós polgárjog a dokumentumokhoz hozzáférés.

Ezért az EU Bizottságban megbízás alapján vagy az adott szervezet tagjai érdekében kifejtett, hivatásszerű (fizetik + ért hozzá, pl. tanácsadó cég, ügyvédi iroda) tevékenység, amelyre bizonyos etikai szabályok betartása és önkorlátozó (önszabályozó) magatartás is jellemző. Már a jogalkotás kezdetekor kikéri a lobbista, érdekképviseleti szervezetek véleményét, és kifejezett tiltakozásuk (pl. munkaadók) ellenére akkor sem fogad el jogszabályt, ha erre semmi sem kötelezi jogilag. Ingyenes információs szolgáltatóknak tekinti a lobbistákat, érdekképviseleti szervezeteket, NGO-kat (amelyek társadalmi ügyek mellett állnak ki, nem megbízásból, hanem saját közérdekű céljaik és tagságuk érdekében), jellemző a nyitottság, egyenlő bánásmód, döntések előtt formák közé alig beszorított egyeztetés (vélemények befogadása). Etikai kódexet sürgetnek régóta az EU bürokratákkal, EP tagokkal való érintkezésről.

A Bizottság lobbizási listát állított fel 2008-ban, arra 2 év alatt 1000 lobbizási társaság, cég jelentkezett, noha az EP becslése szerint (2000) legalább 2600 lobbizási cég, csoport és 15 000 lobbizista működik Brüsszelben (pl. Friends of the Earth (zöld civil szervezet) felmérése szerint az 50 legnagyobb uniós cégből 20 nincs a listán, Alter-EU (átláthatósággal foglalkozó civil szervezet) felmérése szerint a nyilvántartásban szereplő cégek harmada nem tesz közzé pontos adatokat, így nem lehet tudni, valójában mennyit is költ lobbizásra).

EU Bizottságban a biztosok és uniós tisztségviselők terén hivatali idejük alatt nincs megfelelő szabály a magatartási kódexről, és nincs szabály a volt biztosok magatartására, csak annyi, hogy 2 évig köteles a Bizottságot tájékoztatni, ha új munkát vállal, és ha az kapcsolódik volt posztjához, úgy arról a Bizottság ad hoc bizottsága dönt – ha elutasítják (magán szektorban nagy a kereslet irántuk), 3 évig havi fizetésük 40-65%-át (évi 96 e €) kapnak, támogató a munkaerő piacra visszailleszkedésüket. Eközben sokféle lobbizási munkát végeznek nyíltan vagy rejtve – botrányok sora, ezért az EP 2010-ben befagyasztotta a volt biztosok fizetésére szánt

összeget a költségvetésben. A Corporate Europe Observatory (a magánszektor és az EU együttműködését szorgalmazó civil szervezet) javasolja annak szabályozását a magatartási kódexben, hogy a poszt megszűnését követő 3 évig tilos a lobbizás, valamint a vállalandó munkakört előre jóvá kellene hagyatni.

Az Európai Parlamentben a képviselőkkel való az érintkezés célja a közjó és a közérdekek szövetségének előmozdítása, az ágazati-szakmai szervezetek mellett a pártok, szakszervezetek, társadalmi mozgalmak bevonásával. Ügyrendje részévé tette a lobbisták magatartására vonatkozó alapvető rendelkezéseket, sőt etikai szabályokkal egészítette ki:

- kötelező nyilvántartásba vétel, kötelező meghatározni, mely érdekből jár el, akar kapcsolatot felvenni, tartózkodni minden olyan magatartástól, amely információk csalárd módon való megszerzésére irányul (tilos az ajándékozás is),
- tilos az EP-vel fennálló kapcsolatra hivatkozni harmadik fél előtt és az onnan kapott információkat továbbítani ellenszolgáltatás fejében, a magatartási szabályok megsértése az igazolványok visszavonásához vezet (nem léphet be az épületbe és nyilvános ülésekre)

Az átláthatósági nyilvántartásról szóló intézményközi megállapodás előírja, hogy az Európai Parlament szolgáltatásainak és az Európai Bizottságnak a főtitkára felelős a rendszer és valamennyi fő működési szempont felügyeletéért, továbbá az e megállapodás végrehajtásához szükséges intézkedéseket közös megegyezéssel hozzák meg. A rendszer működtetése érdekében az átláthatósági nyilvántartás közös titkárságát egy osztályvezető irányítja a Bizottság Főtitkárságán. Feladatai közé tartozik a nyilvántartás tartalmi minőségének elősegítését célzó intézkedések végrehajtása.

2011 júniusában megnyílt az a közös átláthatósági lista és honlap, amelyen a Bizottság és az Európai Parlament lobbinyilvántartását vezetik. 2014. november végén, a nyilvántartásban 7134 nyilvántartott szerepelt. Azok a cégek, civil szervezetek, magánszemélyek regisztrálhatnak, akik bármilyen kapcsolatban is vannak, ráhatással bírnak az európai uniós jogalkotásra. A korábbi külön-külön működő nyilvántartást most egységesítették, hiszen „az európai lobbizás nem törvénytelen, hanem teljesen természetes”. Főbb elvei:

- önkéntes a regisztráció, a kért adatokat (pl. a szervezet főbb tevékenységei, a lobbizó munkatársak neve) folyamatosan nem ellenőrzik, csak szűrőpróbaszerűen, és alapul szolgálnak egy-egy megkereséskor, hogy megkülönböztethető legyen a regisztrált lobbista az illegálistól,
- a különböző érdekeket képviselő vállalkozások és civil szervezetek felkereshetik a döntéshozókat, akár megbízásból is, és megpróbálják meggyőzni őket egy döntés helyességéről vagy helytelenségéről, kellő tudással alátámasztva,
- tilos a megvesztegetés, amely bűncselekmény, a regisztráltak belépőkártyát kapnak az intézményekbe

Az Etikai kódexet a Európai Parlament és a Bizottság közösen fogadta el, hogy az átláthatósági listán (Transparency Register) regisztrálni akar, vagy EU intézményben dolgozókkal kapcsolatba kerül, miként viselkedjen. Így

- mindig köteles megnevezni magát és cégét, valamint azt, akiknek az érdekében eljár, milyen célból lobbizik,
- tisztességtelen magatartással, nyomás gyakorlásával nem szerez, vagy próbál meg információt vagy előnyt, hasznot szerezni,
- nem hivatkozik arra, hogy formális kapcsolatban áll valamely uniós intézménnyel harmadik személyek előtt, nem hivatkozik félrevezető módon a regisztrációra,

- az adatokat frissíti a változással,
- nem él vissza a szerzett információkkal, uniós intézményi gyakorlatok... alkalmazásakor nem befolyásolja tisztességtelenül

A Tanács is kinyilvánította, hogy csatlakozik a rendszerhez, és hozadéka lehet, hogy a brüsszeli állandó képviselőteken is lehetne legálisan lobbizni, amely eddig „rejtetten” működött. Ezzel tehát be kell kapcsolódnia a tagállamoknak is a lobbizási szabályok közös, átlátható rendjébe.

Irodalom és források:

Ferge Sándor 2012.júl.5-i előadása, amelyet 2012 – A szövetkezetek nemzetközi éve alkalmából tartott

Csanády Dániel: Jogfejlődés vagy visszarendeződés? A közhasznúság újraszabályozása Magyarországon. Kézirat, 2012.szeptember

Csanády Dániel „A közcélú és a közhasznú szervezetek szabályozása” in. *Alapfokú kézikönyv civil szervezetek számára*. Harmadik, bővített és javított kiadás. Nonprofit Információs és Oktatási Központ Alapítvány: Budapest 2007.,

Bullain Nilda–Holchacker Péter–Móra Veronika: *Civil jövőkép – Átfogó nonprofit jogi reform koncepció*. Civil Társ könyvek 1. Ökotárs Alapítvány: Budapest, 2004.,

Bullain Nilda–Csanády Dániel: *Helyi érdek, helyi érték – Útmutató az önkormányzatok és a civil szervezetek közötti együttműködés jogi és intézményes hátteréhez*. Civil Társ könyvek 2. Ökotárs Alapítvány: Budapest, 2008.,

Bullain Nilda–Gazsi Adrienn–Csanády Dániel: *Ki érdemes a KÖZ bizalmára?* Elemzés és koncepció-javaslat a közhasznú szervezetekről szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok reformjához. Civil Társ könyvek 3. Ökotárs Alapítvány: Budapest, 2011.,

Kaprinay Zsófia: *A civil szervezet mint új fogalmi kategória, és annak lehetséges megközelítései*. Miskolci Jogi Szemle, 2015/1:94-111.

Központi Statisztikai Hivatal: Non-profit szektor, Budapest, 2014. www.ksh.hu

Kolejanisz Márk és Móra Veronika: *Útmutató az új civil törvényhez és a jogszabályok közötti gyakorlati eligazodáshoz*. Civil Társ könyvek 4. Ökotárs Alapítvány: Budapest, 2012.,

Tóth Judit (szerk.) Nonprofit szervezetek joga. 2. átdolgozott kiadás. DemNet könyvek – Szegedi Tudományegyetem ÁJTK, Szeged, 2006. *CD-Rom, 397 oldal*

Az Ökotárs Alapítvány Civil-Társ Programja: *Hogyan kellene módosítani a civil szervezetekkel kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseket? A gyakorlat tükré*, 2013, pp.1-21.

[Európai Bizottság "Átláthatósági portál"](#)

[Európai Parlament "Etika és átláthatóság"](#)

Civil szervezeti követelmények összehasonlítása

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Létesítés			
<p>A jogi személy jogképessége kiterjed minden olyan jogra és kötelezettségre, amely jellegénél fogva nem csupán az emberhez fűződhet</p> <p>törvény által nem tiltott tevékenység folytatására és cél elérése érdekében alapítható és működtethető minden olyan tevékenységet folytathat, amelyet jogszabály nem tilt vagy nem korlátoz.</p> <p>törvény által tiltott tevékenység folytatására és cél elérése érdekében alapított szervezet létesítő okirata semmis</p> <p>A jogi személynek saját névvel, székhellyel, tagjaitól, illetve alapítójától elkülönített vagyonnal, valamint az ügyvezetését és képviselését ellátó szervezettel kell rendelkeznie.</p> <p>A jogi személy létrehozásáról a személyek a létesítő okiratban szabadon rendelkezhetnek, a jogi személy szervezetét és működési szabályait maguk állapíthatják meg.</p> <p>Ha a létesítő okirat a jogi személy fennállásának időtartamáról nem rendelkezik, a jogi személy határozatlan időre jön létre.</p> <p>A létesítő okiratban, belső szabályokban nem térhetnek el a PTK-tól, ha a PTK maga tiltja vagy az eltérés a jogi személy hitelezőinek, munkavállalóinak vagy a tagok kisebbségének jogait nyilvánvalóan sérti, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését akadályozza.</p> <p>Létesítő okiratának érvénytelenségére a nyilvántartásba való bejegyzését elrendelő</p>	<p>a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy</p> <p>nem alapítható gazdasági tevékenység céljára, az egyesületi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult létrehozásához alapszabály elfogadása, az alapszabály elfogadásához legalább tíz személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges</p> <p>alapszabályt az egyesület céljának figyelembevételével kell értelmezni alapszabályban még kötelező elem: <i>a)</i> a tag jogai és kötelezettségei; <i>b)</i> az egyesület szervei és azok hatásköre, a tagokra, a vezető tisztségviselőkre és a felügyelő bizottsági tagokra vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályok; <i>c)</i> a jogszabályt, az alapszabályt vagy az egyesületi határozatot sértő vagy az egyesület céljával összeegyeztethetetlen tagi magatartás esetén alkalmazható jogkövetkezmények és a taggal szembeni eljárás szabályai vagy mindezeknek a mellőzése; <i>d)</i> a közgyűlés összehívásának és lebonolyításának, a közgyűlés helye meghatározásának, a közgyűlési meghívó tartalmának, a napirendnek, a közgyűlés tisztségviselőinek, a levezető elnöknek, a szavazat számlálók megválasztásának, a határozatképességnek, a szavazásnak, a jegyzőkönyv vezetésnek,</p>	<p>az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelynek alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy másokkal szervezeteket, illetve közösségeket hozzon létre vagy azokhoz csatlakozzon, az egyesülési jog alapján a természetes személyek, valamint tevékenységük célja és alapítóik szándéka szerint a jogi személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei szervezeteket hozhatnak létre és működtethetnek</p> <p>Az egyesülési jog alapján létrehozott különös formákra (a szövetségre, a pártra, a szakszervezetre, továbbá a külön törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző egyesületekre) törvény az egyesületre vonatkozó rendelkezésektől eltérő szabályokat állapíthat meg</p> <p>Civil szervezetnek minősül a civil társaság, az egyesület, az alapítvány, de nem alkalmazhatók a Ctv.a végelszámolása, kényszer-végelszámolása és egyszerűsített törlési eljárása, egyesülése, szétválása, a törvényességi ellenőrzésre, nyilvántartásra, gazdálkodásra, könyvvezetésre, beszámolási rendre vonatkozó szabályai a pártra, pártalapítványra és civil társaságra</p> <p>Elsődleges gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezet tilalma, ha éves</p>	<p>az alapítvány az alapító által az alapító okiratban meghatározott tartós cél folyamatos megvalósítására létrehozott jogi személy nem alapítható gazdasági tevékenység folytatására, de az alapítvány az alapítványi cél megvalósításával közvetlenül összefüggő gazdasági tevékenység végzésére jogosult; nem lehet korlátlan felelősségű tagja más jogalanynak, nem létesíthet alapítványt, nem csatlakozhat alapítványhoz. Ha a PTK eltérően nem rendelkezik, alapítvány nem hozható létre az alapító, a csatlakozó, az alapítványi tisztségviselő, az alapítványi szervek tagja, valamint ezek hozzátartozói érdekében – de ez nem összeférhetetlen az alapítvány tisztségviselőinek szerződés szerint járó díjazásával</p> <p>az alapító köteles az alapítványi cél megvalósításához szükséges, az alapító okiratban vállalt vagyoni juttatást teljesíteni, legalább a működésének megkezdéséhez szükséges vagyont a nyilvántartásba-vételi kérelem benyújtásáig át kell ruházni az alapítványra, de a teljes juttatott vagyont legkésőbb az alapítvány nyilvántartásba vételétől számított 1 éven belül kell átruházni az alapítványra; ha az alapító az alapító okiratban meghatározott határidőn belül a teljes juttatott vagyont nem ruházza át az alapítványra, a kuratórium az alapítót megfelelő határidő tűzésével felszólítja kötelezettségének teljesítésére, a határidő eredménytelen elteltét követően a nyilvántartó bíróság - a kuratórium bejelentése alapján - az</p>

<p>határozat jogerőre emelkedéséig a szerződések érvénytelenségének szabályait kell megfelelően alkalmazni, a nyilvántartásba való jogerős bejegyzését követően az érvénytelenségére nem lehet hivatkozni a nyilvántartásból való törlés érdekében, ha a létesítő okirat valamely rendelkezése jogszabályba ütközik, a törvényes működés biztosítására szolgáló eszközöket igénybe lehet venni – ezeket a létesítő okirat módosítása esetén megfelelően alkalmazni kell.</p> <p>a létesítő okiratában a jogi személy létesítésére irányuló akarat kifejezésén túl meg kell határozni a jogi személy nevét; székhelyét; célját vagy fő tevékenységét; létesítő személy vagy személyek nevét, valamint azok lakóhelyét vagy székhelyét; részére teljesítendő vagyoni hozzájárulásokat, azok értékét, a vagyon rendelkezésre bocsátásának módját és idejét; a jogi személy első vezető tisztségviselőjét</p> <p>A jogi személy első vezető tisztségviselőit a jogi személy létesítő okiratában kell kijelölni. Székhelye a jogi személy bejegyzett irodája, ahol a biztosítania kell a részére címzett jognyilatkozatok fogadását és jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét</p> <p>létesítő okiratán alapuló bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre, a jogi személy nyilvántartásba való bejegyzését a nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott okból tagadhatja meg</p> <p>A nyilvántartásba való bejegyzése iránti kérelemnek benyújtására a jogi személy képviselőjére kijelölt személy köteles a kérelem benyújtásának elmulasztásából vagy késedelméből, a hiányos vagy hibás bejelentésből eredő károkért a képviselő az alapítókkal szemben a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint felel.</p> <p>A nyilvántartásba jogot, tényt vagy adatot</p>	<p>valamint a határozatok kihirdetésének szabályai; és</p> <p>e) a szavazati jog gyakorlásának feltételei.</p>	<p>összes bevétele hatvan százalékát eléri vagy meghaladja a gazdasági-vállalkozási tevékenységéből származó éves összes bevétele;</p> <p>A civil társaság gazdasági-vállalkozási tevékenységet nem végezhet</p> <p>fegyveres szervezet nem hozható létre, valamint törvény alapján kizárólag állami szerv saját hatáskörében ellátható közfeladat megvalósítására irányuló tevékenység nem végezhető,</p> <p>a Magyar Honvédség és a rendvédelmi szervek tagjaira vonatkozóan az egyesülési jog gyakorlásának feltételeit és módját törvény állapítja meg.</p> <p>az egyesülési jog gyakorlása nem sértheti az Alaptörvény C) cikk (2) bekezdését, nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével,</p> <p>a szervezet tevékenysége nem sérti az Alaptörvényt</p> <p>Az egyesület (különös formájú egyesület) nevében nem kell feltüntetni az egyesület típusára vagy formájára vonatkozó elnevezést; egyesület (különös formájú egyesület) létrehozható és működtethető olyan elnevezéssel is, melyben a szövetség vagy az egyesülési jog gyakorlására utaló egyéb kifejezés szerepel.</p> <p>Az egyesület rendelkezik nevével, címerével, logójával és minden a nevéhez kapcsolódó joggal, különös tekintettel a hirdetési, reklám és a tevékenység televíziós, rádiós valamint egyéb elektronikus technikákkal történő</p>	<p>alapítói jogok gyakorlását felfüggeszti, amely alatt az alapítói jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja, de nem mentesíti az alapítót az alapító okiratban vállalt kötelezettségei alól. az alapító az alapító okiratban meghatározza az alapítványnak juttatott vagyont és az alapítvány szervezetét;</p> <p>több személy együttesen is létesíthet alapítványt, ekkor az alapítói jogokat az alapítók együttesen gyakorolják</p> <p>írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben is létesíthető, ha a végintézkedésnek tartalmazza az alapító okirat tartalmi elemeit; írásbeli végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány esetén az alapítvány nyilvántartásba vétele iránt a kuratórium tagjának kijelölt személy köteles eljárni, és ha egyik kuratóriumi tagnak kijelölt személy sem intézkedik, a nyilvántartó bíróság által kijelölt ügygondnok jár el. -- az eljáró személy jogosult a vagyon érdekében eljárni és köteles annak megóvása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni; végrendeletben vagy öröklési szerződésben létesített alapítvány a nyilvántartásba vétellel az alapító halálának időpontjára visszamenő hatállyal jön létre;</p> <p>ha a végrendeletben vagy öröklési szerződésben tett közérdekű célú alapítvány nem jön létre, az örökhagyó juttatása közérdekű meghagyásnak minősül, és az alapítványnak szánt vagyont a megghiúsult alapítvány céljának megvalósítása érdekében kell kezelni. Ha végrendeletben vagy öröklési szerződésben nem közérdekű célra tett alapítvány nem jön létre, az így érintett vagyont a hagyaték részét képezi.</p> <p>alapítvány létesítését az örökhagyó</p>
--	--	--	---

<p>bejegyezni jogszabályban meghatározott okirat vagy bírósági, hatósági határozat alapján lehet, mert a nyilvántartás közhiteles (vélelmezni kell, hogy a nyilvántartott adatok fennállnak és valóságok), senki sem hivatkozhat arra, hogy nyilvántartott adatról nem tudott, a jogi személy jóhiszemű személyekkel szemben nem hivatkozhat arra, hogy valamely általa bejelentett nyilvántartott adat nem felel meg a valóságnak, ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell annak jóhiszeműségét, aki a nyilvántartásban bízva, ellenérték fejében szerez jogot, a nyilvántartásba bárki betekinthez, a nyilvántartott adatról feljegyzést készíthet, valamint hiteles másolatot vagy kivonatot kérhet.</p> <p>Közzétételi kötelezettséget Cégbközlönyben történő közzététel útján kell eleget tenni, ha törvény másként nem rendelkezik</p>		<p>közvetítésével kapcsolatos jogokra.</p> <p>Az egyesület jogi személy, amely a nyilvántartásba vétellel jön létre nem minősül egyesületnek a természetes személyeknek az egyesülési jog alapján létrehozott olyan közössége, amelynek működése nem rendszeres, vagy nincs nyilvántartott tagsága vagy az egyesületre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott szervezete</p> <p>szövetség olyan egyesület, amely két tag részvételével is alapítható, működtethető. A szövetség tagja egyesület, alapítvány, egyéb jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy civil társaság lehet; szövetség tagja természetes személy nem lehet</p> <p>Civil társaság: természetes személyek nem gazdasági érdekű közös céljaik elérése és közösségi célú tevékenységük összehangolására polgári jogi társasági szerződéssel létrehozhatnak társasága, jogi személyiséggel nem rendelkezik, vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozható, az alapító szerződésre a polgári jogi társasági szerződésre vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a szerződést az ügyek vitelére feljogosított tag kivételével bármely tag azonnali hatállyal, bármely okból, indokolás nélkül felmondhatja, a tag halála, illetve felmondása esetén pedig a szerződés a többi taggal mindaddig hatályban marad, amíg a tagok száma egy fölé nem csökken,</p> <p>Ha törvény közzétételi kötelezettséget ír elő az egyesület számára, e kötelezettségnek a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény szerinti módon kell eleget tenni</p>	<p>meghagyásban is elrendelheti, ha meghatározza a létesítendő alapítvány célját és vagyonát, és megjelöli azt a személyt, aki az alapítvány létrehozását követelheti. Ha a meghagyást annak kötelezettje felszólítás ellenére nem teljesíti, az alapítvány létrehozásának követelésére jogosult személy a bíróságtól kérheti az alapítvány alapító okiratának ítélettel történő pótlását és az örökös vagy a hagyományos kötelezést az alapítványi vagyon szolgáltatására. Az alapítvány létrehozásának követelésére jogosult személy a bíróság határozata alapján kérheti a nyilvántartó bíróságtól az alapítvány nyilvántartásba vételét.</p> <p>az alapító a nyilvántartásba történő bejegyzés jogerőre emelkedéséig vonhatja vissza az alapításra vonatkozó jognyilatkozatát.</p> <p>az alapító okiratot az alapító akarata szerint kell értelmezni, úgy, hogy az alapítvány célja megvalósuljon.</p> <p>Alapító okiratban még kötelező tartalom: <i>a)</i> az alapítvány határozott vagy határozatlan időre történő létesítése, határozott időre történő létesítésnél a határozott időtartam; <i>b)</i> az alapítványi vagyon kezelésének és felhasználásának szabályai; <i>c)</i> a kuratóriumi tagság keletkezésére és megszűnésére vonatkozó szabályok, a kuratóriumi tagság határozott vagy határozatlan időre szól, határozott idejű kuratóriumi tagság esetén a határozott időtartam, a kuratórium tagjaira vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályok; <i>d)</i> a kuratóriumi tagsági díjazás megállapításának szabályai</p> <p>az alapító okirat rendelkezhet: <i>a)</i> az alapító jogainak meghatározott alapítványi szerv hatáskörébe utalásáról; <i>b)</i> az alapítói jogok átruházásának szabályairól; <i>c)</i> az</p>
--	--	--	--

			<p>alapítványhoz való csatlakozásnak vagyoni juttatás fejében történő megengedéséről, annak feltételeiről és a csatlakozót megillető alapítói vagy egyéb jogokról; <i>d</i>) gazdasági tevékenység folytatásáról és ennek kereteiről; <i>e</i>) az alapítványi szervek hatásköréről és eljárási szabályairól; <i>f</i>) az alapítók gyűlésének létesítéséről és e gyűlés működési szabályairól; <i>g</i>) az e törvényben nem nevesített alapítványi szervek létesítéséről, eljárási szabályainak meghatározásáról, tagjainak kinevezéséről, visszahívásáról és javadalmazásáról; <i>h</i>) az alapítvány képviselőjének részletes szabályairól, ideértve az alapítvány munkavállalóival szemben a munkáltatói jogok gyakorlását; <i>i</i>) a kedvezményezettek körének meghatározásáról, illetve a kedvezményezett személyek megjelöléséről, továbbá a kedvezményezetteket megillető szolgáltatásról és jogokról; <i>j</i>) az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére az alapítvány fennmaradó vagyona jogosultjának megnevezéséről</p>
--	--	--	---

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Felépítése			
<p>A tagok vagy az alapítók PTK vagy a létesítő okirat alapján őket megillető döntési jogköröket a tagok összességéből vagy a tagok által maguk közül választott küldöttekből álló testületben (küldöttgyűlés), vagy az alapítói jogokat gyakorló személyek összességéből álló testületben gyakorolják.</p> <p>A jogi személy irányításával kapcsolatos olyan döntések meghozatalára, amelyek nem tartoznak a tagok vagy az alapítók hatáskörébe, egy vagy több vezető tisztségviselő vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület jogosult. Vezető tisztségviselő az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták.</p> <p>Nem lehet vezető tisztségviselő az, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előléthez fűződő hátrányos következmények alól nem mentesült, vagy akit e foglalkozástól jogerősen eltiltottak – addig nem lehet</p>	<p>döntéshozó szerve a közgyűlés, hatáskörébe tartozik: <i>a</i>) az alapszabály módosítása; <i>b</i>) az egyesület megszűnésének, egyesülésének és szétválásának elhatározása; <i>c</i>) a vezető tisztségviselő megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; <i>d</i>) az éves költségvetés elfogadása; <i>e</i>) az éves beszámoló - ezen belül az ügyvezető szervnek az egyesület vagyoni helyzetéről szóló jelentésének - elfogadása; <i>f</i>) a vezető tisztségviselő feletti munkáltatói jogok gyakorlása, ha a vezető tisztségviselő az egyesülettel munkaviszonyban áll; <i>g</i>) az olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, a felügyelő bizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt; <i>h</i>) a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelő bizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagjai elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés; <i>i</i>) a felügyelő bizottság tagjainak megválasztása, visszahívásuk és díjazásuk megállapítása; <i>j</i>) a választott</p>	<p>ügyvezető szervének feladata a működőképesség fenntartása, és a fenyegető fizetési képtelenség esetén a hitelezők érdekeinek szem előtt tartásával a szükséges intézkedések meghozatala, illetve kezdeményezése</p>	<p>ha több személy együttesen úgy létesít alapítványt, hogy az alapítói jogokat testületben látják el, az alapítók gyűlésére az alapító okiratban nem rendezett kérdésekben az egyesület közgyűlésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, a gyűlésben figyelmen kívül kell hagyni azt az alapítót, aki ismeretlen helyen tartózkodik és alapítói jogai gyakorlásának az erre irányuló felhívás hirdetményi kézbesítése alapján sem tesz eleget. Így kell eljárni, ha az alapítói jogokat az alapítvány kijelölt szerve testületként gyakorolja.</p> <p>az alapítói jogokat és kötelezettségeket az alapító átruházhatja, ha az alapító okiratban vállalt vagyoni hozzájárulását teljesítette.</p> <p>nyilvántartásba vett alapítványhoz csatlakozni vagyoni</p>

<p>jogi személy vezető tisztségviselője sem, nem lehet, vagy akit eltiltottak a vezető tisztségviselői tevékenységtől.</p> <p>Ha a vezető tisztségviselő jogi személy, az köteles kijelölni azt a természetes személyt, aki a vezető tisztségviselői feladatokat nevében ellátja, a vezető tisztségviselőkre vonatkozó szabályokat a kijelölt személyre is alkalmazni kell.</p> <p>Megszűnik a vezető tisztségviselői megbízás <i>a)</i> határozott idejű megbízás esetén a megbízás időtartamának lejártával; <i>b)</i> megszüntető feltételhez kötött megbízás esetén a feltétel bekövetkezésével; <i>c)</i> visszahívással; <i>d)</i> lemondással -- a jogi személyhez címzett, a jogi személy másik vezető tisztségviselőjéhez vagy döntéshozó szervéhez intézett nyilatkozattal bármikor; <i>e)</i> halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével; <i>f)</i> a cselekvőképességének a tevékenysége ellátásához szükséges körben történő korlátozásával; <i>g)</i> kizáró vagy összeférhetlenségi ok bekövetkeztével. A jogi személy tagjai, alapítói a vezető tisztségviselőt bármikor, indoklás nélkül visszahívhatják. Ha a jogi személy működőképessége ezt megkívánja, a lemondás az új vezető tisztségviselő kijelölésével vagy megválasztásával, ennek hiányában legkésőbb a bejelentéstől számított 60. napon válik hatályossá.</p> <p>A tagok vagy az alapítók a létesítő okiratban 3 tagból álló felügyelő bizottság létrehozását rendelhetik el azzal a feladattal, hogy az ügyvezetést a jogi személy érdekeinek megóvása céljából ellenőrizze.</p> <p>A felügyelő bizottság tagja az a nagykorú személy lehet, akinek cselekvőképességét a tevékenysége ellátásához szükséges körben nem korlátozták. Nem lehet a felügyelő bizottság tagja, akivel szemben a vezető tisztségviselőkre vonatkozó kizáró ok áll fenn, vagy aki/akinek a hozzátartozója a jogi személy vezető tisztségviselője.</p> <p>Az első felügyelő bizottság tagjait a létesítő okiratban kell kijelölni, ezt követően a döntéshozó szerv választja, a bizottsági tagsági jogviszony az elfogadással jön létre, megszűnésére a vezető tisztségviselői megbízásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azzal, hogy a bizottsági tag lemondó nyilatkozatát a jogi személy</p>	<p>könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása és díjazásának megállapítása; <i>k)</i> a végelszámoló kijelölése</p> <p>Ha az alapszabály küldöttgyűlés működését írja elő, meg kell határoznia a küldöttek választásának módját, de egyebekben a küldöttgyűlésre a közgyűlés szabályait kell megfelelően alkalmazni.</p> <p>az egyesület ügyvezetését az egyesület ügyvezetője vagy az elnökség látja el, vezető tisztségviselői az ügyvezető vagy az elnökség tagjai;</p> <p>az ügyvezetés feladatkörébe tartozik <i>a)</i> az egyesület napi ügyeinek vitele, az ügyvezetés hatáskörébe tartozó ügyekben a döntések meghozatala; <i>b)</i> a beszámoló elkészítése és azoknak a közgyűlés elé terjesztése; <i>c)</i> az éves költségvetés elkészítése és annak a közgyűlés elé terjesztése; <i>d)</i> az egyesületi vagyon kezelése, a vagyon felhasználására és befektetésére vonatkozó, a közgyűlés hatáskörébe nem tartozó döntések és végrehajtásuk; <i>e)</i> az egyesület jogszabály és az alapszabály szerinti szervei megalakításának és a tisztségviselők megválasztásának előkészítése; <i>f)</i> a közgyűlés összehívása, a tagság és az egyesület szerveinek értesítése; <i>g)</i> az ügyvezető szerv által összehívott közgyűlés napirendi pontjainak meghatározása; <i>h)</i> részvétel a közgyűlésen és válaszadás az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre; <i>i)</i> a tagság nyilvántartása; <i>j)</i> az egyesület határozatainak, szervezeti okiratainak és egyéb könyveinek vezetése; <i>k)</i> az egyesület működésével kapcsolatos iratok megőrzése; <i>l)</i> az egyesületet érintő megszűnési ok fennállásának mindenkori vizsgálata és annak bekövetkezése esetén az e törvényben előírt intézkedések megtétele; <i>m)</i> az alapszabály felhatalmazása alapján a tag felvételéről való döntés.</p> <p>az elnökség 3 tagból áll, az elnökét maga választja tagjai közül, az elnökség tagjai kötelesek a közgyűlésen részt venni, a közgyűlésen az egyesülettel kapcsolatos kérdésekre válaszolni, az egyesület tevékenységéről és gazdasági helyzetéről beszámolni, határozatait a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza, az alapszabály ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis.</p> <p>az alapszabályban vagy a választás során a vezető tisztségviselői megbízás időtartamáról a tagok nem rendelkeznek, a vezető tisztségviselő megbízása 2 évre szól, de az 5 évnél hosszabb időre szóló vezető tisztségviselői megbízás az öt évet meghaladó részében semmis; a vezető tisztségviselőket az egyesület tagjai</p>	<p>juttatás teljesítésével, az alapító okiratban meghatározott feltételekkel lehet;</p> <p>ha a csatlakozó az alapító okirat alapján alapítói jogok gyakorlására jogosult, a csatlakozást követően az alapítói jogokat az azok gyakorlására jogosult más személyekkel együttesen gyakorolhatja.</p> <p>A kuratórium az alapítvány ügyvezető szerve, tagjai az alapítvány vezető tisztségviselői, 3 természetes személyből áll, akik közül legalább kettőnek állandó belföldi lakóhellyel kell rendelkeznie.</p> <p>az alapítvány kedvezményezettje és annak közeli hozzátartozója nem lehet a kuratórium tagja -- az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>az alapító és közeli hozzátartozói nem lehetnek többségben a kuratóriumban. Az alapító okirat eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>az alapító az alapítvány egyszemélyes ügyvezető szervét kurátort nevezhet. A kurátorra a kuratóriumra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell. a kuratóriumi tagokat határozott vagy határozatlan időre lehet kijelölni vagy megválasztani; tagját megbízásának lejártá előtt az alapítványi cél megvalósításának közvetlen veszélyeztetése esetén az alapítói jogok gyakorlója hívhatja vissza ha az alapítványnál felügyelő bizottság működik, a tevékenységét az alapító részére végzi, tevékenységéről évente az alapítói jogok gyakorlójának számol be; a felügyelő bizottság tagjaira a kuratórium tagjaira vonatkozó kizáró és összeférhetlenségi szabályokat alkalmazni kell</p> <p>az alapítványnál létesített egyéb alapítványi szervek nem csorbíthatják a kuratórium, a felügyelő bizottság és a könyvvizsgáló jogait.</p> <p>az alapító okiratban az alapítvány szervezeti egységét jogi személynek nyilváníthatja</p>
---	---	---

<p>vezető tisztségviselőjéhez intézi.</p> <p>Ha a PTK lehetővé teszi, a létesítő okirat rendelkezhet a jogi személy egyes szervezeti egységeinek jogi személlyé nyilvánításáról, feltéve, hogy a szervezeti egység az alapítótól és a jogi személytől elkülöníthető szervezettel és vagyonnal rendelkezik</p> <p>A szervezeti egység jogi személyiségének megszűnése esetén jogai és kötelezettségei a jogi személyre szállnak át, ha jogi személyiségének megszűnéséről döntött, e döntést köteles közzétenni</p>	<p>közül kell választani, az alapszabály felhatalmazása alapján a vezető tisztségviselők legfeljebb 1/3-a választható az egyesület tagjain kívüli személyekből. kötelező felügyelő bizottságot létrehozni, ha a tagok több mint fele nem természetes személy, vagy ha a tagság létszáma a 100 főt meghaladja; feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése</p> <p>Az egyesület alapszabálya az egyesület valamely szervezeti egységét jogi személlyé nyilváníthatja</p>		
--	---	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Képviselők			
<p>A jogi személy törvényes képviselőjét a vezető tisztségviselő látja el, önállóan, köteles a jogi személy jogszabályban előírt adatait a nyilvántartó bíróságnak bejelenteni</p> <p>A jogi személynek a nyilvántartásba bejegyzett képviselője képviselési jogának korlátozása és nyilatkozatának feltételhez vagy jóváhagyáshoz kötése harmadik személyekkel szemben nem hatályos, kivéve, ha a harmadik személy a korlátozásról vagy a feltétel bekövetkeztéről vagy a jóváhagyásról a szükségességéről és annak hiányáról tudott vagy tudnia kellett volna</p> <p>Ha a jogi személy létesítő okirata vagy SZMSZ a jogi személy szervezetén belül képviselési joggal járó tisztséget határoz meg, e tisztség betöltője a jogi személy önálló képviselője</p> <p>A jogi személy önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egységének vezetője az egység rendeltetésszerű működéséhez szükséges körben a jogi személy önálló képviselője.</p> <p>Az ügyvezetés az ügyek meghatározott csoportjára nézve a jogi személy munkavállalóit írásbeli nyilatkozattal a jogi személy képviselésének jogával ruházhatja fel; más személlyel együttesen gyakorolhatja</p>	----	----	----

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Tagság			
tagsági jogokról	a tagsági jogok forgalomképtelenek és nem örökölhetők.	Az egyesület alapszabálya a különleges jogállású tagságról e	-----

<p>nem lehet értékpapírt kibocsátani</p>	<p>tagság az alapításkor az egyesület nyilvántartásba vételével, az alapítást követően a belépési kérelemnek a közgyűlés általi elfogadásával keletkezik.</p> <p>tagja jogosult az egyesület tevékenységében részt venni; egyenlő jogok illetik meg és egyenlő kötelezettségek terhelik, kivéve, ha az alapszabály különleges jogállású tagságot határoz meg, az egyesület tagja nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását és az egyesület tevékenységét</p> <p>A tag jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, a közgyűlés rendjének megfelelően felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni</p> <p>tagsági jogait személyesen gyakorolhatja, vagy képviselőn keresztül, ha azt az alapszabály lehetővé teszi</p> <p>tagja köteles az alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítésére</p> <p>tagok személyére vonatkozó adatok nem nyilvánosak</p> <p>tagsági jogviszony megszűnik a) a tag kilépésével (egyesület képviselőjéhez intézett írásbeli nyilatkozattal bármikor, indoklás nélkül); b) a tagsági jogviszony egyesület általi felmondásával (ha az alapszabály a tagságot feltételekhez köti, és a tag nem felel meg ezeknek a feltételeknek, a tagsági jogviszonyt 30 napos határidővel írásban felmondhatja, a felmondásról a közgyűlés dönt); c) a tag kizárásával ((tagnak jogszabályt, az egyesület alapszabályát vagy közgyűlési határozatát súlyosan vagy ismételten sértő magatartása esetén, a közgyűlés - bármely egyesületi tag vagy egyesületi szerv kezdeményezésére – dönt, de az alapszabályban a tisztességes eljárást biztosító szabályokat meg kell határozni; a határozatot írásba kell foglalni és indokolással kell ellátni; a kizárás alapjául szolgáló tényekkel és bizonyítékokkal, a jogorvoslati lehetőségről való tájékoztatással, a kizáró határozat ellen fellebbezési lehetőséget és fórumot biztosíthat az alapszabály); d) a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.</p> <p>tagja köteles az alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítésére</p>	<p>jogállás tartalmának meghatározásával rendelkezhet. Ha az egyesület alapszabálya pártoló tagságot hoz létre, úgy az ilyen tag az egyesület tevékenységében csak vagyoni hozzájárulással vesz részt, ha pedig tiszteletbeli tagságot, úgy az ilyen tagot az egyesület tagjai választják meg e tagságra. A pártoló és a tiszteletbeli tag az egyesület szerveinek ülésén tanácskozási joggal vehet részt és vezető tisztségviselővé nem választható</p>	
--	--	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Működés			
<p>A döntéshozó szerv ülését a vezető tisztségviselő meghívó küldésével vagy közzétételével hívja össze: a meghívónak tartalmaznia kell a jogi személy nevét és székhelyét; az ülés idejének és helyszínének megjelölését; az ülés napirendjét – olyan részletességgel kell feltüntetni, hogy a szavazásra jogosultak a tárgyalni kívánt témakörökben</p>	<p>közgyűlés legalább évente ülésezik, az alapszabály ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis.</p> <p>az ügyvezető szerv köteles a közgyűlést összehívni a szükséges</p>	<p>hirdetési, reklám-, illetve közvetítési jogokkal kapcsolatosan egy évnél hosszabb időre szerződést csak a döntéshozó szerv külön felhatalmazása alapján köthet, az országos sportági szakszövetség esetében ezt a jogkört a szakszövetség ügyintéző-képviselő szerve jogosult gyakorolni; a határozatlan vagy egy</p>	<p>ha az alapító meghalt, jogutód nélkül megszűnt vagy más okból az alapítói jogait véglegesen nem gyakorolja, az alapítói jogokat az alapító által az alapító okiratban kijelölt személy vagy alapítványi szerv, kijelölés hiányában a kuratórium gyakorolja. Ha az alapítvány alapítói jogait nem az</p>

<p>álláspontjukat kialakíthassák.</p> <p>Ha a döntéshozó szerv ülését nem szabályszerűen hívták össze, az ülést akkor lehet megtartani, ha az ülésen valamennyi részvételre jogosult jelen van, és egyhangúlag hozzájárul az ülés megtartásához.</p> <p>A döntéshozó szerv ülésén a szabályszerűen közölt napirenden szereplő kérdésben hozható határozat, kivéve, ha valamennyi részvételre jogosult jelen van és a napirenden nem szereplő kérdés megtárgyalásához egyhangúlag hozzájárul.</p> <p>A döntéshozó szerv ülése akkor határozatképes, ha azon a leadható szavazatok több mint felét képviselő szavazásra jogosult részt vesz, a határozatképességet minden határozathozatalnál vizsgálni kell.</p> <p>A határozat meghozatalakor nem szavazhat az, akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít; akivel a határozat szerint szerződést kell kötni; aki ellen a határozat alapján pert kell indítani; akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki a jogi személynek nem tagja vagy alapítója; aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll; vagy aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.</p> <p>Ha egy tag vagy alapító valamely ügyben nem szavazhat, őt az adott határozat meghozatalánál a határozatképesség megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni</p> <p>A tagok vagy az alapítók határozatukat a határozatképesség megállapításánál figyelembe vett szavazatok többségével hozzák meg, ha a PTK egyszerű vagy azt meghaladó szótöbbséget ír elő a határozat meghozatalához, a létesítő okirat egyszerű szótöbbségnél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése, vagy ha a PTK egyhangúságot ír elő a határozat meghozatalához, a létesítő okirat ettől eltérő rendelkezése semmis.</p> <p>Ha a létesítő okirat a határozathozatalt ülés tartása nélkül is lehetővé teszi, a határozathozatalt az ügyvezetés a határozat tervezetének a tagok vagy alapítók részére történő megküldésével kezdeményezi, a kézhezvételétől számított legalább 8 napos határidőt kell biztosítani arra, hogy</p>	<p>intézkedések megtétele céljából, ha a) az egyesület vagyona az esedékes tartozásokat nem fedezi; b) az egyesület előreláthatólag nem lesz képes a tartozásokat esedékességkor teljesíteni; vagy c) az egyesület céljainak elérése veszélybe került – ilyenkor kötelező döntenie ezekről vagy az egyesület megszűntetéséről</p> <p>A közgyűlés nem nyilvános; azon a tagokon és az ügyvezetésen kívül a közgyűlés összehívására jogosult által meghívottak és az alapszabály vagy a közgyűlés határozata alapján tanácskozási joggal rendelkező személyek vehetnek részt</p> <p>A közgyűlési meghívó kézbesítésétől vagy közzétételétől számított, az alapszabályban meghatározott időn belül a tagok és az egyesület szervei a közgyűlést összehívó szervtől vagy személytől a napirend kiegészítését kérhetik, indokolással, a kiegészítésről a közgyűlést összehívó szerv/személy dönt; ennek hiányában vagy elutasításakor a közgyűlés a napirend elfogadásáról szóló határozat meghozatalát megelőzően külön dönt a napirend kiegészítéséről az egyesület alapszabályának módosításához a jelen lévő tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges, az egyesület céljának módosításához és az egyesület megszűnéséről szóló közgyűlési döntéshez a szavazati joggal rendelkező tagok háromnegyedes szótöbbséggel hozott határozata szükséges.</p> <p>alapszabálya vagy a jogvitában érintett személyek megállapodása alapján a tagsági jogviszonyból, továbbá az</p>	<p>évnél hosszabb időre kötött szerződés megkötésétől számítva évente a döntéshozó szerv - országos sportági szakszövetség esetén a szakszövetség ügyintéző-képviselő szerve - újabb felhatalmazása hiányában hatályát veszti, és ezt a tárgyban kötött szerződésben szerepeltetni kell.</p> <p>egyesület ügyvezető szervének és döntéshozó szervének ülése személyes részvétel helyett elektronikus hírközlő eszközök igénybevitelével is lefolytatható, akkor, ha a létesítő okirat az igénybe vehető elektronikus hírközlő eszközöket, valamint azok alkalmazásának feltételeit és módját úgy határozza meg, hogy a tagok azonosítása és a tagok közötti kölcsönös és korlátozásmentes kommunikáció biztosított legyen; ilyenkor az elhangzottakat és a meghozott határozatokat úgy kell rögzíteni, hogy azok utóbb is ellenőrizhetőek legyenek;</p> <p>ha a döntéshozó szerv ülésén hozott határozatot be kell nyújtani a nyilvántartó bírósághoz, jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az ügyvezető aláírásával hitelesít a működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek lezárását követően az üzleti év utolsó napjával, illetve a megszűnés napjával mint mérlegfordulónappal a jogszabályban meghatározottak szerint köteles beszámolót készíteni; az üzleti év azonos a naptári évvel.</p> <p>Az üzleti év az év közben alakuló, illetve megszűnő szervezetek esetében a megalakulás, illetve megszűnés évében tér el a naptári évtől. A mérleg fordulónapja - a megszűnést kivéve - december 31. A beszámoló formáját a civil szervezet által folytatott tevékenység, az éves összes bevétel (az alapcél szerinti tevékenység és a gazdasági-vállalkozási tevékenység összes bevételeinek) nagysága, valamint a könyvvizetés módja határozza meg; jogi személyiséggel rendelkező szervezeti</p>	<p>alapító gyakorolja, e törvénynek az alapítóra vonatkozó rendelkezéseit az alapítói jogok gyakorlására kell alkalmazni. Ha az alapítvány valamely szerve jogosult az alapítói jogok gyakorlására, a feljogosított alapítványi szerv saját tagjaival és vezetőjével, valamint a szerv ellenőrzésére szolgáló személyekkel kapcsolatos alapítói jogokat nem gyakorolhat. Amennyiben nincs az alapítói jogok gyakorlására jogosult személy vagy szerv, az alapítói jogokat a nyilvántartó bíróság gyakorolja.</p> <p>ha az alapító nem tartja fenn magának a kuratórium elnöke kijelölésének jogát és nem ruházta át ezt a jogot más, alapítványi tisztséget betöltő személyre vagy más alapítványi szerve, a kuratórium tagjai maguk közül választanak elnököt; a kuratórium legalább évente ülést tart, amelyet az elnök hív össze. Az alapító okirat ennél ritkább ülésezést előíró rendelkezése semmis.</p> <p>bármely kuratóriumi tag kérheti kuratóriumi ülés összehívását a cél és az ok megjelölésével, és a kuratórium elnöke köteles a kérelem beérkezésétől számított 8 napon belül intézkedni az ülés összehívásáról, ennek hiányában a kuratórium ülését a kérelmet előterjesztő tag is összehívhatja</p>
---	---	---	---

<p>szavazatokat megküldjék az ügyvezetés részére, és a határozathozatali eljárás akkor eredményes, ha legalább annyi szavazatot megküldenek az ügyvezetés részére, amennyi szavazati jogot képviselő tag vagy alapító jelenléte a határozatképességhez szükséges lenne ülés tartása esetén – de ha bármely tag vagy alapító az ülés megtartását kívánja, a legfőbb szerv ülését az ügyvezetésnek össze kell hívnia.</p> <p>Az ülés nélküli szavazásra megszabott határidő utolsó napját követő 3 napon belül - ha valamennyi tag vagy alapító szavazata ezt megelőzően érkezik meg, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napjától számított 3 napon belül - az ügyvezetés megállapítja a szavazás eredményét, és azt további 3 napon belül közli a tagokkal vagy az alapítókkal, a határozathozatal napja a szavazási határidő utolsó napja, ha valamennyi szavazat korábban beérkezik, akkor az utolsó szavazat beérkezésének napja</p> <p>A jogi személy létrejöttét követően a vezető tisztségviselőket a jogi személy tagjai, alapítói választják meg, nevezik ki vagy hívják vissza, a vezető tisztségviselői megbízás a tisztségnek a kijelölt, megválasztott vagy kinevezett személy által történő elfogadásával jön létre.</p> <p>A vezető tisztségviselő a jogi személy tagjai, alapítói részére köteles a jogi személyre vonatkozóan felvilágosítást adni, és számukra a jogi személyre vonatkozó iratokba és nyilvántartásokba betekintést biztosítani – a jogosult által tett írásbeli titoktartási nyilatkozat tételéhez kötheti. A vezető tisztségviselő megtagadhatja a felvilágosítást és az iratokba való betekintést, ha ez a jogi személy üzleti titkát sértené, ha a felvilágosítást kérő a jogát visszaélészerűen gyakorolja, vagy felhívás ellenére nem tesz titoktartási nyilatkozatot. Ha a felvilágosítást kérő a felvilágosítás megtagadását indokolatlannak tartja, a nyilvántartó bíróságtól kérheti a jogi személy kötelezését a felvilágosítás megadására.</p> <p>A vezető tisztségviselő ügyvezetési tevékenységét a jogi személy érdekének megfelelően és személyesen köteles ellátni</p> <p>A vezető tisztségviselő az ügyvezetési tevékenysége</p>	<p>egyesületi szervek és a tagok egymás közötti jogviszonyából eredő jogvitákat állandó vagy eseti választott bíróság elé viszik</p>	<p>egysége a civil szervezetre vonatkozó szabályok szerinti beszámolót készít, amelyet letétbe helyez.</p> <p>könyvvezetése - a beszámolási kötelezettség függvényében - az egyszeres vagy a kettős könyvvitel rendszerében, magyar nyelven, forintban történhet; beszámolója tartalmazza: <i>a)</i> a mérleget (egyszerűsített mérleget), <i>b)</i> az eredménykimutatást (eredménylevelet), <i>c)</i> kettős könyvvitel esetében a kiegészítő mellékletet; köteles a beszámolójával egyidejűleg közhasznúsági mellékletet is készíteni.</p> <p>a közhasznúsági mellékletben be kell mutatni a szervezet által végzett közhasznú tevékenységeket, ezen tevékenységek fő célcsoportjait és eredményeit, valamint a közhasznú jogállás megállapításához szükséges adatokat, mutatókat; a melléklet tartalmazza a közhasznú cél szerinti juttatások kimutatását, a vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatások összegét és a juttatásban részesülő vezető tisztségek felsorolását.</p> <p>köteles a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóját, valamint közhasznúsági mellékletét - kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói záradékot vagy a záradék megadásának elutasítását is tartalmazó független könyvvizsgálói jelentéssel együtt - az adott üzleti év mérleg-fordulónapját követő 5. hónap utolsó napjáig letétbe helyezni és közzétenni, kötelező könyvvizsgálat esetén ugyanolyan formában és tartalommal, mint amelynek alapján a könyvvizsgáló a beszámolót felülvizsgálta; e kötelezettségének a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott módon tesz eleget. A letétbe helyezett beszámolót, valamint közhasznúsági mellékletet a civil szervezetek</p>	
--	--	--	--

<p>során a jogi személynek okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felel a jogi személlyel szemben. A felügyelő bizottság tagjai a bizottság munkájában személyesen kötelesek részt venni, a jogi személy ügyvezetésétől függetlenül, tevékenységük során nem utasíthatóak</p> <p>A felügyelő bizottság a tagok vagy az alapítók döntéshozó szerve elé kerülő előterjesztéseket megvizsgálja, álláspontját a döntéshozó szerv ülésén ismerteti, a jogi személy irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe betekinhet, a vezető tisztségviselőktől és a jogi személy munkavállalóitól felvilágosítást kérhet, a jogi személy fizetési számláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, valamint szerződéseit megvizsgálhatja, szakértővel megvizsgáltathatja. Határozatait a jelenlévők szótöbbségével hozza, de a létesítő okirat ennél alacsonyabb határozathozatali arányt előíró rendelkezése semmis.</p> <p>A felügyelő bizottsági tagok az ellenőrzési kötelezettségük elmulasztásával vagy nem megfelelő teljesítésével a jogi személynek okozott károkért a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősség szabályai szerint felelnek a jogi személlyel szemben. Ha a jogi személy a könyvvizsgálat ellátására állandó könyvvizsgálót vesz igénybe, az feladatai ellátása érdekében betekinhet a jogi személy irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe, a vezető tisztségviselőktől, a felügyelő bizottság tagjaitól és a munkavállalóktól felvilágosítást kérhet, a jogi személy fizetési számláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, valamint szerződéseit megvizsgálhatja. Ha a jogi személy vagyonának olyan változását észleli, amely veszélyezteti a jogi személlyel szembeni követelések kielégítését, vagy olyan körülményt észlel, amely a vezető tisztségviselők vagy a felügyelő bizottsági tagok e minőségükben kifejtett tevékenységükért való felelősségét vonja maga után, késedelem nélkül kezdeményezi az ügyvezetésnél a tagok, az alapítói jogkör gyakorlójának döntéshozatalához szükséges intézkedések megtételét. Ha ez nem vezet</p>		<p>bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott módon kell közzétenni, valamint adatainak lekérdezését a CIP számára lehetővé kell tenni; ha a civil szervezet saját honlappal rendelkezik, a közzétételi kötelezettség kiterjed a beszámoló, valamint közhasznúsági melléklet saját honlapon történő elhelyezésére is, a saját honlapon közzétett adatok folyamatos megtekinthetőségét legalább a közzétételt követő második üzleti évre vonatkozó adatok közzétételéig biztosítja. Ha a beszámolóval, valamint közhasznúsági melléklettel kapcsolatos kötelezettségét elmulasztja és azt 1 éven belül nem pótolja, a bíróság törvényességi ellenőrzési eljárás lefolytatása céljából értesíti az ügyészséget; beszámolójára egyebekben a számvitelről szóló törvény, valamint az annak felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet előírásait kell alkalmazni.</p> <p>A civil szervezet működése felett az ügyészség, az Ütv, Ctc, és PTK rendelkezései szerint törvényességi ellenőrzést gyakorol. A törvényességi ellenőrzés nem terjed ki az olyan ügyekre, amelyekben egyébként bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye.</p> <p>ha az egyesület olyan tevékenységet végez, amelyet jogszabály engedélyhez (feltételhez) köt vagy egyébként szabályoz, e tevékenység felett a tevékenység szerinti hatáskörrel rendelkező állami szerv a hatósági ellenőrzésre irányadó szabályok alkalmazásával felügyeletet gyakorol.</p> <p>A törvényességi ellenőrzést gyakorló ügyész ellenőrzi, hogy a civil szervezet a) belső (önkormányzati) szabályzatai, illetve azok</p>	
---	--	--	--

<p>eredményre, a könyvvizsgáló a feltárt körülményekről a jogi személy törvényességi felügyeletét ellátó nyilvántartó bíróságot értesíti</p> <p>A jogi személyek feletti általános törvényességi felügyeletet a jogi személyt nyilvántartó bíróság látja el, e jogkör nem terjed ki olyan ügyekre, amelyekben más bírósági vagy közigazgatási hatósági eljárásnak van helye, és nem irányulhat a jogi személy döntéseinek gazdaságossági, célszerűségi szempontból való felülvizsgálatára.</p> <p>A jogi személy tagja, az alapítói jogok gyakorlója, a jogi személy vezető tisztségviselője és felügyelő bizottsági tagja kérheti a bíróságtól a tagok vagy az alapítók és a jogi személy szervei által hozott határozat hatályon kívül helyezését, ha a határozat jogszabálysértő vagy a létesítő okiratba ütközik</p> <p>A határozat hatályon kívül helyezése irántól az időponttól számított 30 napon belül lehet keresetet indítani a jogi személy ellen, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy a határozatról tudomást szerezhetett volna, de legfeljebb a határozat meghozatalától számított 1 évben belül (jogvesztő határidő), nem jogosult perindításra az, aki a határozat meghozatalához szavazatával hozzájárult, kivéve, ha tévedés, megtévesztés vagy jogellenes fenyegetés miatt szavazott a határozat mellett. Ha a határozatot a jogi személy vezető tisztségviselője támadja meg, és a jogi személynek nincs más olyan vezető tisztségviselője, aki a jogi személy képviselétét elláthatná, a perben a jogi személyt a felügyelő bizottság által kijelölt tagja képviseli vagy a bíróság a képviselőre ügygondnokot rendel ki -- a per megindításának a határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, de a bíróság indokolt esetben a határozat végrehajtását felfüggesztheti, ez ellen nincs helye fellebbezésnek, a perben bírósági meghagyás nem bocsátható ki.</p> <p>Ha a határozat jogszabályt sért vagy létesítő okiratba ütközik, a bíróság a határozatot hatályon kívül helyezi, és szükség esetén új határozat meghozatalát rendeli el.— a bírósági ítélet hatálya a határozat felülvizsgálatának kezdeményezésére jogosult, de perben nem álló más személyekre is kiterjed.</p>		<p>módosításai megfelelnek-e a jogszabályoknak és a létesítő okiratnak, b.) működése, határozatai, a döntéshozó szerv döntései megfelelnek-e a jogszabályoknak, a létesítő okiratnak vagy az egyéb belső (önkormányzati) szabályzatoknak</p> <p>Ha a civil szervezet működésének törvényessége másképpen nem biztosítható, az ügyész törvényességi ellenőrzési jogkörében eljárva keresettel a bírósághoz fordulhat. A bíróság a keresetet megvizsgálja és szükség esetén <i>a)</i> megsemmisíti a civil szervezet bármely szervének törvénytörő határozatát, és szükség szerint új határozat meghozatalát rendeli el, <i>b)</i>a működés törvényességének helyreállítása érdekében összehívja a döntéshozó szervet, vagy határidő tűzésével a törvényes működés helyreállítására kötelezi a döntéshozó szervet, és minderről értesíti a civil szervezetnél választott felügyelő szervet is, <i>c)</i> ha a törvényes működés nem állítható helyre vagy <i>a b)</i> pont szerinti határidő eredménytelenül telt el, a civil szervezetet megszünteti.</p> <p>Az ügyész a civil szervezet szervének törvénytörő határozatának megsemmisítésére az <i>a)</i> pontja szerinti keresetlevelet a határozat meghozatalától számított egy évben belül nyújthatja be</p> <p>a törvényességi ellenőrzési eljárás keretében az ügyészség teljes körű iratbetekintésre jogosult,</p> <p>Ha valamely évre vonatkozóan megállapítható, hogy a civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenységű szervezetnek minősült, az adóhatóság a civil szervezettel szemben törvényességi ellenőrzési eljárást kezdeményez</p>	
--	--	---	--

Ha a jogszabálysértés vagy a létesítő okiratba ütközés nem jelentős, és nem veszélyezteti a jogi személy jogszerű működését, a bíróság a jogsértés tényét állapítja meg.			
--	--	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesültre	Civil törvény	PTK alapítvány
Gazdálkodás			
<p>A jogi személy kötelezettségeiért saját vagyonával köteles helytállni; a jogi személy tagjai és alapítója a jogi személy tartozásaiért nem felelnek.</p> <p>Ha alapítója vagy tagja a jogi személy alapításakor vagy a tagsági jogok keletkezésének más eseteiben köteles a jogi személy részére vagyoni hozzájárulást teljesíteni, azt vagy annak értékét nem lehet visszakövetelni.</p> <p>Ha a jogi személy tagja vagy alapítója korlátozott felelősségével visszaélt, és emiatt a jogi személy jogutód nélküli megszűnésekor kielégítetlen hitelezői követelések maradtak fenn, e tartozásokért a tag vagy az alapító korlátlanul köteles helytállni.</p> <p>Ha alapítója vagy tagja nem köteles vagyoni hozzájárulást teljesíteni, a jogi személy tartozásaiért tagja, az alapítói jogok gyakorlója köteles helytállni. Ha a helytállási kötelezettség több személyt terhel, kötelezettségük egyetemleges</p> <p>Ha a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulás átruházáskor fennálló értéke nem éri el a létesítő okiratban megjelölt értéket, a különbözet megfizetését a jogi személy az átruházástól számított 5 éven belül követelheti a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulást szolgáltató személytől.</p> <p>a jogi személy szervezeti egység elkülönített vagyonából ki nem elégíthető hitelezői igényekért a jogi személy a szervezeti egység jogi személyiségének fennállása alatt és ezt követően is köteles helytállni.</p> <p>Az a hitelező, akinek követelése a döntés közzététele előtt keletkezett, a közzétételtől</p>	<p>a tagok - a tagdíj megfizetésén túl - az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek</p> <p>vagyonát céljának megfelelően használhatja, vagyonát nem oszthatja fel tagjai között, és a tagok részére nyereséget nem juttathat</p>	<p>A civil szervezet a létesítő okiratában meghatározott cél megvalósítása érdekében vagyonával önállóan gazdálkodik, civil szervezet elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység folytatására nem alapítható</p> <p>A szervezet a létesítő okiratban meghatározott cél szerinti tevékenységet (a továbbiakban: alapcél szerinti tevékenység) - ideértve a közhasznú tevékenységet is - folytathat és - célja megvalósítása gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében - gazdasági-vállalkozási tevékenységet is végezhet, amennyiben ez az alapcél szerinti tevékenységét nem veszélyezteti. csak olyan módon vehet fel hitelt és vállalhat kötelezettséget, amely nem veszélyezteti az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységének ellátását és működésének fenntartását.</p> <p>tartozásaiért saját vagyonával felel. A civil szervezet alapítója, tagja - a vagyoni hozzájárulásának megfizetésén túl - a szervezet tartozásaiért saját vagyonával nem felel.</p> <p>A civil szervezet <i>a)</i> alapcél szerinti (közhasznú), és <i>b)</i> gazdasági-vállalkozási tevékenységet folytathat. Vagyonát gazdasági-vállalkozási tevékenység eredménye is gyarapíthatja.</p> <p>A civil szervezet bevételei: <i>a)</i> egyesület esetében tagdíj, alapítvány esetében alapítótól kapott befizetés, valamint az alapító által az alapítvány rendelkezésére bocsátott vagyon; <i>b)</i> gazdasági-vállalkozási tevékenységből (szolgáltatás nyújtásából) származó bevétel; <i>c)</i> a költségvetési támogatás; <i>ca)</i> a pályázat útján, valamint egyedi döntéssel kapott költségvetési támogatás; <i>cb)</i> az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból származó, a költségvetésből juttatott támogatás; <i>cc)</i> az Európai Unió költségvetéséből vagy más államtól, nemzetközi szervezettől származó támogatás; <i>cd)</i> a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerint kiutalt összege; <i>d)</i> az államháztartás alrendszeréből közszolgáltatási szerződés ellenértékeként szerzett bevétel; <i>e)</i> más szervezettől,</p>	<p>az alapítvány vagyonát az alapító okirat szerinti céljának és módjának megfelelően kell kezelni és felhasználni; az alapító/jogutódja és a csatlakozó/jogutódja az alapítvány részére juttatott vagyont nem vonhatja el, nem követelheti vissza; az alapító okirat ettől eltérő rendelkezése semmis</p> <p>az alapítvány vagyona terhére az alapítvány céljának megvalósításával összefüggésben annak a személynek juttatható vagyoni szolgáltatás, akit az alapító okirat vagy - az alapító okirat rendelkezése hiányában - az erre jogosult alapítványi szerv kedvezményezettként megjelöl.</p> <p>az alapító és a csatlakozó abban az esetben lehet az alapítvány kedvezményezettje, ha az alapítvány célja az alapító tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, alapító és a csatlakozó hozzátartozója pedig akkor, ha az alapítvány célja a hozzátartozó tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásainak gondozása, a hozzátartozó ápolása, gondozása, tartása, egészségügyi ellátási költségeinek viselése, iskolai tanulmányainak ösztöndíjjal vagy egyéb módon történő támogatása.</p> <p>A kedvezményezettként megjelölt személy nem támaszthat igényt az alapítvánnyal szemben, kivéve, ha <i>a)</i> az</p>

<p>számított 30 napos jogvesztő határidőn belül a jogi személytől megfelelő biztosítékot követelhet, ha a szervezeti egység jogi személyiségének megszűnése követelésének kielégítését veszélyezteti. A szervezeti egység törlésére akkor kerülhet sor, ha a jogi személy a jogosult kérésére megfelelő biztosítékot ad</p>		<p>illetve magánszemélytől kapott adomány; f) befektetési tevékenységből származó bevétel; g) az a)-f) pontok alá nem tartozó egyéb bevétel</p> <p>A civil szervezet költségei, ráfordításai (kiadásai): a) alapcél szerinti (közhasznú) tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek; b) gazdasági vállalkozási tevékenységhez (szolgáltatás nyújtásához) közvetlenül kapcsolódó költségek; c) a civil szervezet szerveinek, szervezetének működési költségei (ideértve az adminisztráció költségeit és az egyéb felmerült közvetett költségeket), valamint a több tevékenységhez használt immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési leírása; d) az a)-c) pontok alá nem tartozó egyéb költség.</p> <p>költségeit ráfordításait (kiadásait) fajták szerinti részletezésben elkülönítetten, a számviteli előírások szerint tartja nyilván, az alapcél szerinti (közhasznú) tevékenység és a gazdasági-vállalkozási tevékenység között, az árbevételének (bevételének) arányában kell évente megosztani</p> <p>A civil szervezet a gazdasági-vállalkozási tevékenységgel összefüggő immateriális javak és a tárgyi eszközök értékcsökkenési leírását társasági adó alapjának meghatározásakor a társasági adóról és az osztalékadóról szóló törvény szerint veheti figyelembe, működése során az induló tőke (törzsvagyon) kezelésére a létesítő okirat rendelkezései az irányadóak</p> <p>szervezet nevében vagy javára történő adománygyűjtés nem járhat az adományozók, illetve más személyek zavarásával, a személyhez fűződő jogok és az emberi méltóság sérelmével, csak a civil szervezet írásbeli meghatalmazása alapján végezhető, a részére juttatott adományokat az adományozó nyilvántartásába beállított könyv szerinti, ennek hiányában a szokásos piaci áron kell nyilvántartásba venni</p>	<p>alapító okirat a kedvezményezett személyt, a neki járó szolgáltatást és a teljesítés időpontját a teljesítéshez szükséges módon meghatározza; vagy b) a kuratórium a kedvezményezett részére szóló juttatásról döntött, döntését a kedvezményezettrel közölte, és a jogosult a juttatás feltételeit elfogadta</p>
---	--	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Átalakulás			
<p>más típusú jogi személlyé történő átalakulása esetén jogai és kötelezettségei a keletkező jogi személyre mint általános jogutódra szállnak át, a jogi személy létesítésére vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell</p> <p>tilos az átalakulás, ha jogutód nélküli megszűnése iránti eljárás, csődeljárás alatt áll; vele szemben jogi személy elleni büntetőjogi intézkedés iránti eljárás van folyamatban, vagy jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedés hatálya alatt áll; vagy a tagok/alapítók a létesítő</p>	<p>egyesület más jogi személlyé nem alakulhat át</p>		<p>alapítvány más jogi személlyé nem alakulhat át.</p> <p>semmis az alapító okiratban az alapítvány céljának módosítása, kivéve, ha az alapítvány a célját megvalósította, vagy a cél elérése lehetetlenné vált, és az új cél megvalósítására az alapítvány elegendő vagyonnal rendelkezik.</p>

<p>okirat szerinti vagyoni hozzájárulásukat nem teljesítették átalakulás kezdeményezéséről - az átalakulás módjának és a jogutód jogi személynek a meghatározásával - a tagjai/alapítói döntenek, e döntést követően az ügyvezetés köteles az átalakulási vagyonszámtervet tartalmazó átalakulási tervet készíteni és azt a tagokkal, illetve alapítókkal közölni</p> <p>a tagsággal rendelkező jogi személy tagjai az átalakulási terv közlésétől számított 30 napon belül nyilatkozhatnak arról, hogy nem kívánják az átalakulással létrejövő jogi személy tagjaivá válni – így tagsági jogviszonyuk az átalakulás időpontjában megszűnik, és az átalakuló jogi személy vagyonszámából olyan hányadra jogosultak, amelyet a jogi személy jogutód nélküli megszűnése esetén igényelhetnek; az átalakulási tervet e tagok nyilatkozata alapján módosítani kell.</p> <p>átalakulásról a tagok/alapítók az átalakulási terv elfogadásával határoznak; legalább háromnegyedes szótöbbséggel; az elfogadott átalakulási tervet az átalakulásról hozott döntéssel együtt közzé kell tenni;</p> <p>a hitelező, akinek követelése az átalakulási döntés közzététel előtt keletkezett, a közzétételtől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül az átalakuló jogi személytől megfelelő biztosítékot követelhet, ha az átalakulás követelésének kielégítését veszélyezteti</p> <p>az átalakulással létrejövő jogi személy nyilvántartásba vételkor az átalakulással megszűnő jogi személyt törlik a nyilvántartásból, az új jogi személy nyilvántartásba vételéig az átalakuló jogi személy a bejegyzett jogi személy típusban folytatja tevékenységét, ha a nyilvántartó bíróság az átalakulás bejegyzését elutasítja, a jogi személy korábbi formájában működik tovább</p>			<p>semmis az alapító okirat olyan módosítása, amely az alapítvány vagyonának csökkentésére irányul, vagy - ha az alapítványhoz csatlakozás történt - az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetére kijelölt kedvezményezett személyét megváltoztatja</p>
---	--	--	---

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Egyesülés			
<p>más jogi személyekkel összeolvadás vagy beolvadás útján; összeolvadásnál az összeolvadó jogi személyek megszűnnek, és új jogi személy jön létre általános jogutódlás</p>	<p>egyesület csak egyesülettel egyesülhet</p>	<p>A civil szervezet döntéshozó szerve határoz, meghatározza a vagyonszámtervezetek fordulónapját, - kötelező könyvvizsgálat esetén - dönt a könyvvizsgáló személyéről és megbízza a civil szervezet ügyvezetését a jogutódlással történő megszűnéséről szóló</p>	<p>Alapítvány csak alapítvánnyal egyesülhet és csak alapítványokra válhat szét. az alapítvány más alapítvánnyal történő egyesüléséről az alapító akkor hozhat</p>

<p>mellett; beolvadásnál a beolvadó jogi személy szűnik meg, általános jogutódja az egyesülésben részt vevő másik jogi személy</p> <p>az egyesülésben részt vevő jogi személyek mindegyike határoz az egyesülés kezdeményezéséről, az ügyvezetések közös egyesülési tervet készítenek, amelynek tartalmaznia kell valamennyi részt vevő jogi személy vagyonmérleg-tervezetét, az egyesüléssel létrejövő jogi személy nyitó vagyonmérleg-tervezetét</p> <p>Az egyesülési terv elfogadásáról külön-külön döntenek az érintett jogi személyek</p> <p>az átalakulásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell</p>		<p>döntés meghozatalához szükséges egyéb - jogszabály által meghatározott vagy a döntéshozó szerv által előírt - okiratok elkészítésével</p> <p>döntéshozatal során az egyesülni kívánó civil szervezetek összevontan is eljárhatnak, az egyes egyesülő civil szervezetek döntéseit azonban ilyenkor is külön-külön kell meghozni.</p> <p>az egyesülési terv része az egyesülő és a jogutód civil szervezet vagyonmérleg-tervezete és az egyesülési szerződés. Az egyesülő civil szervezetek vezető tisztségviselői - ha a civil szervezetek döntéshozó szervei valamennyi civil szervezet esetében az egyesülés mellett foglaltak állást - egymással együttműködve és a döntéshozó szervek döntései alapján készítik az egyesülési szerződés tervezetét, amelyben meg kell határozni: <i>a)</i> az egyesülő civil szervezet típusát, nevét, székhelyét és nyilvántartási számát, a létrejövő (jogutód) civil szervezet nevét és székhelyét, <i>b)</i> az egyesülés módját (összeolvadás vagy beolvadás), <i>c)</i> beolvadás esetében az átvevő civil szervezet létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét, <i>d)</i> összeolvadás esetében az új civil szervezet létesítő okiratának tervezetét, <i>e)</i> amit az egyesülésben részt vevő civil szervezetek döntéshozó szervei szükségesnek tartanak.</p> <p>nem egyesülhet más egyesülettel az az egyesület, illetve nem egyesíthető más alapítvánnyal az az alapítvány, amely felszámolás, jogutód nélküli megszüntetési eljárás alatt áll, vagy ha a büntetőügyben eljáró bíróság vagy ügyész az egyesületet, illetve alapítványt vagy a bíróságot arról értesíti, hogy az egyesülettel, illetve alapítvánnyal szemben a külön törvényben meghatározott büntetőjogi intézkedés alkalmazására kerülhet sor.</p> <p>az egyesület más egyesülettel való egyesülését csak akkor határozhatja el, illetve az alapítvány más alapítvánnyal való egyesítése csak akkor rendelhető el, ha a létesítő okirat szerinti induló tőkét teljes egészében az egyesület, illetve az alapítvány rendelkezésére bocsátották</p> <p>A tagok az egyesülési döntések kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban nyilatkozhatnak arról, ha nem kívánnak a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává válni, ellenkező esetben úgy kell tekinteni, hogy a tag, alapító a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kíván válni.</p> <p>Az alapítvány alapítója az egyesülés során a jogutód alapítvány alapítói jogának gyakorlására az alapítványra vonatkozó szabályok szerint más személyt, illetve alapítványi szervet is kijelölhet vagy a jogutód alapítványban őt megillető alapítói jogot másra átruházhatja</p> <p>A jogutódlással történő megszűnés elhatározásáról a döntéshozó szerv döntését követő 15 napon belül tájékoztatni kell a civil</p>	<p>döntést, ha az alapító okiratban meghatározott vagyon juttatását teljesítette. Az egyesülés nem járhat az alapítványi vagyon csorbításával és az alapítványi cél veszélyeztetésével</p>
---	--	---	--

		<p>szervezetnél működő munkavállalói érdekek-képviselői szerveket, a vagyonmérleg-tervezetre, a hitelezőkkel kapcsolatos eljárásra, a végleges vagyonmérlegre az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a hitelezőkkel kapcsolatos eljárás során a cégközlönybeli közzététel és a törvényességi felügyeleti eljárás szabályai helyett a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni</p> <p>a civil szervezettel szemben fennálló követeléseket nem teszi lejárttá, a jogelődöt megillető jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények a jogutódot is megilletik, ha a jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények megszerzésének feltételei a jogutódnál továbbra is fennállnak. Ha a jogok és kedvezmények megszerzésének feltétele, a jogutód létrejötté időpontjának megállapítása során a jogelőd létrejötté időpontját, a közhasznú jogállás 32. § (4) és (5) bekezdése szerinti feltételeinek megítélése során a jogutód létrejöttét megelőző évek vonatkozásában pedig a jogelőd adatait kell figyelembe venni.</p> <p>Ha a bíróság a jogutódlással történő megszűnés bejegyzését megtagadja, a jogutódlással megszűnni kívánó civil szervezet működik tovább</p>	
--	--	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Szétválás			
különválás vagy kiválás útján több jogi személlyé szétválhat; különválás esetén a jogi személy megszűnik, és vagyona a különválással létrejövő több jogi személyre mint jogutódra száll át; kiválás esetén a jogi személy fennmarad, és vagyonának egy része a kiválással létrejövő jogi személyre mint jogutódra száll át.; kiválással vagy különválással úgy is szétválhat, hogy <i>a)</i> a kiváló tag a jogi személy vagyonának egy részével már működő jogi személyhez mint jogutódhoz csatlakozik (beolvadásos kiválás); <i>b)</i> a különváló tagok a jogi személy vagyonának rájuk eső részével különböző,	egyesület csak egyesületekre válhat szét	A civil szervezet döntéshozó szerve határozza a döntéshozó szerv meghatározza a vagyonmérleg-tervezetek fordulónapját, - kötelező könyvvizsgálat esetén - dönt a könyvvizsgáló személyéről és megbizta a civil szervezet ügyvezetését a jogutódlással történő megszűnéssel szőló döntés meghozatalához szükséges egyéb - jogszabály által meghatározott vagy a döntéshozó szerv által előírt - okiratok elkészítésével szétválási szándékról való döntéshozatal során a döntéshozó szervnek meg kell határoznia azt is, hogy a vagyonfelosztási javaslat elkészítése során milyen módszerekkel és melyik jogutód vagyonaként kell feltüntetni a jogelőd vagyonát. A szétválási terv elfogadásáról vagy módosításáról a szétváló civil szervezet döntéshozó szerve határozattal dönt (szétválási határozat). A szétváló civil szervezet vagyonmegosztás előtt szerzett jogainak	Alapítvány csak alapítvánnyal egyesülhet és csak alapítványokra válhat szét. Az alapítvány szétválásáról az alapító akkor hozhat döntést, ha az alapító okiratban meghatározott vagyon juttatását teljesítette. A szétválás nem járhat az alapítványi vagyon csorbításával és az alapítványi cél veszélyeztetésével

<p>már működő jogi személyekhez mint jogutódokhoz csatlakoznak (beolvadásos különválás);</p> <p>beolvadásos kiválás és beolvadásos különválás esetén a döntéshozó szerv szétválásról szóló döntéséhez annak a jogi személynek a hozzájárulása is szükséges, amelybe a kiváló vagy különváló tagok beolvadnak</p> <p>szétváló jogi személy vagyongosztás előtt szerzett jogainak érvényesítésére a jogutód jogosult, amelynek az adott jogot a szétválasztási terv juttatta; ha valamely jogról a szétválasztási tervben nem rendelkeztek, az a jogutódokat a vagyongosztás arányában illeti meg.</p> <p>jogutódjai - ideértve kiválás esetén a megmaradó jogi személyt is - a szétváló jogi személynek a szétválás előtt keletkezett kötelezettségeiért a szétválasztási terv rendelkezései szerint kötelesek helytállni; ha az adott kötelezettséget a szétválasztási tervben nevesített jogutód nem teljesíti, vagy a szétválasztási tervben nem szerepel, azért valamennyi jogutód egyetemlegesen köteles helytállni;</p> <p>az átalakulásra vonatkozó szabályokat megfelelően alkalmazni kell</p>		<p>érvényesítésére a szétválás után az a jogutód jogosult, amelyhez az adott jogot a szétválasztási határozat telepítette.</p> <p>a szétválasztási terv része a szétváló és a jogutód civil szervezet vagyommérleg-tervezete és a szétválasztási szerződés. A szétválasztási szerződést a döntéshozó szerv döntései alapján a vezető tisztségviselők készítik el. Ebben meg kell határozni: <i>a)</i> a szétváló civil szervezet típusát, nevét, székhelyét és nyilvántartási számát és a létrejövő civil szervezetek nevét és székhelyét, <i>b)</i> a szétválás módját (különválás, kiválás), <i>c)</i> a vagyongosztási javaslatot, vagyis a jogelőd vagyonának a jogutódok közti megosztásának tervezett arányát, <i>d)</i> az egyes jogosítványok, illetve kötelezettségek, valamint a folyamatban lévő peres és nem-peres ügyek és hatósági eljárások tekintetében a jogutód nevesítését, <i>e)</i> kiválás esetében a fennmaradó (továbbműködő) civil szervezet létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét, valamint a kiválással létrejövő civil szervezet(ek) létesítő okiratának tervezetét, <i>f)</i> különválás esetében a létrejövő új civil szervezetek létesítő okiratának tervezetét, <i>g)</i> beolvadásos kiválás és beolvadásos különválás esetén, ha kizárólag fennmaradó (továbbműködő) civil szervezetek vannak, ezen civil szervezetek létesítő okiratában szükséges módosítások tervezetét, <i>h)</i> azt, hogy a nyilatkozatot elmulasztó tag melyik jogutód civil szervezet tagjává válik, <i>i)</i> amit a szétváló civil szervezet döntéshozó szerve szükségesnek tart</p> <p>Ha valamely vagyontárgyról, igényről a szétválasztási határozatban nem rendelkeztek vagy az csak utóbb vált ismertté, a vagyontárgy, igény vagy annak ellenértéke (érvényesítési joga) valamennyi jogutód civil szervezetet a vagyongosztás arányában illeti meg; valamely kötelezettségről a szétválasztási határozatban nem rendelkeztek vagy az csak utóbb vált ismertté, a jogutód civil szervezetek (ideértve a szétválás után megmaradó civil szervezetet is) felelőssége egyetemleges.</p> <p>A szétváló civil szervezet tagjai, alapítói nyilatkoznak arról, melyik jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kívánnak válni. A jogutód új civil szervezet létesítő okiratát csak a jogutód civil szervezetek megfelelő döntéshozó szerve fogadja el; szétváláskor a jogelőd civil szervezet tagja, alapítója akár valamennyi jogutódban tagként, alapítóként vehet részt</p> <p>A tagok a szétválasztási döntések kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban nyilatkozhatnak arról, ha nem kívánnak a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává válni, ellenkező esetben úgy kell tekinteni, hogy a tag, alapító a jogutód civil szervezet tagjává, alapítójává kíván válni.</p>	
---	--	--	--

		<p>A szétválási határozatban nevesített követelést elsősorban azzal a jogutóddal szemben kell érvényesíteni, amelyhez az adott kötelezettséget a szétválási határozat a vagyonmegosztás folytán telepítette. Ha e kötelezettséget a jogutód a követelés esedékességekor nem teljesíti, valamennyi jogutód felelőssége egyetemleges. A jogutódok egymás közötti viszonyában az elszámolás alapja a szétválási határozatban írt vagyonmegosztási rendelkezés, ilyen rendelkezés hiányában pedig a vagyonmegosztás aránya</p> <p>Az alapítvány alapítója a szétválás során a jogutód alapítvány alapítói jogának gyakorlására az alapítványra vonatkozó szabályok szerint más személyt, illetve alapítványi szervet is kijelölhet vagy a jogutód alapítványban öt megillető alapítói jogot másra átruházhatja</p> <p>A jogutódlással történő megszűnés elhatározásáról a döntéshozó szerv döntését követő 15 napon belül tájékoztatni kell a szervezetnél működő munkavállalói érdek-képviselési szerveket. a vagyonmérleg-tervezetre, a hitelezőkkel kapcsolatos eljárásra, a végleges vagyonmérlegre az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a hitelezőkkel kapcsolatos eljárás során a cégközlönybeli közzététel és a törvényességi felügyeleti eljárás szabályai helyett a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni</p> <p>a civil szervezettel szemben fennálló követeléseket nem teszi lejárttá, a jogelődöt megillető jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények a jogutódot is megilletik, ha a jogszabályban biztosított jogok és kedvezmények megszerzésének feltételei a jogutódnál továbbra is fennállnak. Ha a jogok és kedvezmények megszerzésének az feltétele, a jogutód létrejötté időpontjának megállapítása során a jogelőd létrejötté időpontját, a közhasznú jogállás 32. § (4) és (5) bekezdése szerinti feltételeinek megítélése során a jogutód létrejöttét megelőző évek vonatkozásában pedig a jogelőd adatait kell figyelembe venni.</p> <p>Ha a bíróság a jogutódlással történő megszűnés bejegyzését megtagadja, a jogutódlással megszűnni kívánó civil szervezet működik tovább</p>	
--	--	---	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Megszűnés jogutód nélkül			
Ha a törvényes működés helyreállítása érdekében tett	az egyesület jogutód nélkül megszűnik akkor is, ha a) az	A bíróság az ügyész keresete alapján felosztatja az egyesületet, ha annak működése vagy tevékenysége az Alatörvényt, BTK-t	az alapítvány megszűnik, ha a) az alapítvány a célját megvalósította, és az alapító új célt nem

<p>intézkedések nem vezetnek eredményre, a nyilvántartó bíróság megszünteti a jogi személyt. jogutód nélkül megszűnik, ha <i>a)</i> határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt; <i>b)</i> megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett; <i>c)</i> a tagok vagy alapítók kimondják megszünését; vagy <i>d)</i> az arra jogosult szerv megszünteti -- feltéve mindegyik esetben, hogy a jogi személy vagyoni viszonyainak lezárására irányuló megfelelő eljárás lefolytatását követően a bíróság a jogi személyt a nyilvántartásból törli</p> <p>megszűnt jogi személynek a hitelezők kielégítése után fennmaradt vagyona a jogi személy tagjait/az alapítói jogok gyakorlóit illeti meg olyan arányban, amilyen arányban ők vagy jogelődjük a jogi személy javára vagyoni hozzájárulást teljesítettek</p> <p>megszűnt jogi személy tagjai és alapítója a felosztott vagyonból való részesedésük mértékéig kötelesek helytállni a megszűnt jogi személy ki nem elégített tartozásaiért</p>	<p>egyesület megvalósította célját vagy az egyesület céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg; vagy <i>b)</i> az egyesület tagjainak száma 6 hónapon keresztül nem éri el a 10 főt</p> <p>a hitelezők követeléseinek kiegyenlítése után fennmaradó vagyont az alapszabályban meghatározott, az egyesület céljával megegyező vagy hasonló cél megvalósítására létrejött közhasznú szervezetnek kell átadni. A nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott szervezetnek juttatja a vagyont, ha az alapszabály nem tartalmaz rendelkezést a megszűnő egyesület vagyonáról, vagy ha az alapszabályban megjelölt közhasznú szervezet a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg. A fennmaradó vagyon sorsáról a nyilvántartó bíróság a törlést kimondó határozatában rendelkezik, a vagyonátruházás teljesítésére szükség esetén ügygondnokot rendel ki. A vagyon feletti rendelkezési jog az egyesület törlésével száll át az új jogosultra.</p> <p>a megszűnés után a vezető tisztségviselőkkel szemben e minőségükben az egyesületnek okozott károk miatti kártérítési igényt - a jogerős bírósági törléstől számított egy éven belül - az egyesület törlésének időpontjában tagsági jogviszonyban álló tag vagy az érvényesítheti, akinek a részére a megszűnéskor fennmaradó egyesületi vagyont át kellett adni, vagy ha lett volna vagyon, át kellett volna adni; a hitelezők kielégítetlen követelésük erejéig kártérítési igényt</p>	<p>vagy mások jogait (Ctv. 3. § (3) bek.) sérti</p> <p>A bíróság az ügyész keresete alapján megállapítja <i>a)</i> az egyesület megszünését, ha <i>aa)</i> határozott időre jött létre és a meghatározott időtartam eltelt, <i>ab)</i> megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett, <i>ac)</i> megvalósította célját vagy céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és új célt nem határoztak meg, <i>ad)</i> tagjainak száma hat hónapon keresztül a Ptk.-ban meghatározott legkisebb létszám alá csökken feltéve, hogy az <i>aa)-ac)</i> pont szerinti esetekben az abban foglaltakra figyelemmel az egyesület nem határozott a megszűnéséről, <i>b)</i> az alapítvány megszünését, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód .</p> <p>A bíróság az alapító kérelmére vagy az ügyészség indítványára állapítja meg az alapítvány megszünését, ha <i>a)</i> határozott időre alapították és a meghatározott időtartam eltelt, <i>b)</i> megszűnése meghatározott feltétel bekövetkezéséhez kötött és e feltétel bekövetkezett, <i>c)</i> célját megvalósította, és az alapító új célt nem határozott meg, <i>d)</i> három éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytatott tevékenységet</p> <p>A bíróság az alapító kérelmére - a Cnytv. 59. § (5) bekezdésében meghatározott esetben az alapító keresetere - állapítja meg az alapítvány megszünését, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód</p> <p>ha az egyesület nem fizetéseképtelen, és e törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz - végelszámolás lefolytatásának van helye,</p> <p>Ha az egyesület döntéshozó szerve határoz az egyesület jogutód nélküli megszűnéséről vagy határozatban megállapítja, hogy az egyesület megszűnt, egyúttal határoz a végelszámolás elrendeléséről, megállapítja a végelszámolás kezdő időpontját és megválasztja a végelszámolót, illetve rendelkezik a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanok, valamint a részvételével működő alapítvány vagy egyesület sorsáról is.</p>	<p>határozott meg; <i>b)</i> az alapítvány céljának megvalósítása lehetetlenné vált, és a cél módosítására vagy más alapítvánnyal való egyesülésre nincs mód; vagy <i>c)</i> az alapítvány három éven át a célja megvalósítása érdekében nem folytat tevékenységet.</p> <p>Az alapító nem szüntetheti meg az alapítványt.</p> <p>ha valamelyik megszűnési ok bekövetkezik, a kuratórium értesíti az alapítói jogokat gyakorló személyt vagy szervet a szükséges intézkedések megtétele érdekében, és a megszűnési ok bekövetkeztét közli a felügyelő bizottsággal és a könyvvizsgálóval is.</p> <p>Ha az alapítói jogokat gyakorló személy vagy szerv a megszűnési ok alapján 30 napon belül érdemi intézkedést nem hoz, a kuratórium ezt követően köteles a nyilvántartó bírósághoz bejelenteni a megszűnési okot. A bejelentési kötelezettség késedelmes voltából vagy elmulasztásából eredő károkért az alapítvánnyal és harmadik személyekkel szemben a kuratórium tagjai egyetemlegesen felelnek.</p> <p>a jogutód nélkül megszűnő alapítványnak a hitelezői igények kielégítése után megmaradó vagyonáról a törlését elrendelő határozatban kell rendelkezni.</p> <p>Az alapítvány jogutód nélküli megszűnése esetén a hitelezők kielégítése után megmaradó vagyon az alapító okiratban megjelölt személyt illeti, azzal, hogy az alapítót, a csatlakozót és az egyéb adományozót, továbbá ezek hozzátartozóit megillető vagyon nem haladhatja meg az alapító, a csatlakozó és az egyéb adományozó által az alapítványnak</p>
--	---	---	---

	<p>érvényesíthetnek az egyesület vezető tisztségviselőivel szemben a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint, ha a vezető tisztségviselő az egyesület fizetési képtelenségével fenyegető helyzet beállta után a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe. Ez a rendelkezés végelszámolással történő megszűnés esetén nem alkalmazható</p>	<p>Ha a végelszámolás a megindításának évében nem fejeződik be, a végelszámoló a számviteli törvényben meghatározott üzleti évenként köteles elkészíteni a számviteli törvény szerinti beszámolót és az adóbevallást annak feltüntetésével, hogy a civil szervezet végelszámolás alatt áll. A végelszámoló továbbá évente tájékoztatót készít a döntéshozó szerv és a bíróság részére, amelyben bemutatja a végelszámolás alatt álló civil szervezet helyzetét, annak okát, hogy az eljárás befejezésére miért nem került még sor, továbbá tájékoztatást ad az eljárás befejezésének várható időpontjáról is; a végelszámolás kezdő időpontjától számított legkésőbb 3 éven belül be kell fejezni.</p> <p>A végelszámoló személyére és felelősségére a végelszámolás kezdő időpontjától alkalmazni kell a Ptk.-nak a jogi személy vezető tisztségviselőjével szembeni követelményeire és kizáró okokra vonatkozó általános szabályait, továbbá a civil szervezeti formánál a vezető tisztségviselőre meghatározott további előírásait.</p> <p>A végelszámoló esetleges visszahívásáról és új végelszámoló kijelöléséről - e törvényben foglalt kivételekkel - az határoz, aki a végelszámolót kijelölte.</p> <p>A végelszámolás tárgya a civil szervezetnek az a vagyona, amellyel a civil szervezet a végelszámolás kezdő időpontjában rendelkezik, továbbá az a vagyon, amelyet ezt követően a végelszámolás folyamata alatt szerez, ide nem értve a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 4. § (3) bekezdésében meghatározott vagyont.</p> <p>A végelszámolás nem határozható el a civil szervezet fizetési képtelenségét megállapító végzés kézhezvételét követően, a felszámolás elrendelésével pedig a folyamatban lévő végelszámolás megszűnik.</p> <p>A végelszámolással kapcsolatos bírósági eljárásokra a Ctv-ben nem szabályozott kérdésekben a Pp. rendelkezéseit - a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel - kell alkalmazni.</p> <p>A végelszámolás bejelentése - a kényszer-végelszámolást kivéve - a végelszámoló feladata, a változásbejegyzési kérelem</p>	<p>juttatott vagyont.</p> <p>Az alapító az általa juttatott vagyonról az alapítvány jogutód nélküli megszűnésekor az alapítvány céljával azonos vagy hasonló célú alapítvány vagy egyesület számára rendelkezhet, ha az alapító okirat ilyen esetre a vagyonról nem rendelkezik vagy a rendelkezés teljesítése lehetetlen.</p> <p>A nyilvántartó bíróság jogszabályban meghatározott szervezetnek juttatja a vagyont, ha az alapító okirat, vagy az alapító nem rendelkezik a megszűnő alapítvány vagyonáról, vagy ha az alapító okirat által megjelölt személy, vagy az alapító által megjelölt alapítvány, egyesület a vagyont nem fogadja el vagy azt nem szerezheti meg</p>
--	--	--	---

		<p>úrlapon is köteles bejelenteni a nyilvántartó bíróságának, köteles bejelenteni a végelszámolás megindítását elrendelő határozat keltét, a végelszámolás kezdő időpontját, a végelszámoló nevét (cégnevét) és lakóhelyét (székhelyét), ha a végelszámoló nem természetes személy, akkor a nyilvántartási számát (cégjegyzékszámát) és a végelszámolási feladatok ellátására kijelölt természetes személy nevét és lakóhelyét, valamint a civil szervezet ügyintéző és képviseleti szerve megbízatásának megszűnését.</p> <p>A bíróság a végelszámolás megindításáról végzést hoz, amelynek közzétételéről a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott országos névjegyzék útján gondoskodik („végelszámolás alatt”, illetve a „v. a.” toldatot feltüntetve), a közzétételnek tartalmaznia kell: a végelszámolás alá került civil szervezet nevét, székhelyét, adószámát, nyilvántartási számát, ha a jogutód nélküli megszűnés elhatározását megelőző két éven belül jogutódlás következett be, a jogelőd(ök) nevét, székhelyét és nyilvántartási számát, a hitelezőknek szóló felhívást, hogy követeléseiket a közzétételtől számított negyven napon belül a végelszámolónak jelentsék be.</p> <p>A közzétételétől számított 15 napon belül - szükség szerint - értesíti a végelszámolás megindításáról <i>a)</i> az ingatlanügyi hatóságot a végelszámolás tényének bejegyzése érdekében, <i>b)</i> ha a civil szervezet valamely vagyontárgya országos közhiteles vagy közérdekből vezetett nyilvántartásban szerepel, <i>e</i> nyilvántartást vezető szervezetet, <i>c)</i> a területileg illetékes állami munkaerő-piaci szervezetet, a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságot arról, hogy maradtak-e fenn olyan környezeti károsodások, környezeti terhek, amelyekből bírságfizetési vagy egyéb fizetési kötelezettség, a károsodások elhárításához, illetve a terhek rendezéséhez szükséges kiadás származhat, <i>e)</i> a civil szervezet pénzforgalmi számláit vezető valamennyi pénzforgalmi szolgáltatót, <i>f)</i> a civil szervezet vagyoni részvételével működő jogalanyok vezető tisztségviselőit, <i>g)</i> a civil szervezet által vagy ellen indított és folyamatban lévő hatósági és bírósági eljárásokban az eljáró hatóságot vagy bíróságot.</p> <p>A civil szervezet a végelszámolási eljárás során bármikor - a</p>	
--	--	---	--

		<p>civil szervezet törlésére irányuló kérelem benyújtásáig - elhatározhatja a végelszámolás megszüntetését és a civil szervezet működésének továbbfolytatását.</p> <p>A végelszámoló a végelszámolás során a civil szervezet vagyoni helyzetét felméri, követeléseit behajtja, tartozásait kiegyenlíti, jogait érvényesíti és kötelezettségeit teljesíti, vagyoni eszközeit pedig szükség esetén értékesíti. A végelszámolás közzétételét követően a civil szervezetnek haladéktalanul el kell különítenie az eljárás költségeinek fedezetét.</p> <p>hitelezői a követeléseiket a végelszámolás megindításának közzétételét követő negyven napon belül jelenthetik be a végelszámolóknak. A bejelentés akkor is szükséges, ha a civil szervezettel szemben a követeléssel kapcsolatban hatósági vagy bírósági eljárás van folyamatban. A bejelentés elmulasztása vagy késedelmes teljesítése nem jár jogvesztéssel, de a zárómérleg és a vagyonfelosztási határozat elfogadását követően hitelezői igényt már csak a megszűnt jogi személy tartozásaiért történő helytállásra vonatkozó szabályok szerint lehet érvényesíteni.</p> <p>A végelszámoló a hitelezői igénybejelentési határidő elteltét követő 15 napon belül a követelésekről jegyzéket készít, ezen belül külön kimutatja az elismert és a vitatott hitelezői igényeket. A követelések jegyzékét a végelszámoló további tizenöt napon belül benyújtja a bírósághoz. A vitatott hitelezői igények hitelezőit a végelszámoló a követelésük ilyen minősítéséről ugyanezen időtartam alatt értesíti.</p> <p>Az a hitelező, akinek bejelentett követelését a végelszámoló vitatja, igényét a végelszámoló értesítésének kézhezvételétől számított 30 napon belül a bíróság előtt perben érvényesítheti, ennek megindítását a végelszámolónál igazolnia kell. A végelszámoló a vitatott igények fedezetére köteles lekötött tartalékot képezni.</p> <p>végelszámoló végelszámolási nyitómérleget készít, majd a hitelezők igénybejelentésére nyitva álló határidő elteltét követően - legfeljebb hetvenöt napon belül - a hitelezői</p>	
--	--	---	--

		<p>követelések jegyzékéből kiindulva - szükség szerint - korrigálja a végelszámolási nyitómérleget (korrigált végelszámolási nyitómérleget készít), amelyet a civil szervezet döntéshozó szerve elé terjeszt.</p> <p>Ha a végelszámoló a korrigált végelszámolási nyitómérleg alapján azt állapítja meg, hogy a civil szervezet vagyona a hitelezők követeléseinek fedezetére nem elegendő, és a hiányzó összeg harminc napon belül nem pótolható, haladéktalanul köteles felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelmet benyújtani. A felszámolás iránti kérelem előterjesztéséhez a döntéshozó szerv hozzájárulására nincs szükség, de a végelszámolónak a döntéshozó szervet a felszámolás kezdeményezéséről haladéktalanul tájékoztatnia kell.</p> <p>A végelszámolás kezdő időpontjában a civil szervezet vezető tisztségviselőjének megbízatása megszűnik. A végelszámolás kezdő időpontjától a civil szervezet önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselőjének a végelszámoló minősül. A végelszámolás kezdő időpontját követő 30 napon belül a civil szervezet korábbi vezető tisztségviselője <i>a</i>) a folyamatban lévő ügyekről a végelszámolót tájékoztatja, <i>b</i>) a nem selejtezhető, a titkos minősítésű, a számviteli és az adóügyi iratokról iratjegyzéket készít, és azokat, valamint az irattári anyagokat a végelszámolónak átadja, <i>c</i>) a végelszámoló díjazása esetén a végelszámoló díjának és költségtérítésének kifizetéséhez előre láthatóan szükséges összegre tartalékot képez, és azt a pénzforgalmi számlájára befizeti, ott elkülönítetten tartja nyilván, <i>d</i>) a végelszámolás megindításáról a munkavállalókat, valamint a munka törvénykönyvében meghatározott szakszervezeteket, az üzemi tanácsot (üzemi megbízottat) haladéktalanul tájékoztatja.—akkor is, ha a végelszámoló a korábbi vezető tisztségviselő.</p> <p>A végelszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása miatt a sérelmet szenvedett fél a végelszámoló eljárásának időtartama alatt a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül, de legfeljebb az intézkedéstől vagy a mulasztás bekövetkezésétől számított hatvan napon belül a civil szervezetet nyilvántartó bíróságnál végelszámolási kifogással élhet. Végelszámolási kifogásnak van helye akkor is, ha a végelszámoló a civil szervezet bármely hitelezőjének kérésére a</p>	
--	--	--	--

		<p>hitelezői igénybejelentés határidejének lejártától számított harminc napon belül nem ad tájékoztatást arról, hogy követelését elismeri-e, illetve, hogy a kifizetés mikorra várható. A kifogásról - a végelszámoló észrevételének beszerzését követően - soron kívül határoz. Ha a kifogás elbírálása során a felek meghallgatása vagy bizonyítás felvétele szükséges, a bíróság a kifogásolt intézkedés végrehajtásának felfüggesztését is elrendelheti. Ha a bíróság a kifogást megalapozottnak találja, a végelszámoló intézkedését megsemmisíti és az eredeti állapot helyreállítására kötelezi, vagy - ha ez lehetséges - az eredeti állapotot határozatával helyreállítja. Ha a végelszámoló mulasztott, a bíróság a végelszámolót intézkedés megtételére kötelezheti. A bíróság az alaptalan végelszámolási kifogást végzésével elutasítja. A kifogás tárgyában hozott végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.</p> <p>a végelszámoló a végelszámolás befejezésekor elkészíti és - a civil szervezetnél működő felügyelőbizottság vagy más ellenőrzésre feljogosított szerv, illetve könyvvizsgáló jelentésével együtt - a döntéshozó szerv elé terjeszti jóváhagyásra <i>a</i>) az adóbevallásokat, <i>b</i>) a végelszámolás utolsó üzleti évről készült számviteli törvény szerinti beszámolót, <i>c</i>) a vagyonfelosztási javaslatot, amelyben a végelszámoló díjának mértékére is indítványt tesz, <i>d</i>) a végelszámolási időszak esetleges gazdasági eseményeinek bemutatásáról szóló összefoglaló értékelést (zárójelentést), <i>e</i>) a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanyok sorsára vonatkozó javaslatot.</p> <p>A döntéshozó szerv az előterjesztett iratok, illetve a vagyonfelosztás tárgyában határozatot hoz. A határozatban - szükség esetén - rendelkezni kell a végelszámoló díjáról és a végelszámolás költségeinek, köztük az iratanyag őrzésének és a civil szervezet megszűnésével kapcsolatban felmerülő egyéb költségeknek a viseléséről is. A döntéshozó szerv továbbá dönt a felosztott vagyon kiadásának időpontjáról, amelynek lebonyolítására a végelszámoló köteles. A vagyon kiadására nem kerülhet sor a civil szervezet törlésére vonatkozó végzés meghozatalát megelőzően.</p> <p>A végelszámoló köteles gondoskodni a civil szervezet iratanyagának elhelyezéséről. Az ezzel kapcsolatos költségeket</p>	
--	--	---	--

		<p>és a megszűnés utáni iratőrzés költségeit a vagyonfelosztási javaslatban fel kell tüntetni. A vagyonfelosztás során úgy is meg lehet állapodni, hogy a civil szervezet iratanyagának őrzését (ingyenesen vagy ellenérték fejében) a tagok (alapítók) valamelyike vállalja. A végelszámoló a társadalombiztosítási jogszabályban meghatározott módon adatszolgáltatást köteles teljesíteni a biztosítottak jogviszonyára vonatkozó nyugdíj-biztosítási adatokról.</p> <p>Ha a végelszámoló a szervezet korábbi képviselőjével nem tud kapcsolatba lépni, hitelezői követelés bejelentésére nem került sor, a civil szervezetnek nincs munkavállalója, a végelszámoló haladéktalanul intézkedik a 9/L. § (4) bekezdése szerinti adatok és igazolások beszerzéséről, és a 9/L. § (4) bekezdésében előírt körülmények fennállása esetén - a 9/G. § (1) bekezdésben meghatározott iratok benyújtásának kötelezettsége nélkül - kezdeményezi a civil szervezet nyilvántartásból való törlését. Ebben az esetben a bíróság a végelszámolót kötelezi a civil szervezet iratainak elhelyezésére és ennek megtörténtének igazolására.</p> <p>Ha a bíróság azt észleli, hogy a végelszámoló a kötelezettségeit nem teljesíti - ideértve a bíróság által határozatban megjelölt kötelezettséget is - a) határidő tűzésével és pénzbírság terhe mellett felhívja a mulasztás pótlására, és ennek eredménytelensége esetén b) 100 000 forinttól 900 000 forintig terjedő, ismételten is kiróható pénzbírsággal sújtja. A bíróság pénzbírsággal sújtja a civil szervezet korábbi vezető tisztségviselőjét, ha tudomást szerez arról, hogy nem teljesíti felszámolással kapcsolatos kötelezettségét. Az eredménytelenség esetén a bíróság új végelszámolót jelöl ki a felszámolói névjegyzékből, a korábbi végelszámoló nyilvántartásból való törlése mellett.</p> <p>Ha bírósági határozat folytán kell a végelszámolást lefolytatni, továbbá, ha a végelszámolást egyszerűsített törlési eljárás előzte meg, a végelszámolást kényszer-végelszámolásként rendezik..</p> <p>Az alapítvány kényszer-végelszámolásának van helye - ha az alapítvány nem fizetéseképtelen, és e törvény eltérő rendelkezést nem tartalmaz - abban az esetben, a) ha a bíróság az ügyész indítványára vagy az alapító kérelmére megállapítja, hogy az</p>	
--	--	---	--

		<p>alapítvány megszűnt vagy <i>b</i>) ha a bíróság az ügyész keresete vagy az alapító kérelme - a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (Cnytv.) 59. § (5) bekezdésében meghatározott esetben az alapító keresete alapján - alapján megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt</p> <p>Kényszer-végelszámolás esetén a bíróság a végelszámolás megindításáról szóló végzést hivatalból hozza meg, és - a vezető tisztségviselő nyilatkozatása után - kijelöli a végelszámolót. A bíróság végelszámolónak elsősorban a civil szervezet bejegyzett vezető tisztségviselőjét jelöli ki. Ha a bejegyzett vezető tisztségviselő nem jelölhető ki vagy kijelölésének mellőzését alapos okkal kéri, a bíróság a felszámolói névjegyzékből jelöli ki a végelszámolót.</p> <p>A kényszer-végelszámolásra a civil szervezet végelszámolására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, azonban a civil szervezet nem dönthet a továbbműködéséről, illetve a kényszer-végelszámolás megszüntetéséről.</p> <p>A végelszámolást nem lehet addig befejezni, amíg a civil szervezetnek olyan ismert követelése vagy tartozása áll fenn, amelyről a vagyonfelosztási határozatban nem rendelkeztek. Nem lehet befejezni a végelszámolást továbbá akkor sem, ha a civil szervezettel szemben hatósági vagy bírósági eljárás van folyamatban. A végelszámolás befejezésére csak akkor kerülhet sor, ha az adott eljárás megszűnt vagy a civil szervezet a fél személyében bekövetkező változás miatt az eljárásnak többé nem alanya.</p> <p>A bíróság a civil szervezet törlésével egyidejűleg a végelszámolónak - ha a végelszámolót a bíróság a felszámolói névjegyzékből jelölte ki - az eljárásban meg nem térült és igazolt készleteit (ideértve a számlában áthárított általános forgalmi adót is) legfeljebb 30 000 forint összeghatárig, továbbá legfeljebb 20 000 forint munkadíjat és a díjat terhelő általános forgalmi adót a központi költségvetés terhére megfizeti. A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala (a továbbiakban: Gazdasági Hivatal) minden negyedév utolsó munkanapján összesíti ezeket a kifizetéseket, és az erről szóló kimutatást az államháztartásért felelős miniszter részére megküldi, hogy a</p>	
--	--	---	--

		<p>tárgynegyedévben milyen pénzüsszegre áll fenn a központi költségvetési fizetési kötelezettség. A kimutatás alapján az államháztartásért felelős miniszter a központi költségvetés terhére ezt az összeget elkülönített számlán a Gazdasági Hivatal rendelkezésére bocsátja. A Gazdasági Hivatal a pénzüsszeg beérkezését követő 15 napon belül teljesíti a végelszámolók részére az e bekezdés alapján járó kifizetéseket. A Gazdasági Hivatal központi költségvetéssel történő elszámolásának, valamint a pénzüsszeg folyósításának részletes szabályait az államháztartásért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.</p> <p>A civil szervezet csödeljárására és felszámolási eljárására a Cstv.-t az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni a szervezetet nyilvántartó bíróságon: Ahol a Cstv. vagy más törvény <i>a)</i> cégjegyzéket említ, ott a civil szervezetek vonatkozásában a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott nyilvántartást, <i>b)</i> az adós cégjegyzékszámát említi, ott a civil szervezet nyilvántartási számát, <i>c)</i> a végzés vagy a végzés kivonata Cégek Közlönyben (a Cégek Közlöny honlapján) történő közzétételét említi, ott a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott országos névjegyzék - Országos Bírósági Hivatal által működtetett - internetes felületét kell érteni.</p> <p>A bíróság a civil szervezet fizetéseképtelenségét akkor állapítja meg, ha a civil szervezet szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő hatvan napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta és az ezt követő hitelezői írásbeli fizetési felszólítására sem teljesítette. Fizetéseképtelenség nem állapítható meg, ha a civil szervezet nem vitatott vagy elismert tartozását meghaladóan állami vagy önkormányzati szerv felé nem vitatott vagy elismert követelése áll fenn költségvetési támogatási jogviszony keretében. A csőd- vagy felszámolási eljárás elrendelésekor a civil szervezet köteles haladéktalanul elkülöníteni az eljárás dologi és személyi ráfordításait fedező összeget.</p> <p>a bíróság a civil szervezet kérelmére a Cstv. 26. § (3) bekezdésének alkalmazása helyett legfeljebb 90 napos fizetési haladékot adhat és egyben reorganizációs terv készítését rendeli</p>	
--	--	---	--

		<p>el. A bíróság a fizetéseképtelenséget megállapítja, ha a civil szervezet a határidő leteltekor a reorganizációs tervet nem nyújtja be vagy ahhoz nem csatolja a hitelezőkkel kötött megállapodást az adósságok rendezéséről, továbbá a vagyonhiány és forráshiány megszüntetésére a civil szervezet döntéshozó szerve által hozott döntéseket</p> <p>a fizetéseképtelenség megállapításának halasztására legfeljebb 3 évenként, de egy eljárásban egy alkalommal kerülhet sor</p> <p>a csődeljárás alatt (rövidített névben a „cs.a.”) vagy a felszámolás alatt (rövidített névben az „f.a.”) toldatot, a csődeljárás megindítását, a csődeljárás elrendelését, a felszámolási eljárás elrendelését és az említett eljárások jogerős befejezését a nyilvántartásban is fel kell tüntetni. A nyilvántartásba be kell jegyezni az eljárás nevét, kezdő, illetve befejező időpontját, továbbá a vagyonfelügyelőre vagy felszámolóra vonatkozó adatokat (név, lakóhely, jogi személy esetén székhely, levelezési cím).</p> <p>A szervezet fennmaradt pénzbeli vagyona, a létesítő okirat eltérő rendelkezése, valamint - alapítvány esetében - az alapító eltérő rendelkezése hiányában a civil szervezetek támogatására való felhasználás céljából a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti meg, amelyet a 73. § (2) bekezdés a) pontja alapján kijelölt szerv kezel. A vagyon felhasználására vonatkozó adatokat a Civil Információs Portálon nyilvánosságra kell hozni. A végelszámolás, illetve felszámolási eljárása befejeztével a létesítő okirat vagy jogszabály eltérő rendelkezése, illetve - alapítvány esetében - az alapító eltérő rendelkezése hiányában megmaradt nem pénzbeli vagyonáról a végelszámoló, illetve a felszámoló kimutatást készít, amelyet megküld a Nemzeti Együttműködési Alap Tanácsa részére, amely gondoskodik a nem pénzben rendelkezésre álló vagyonra vonatkozó pályázati eljárás lefolytatásáról. Megmaradt vagyonából a Nemzeti Földalapról szóló törvény szerinti földrészletet a bíróság az állam tulajdonába adja és elrendeli a Nemzeti Földalapot kezelő szerv részére történő átadását. A létesítő okirat eltérő rendelkezése, továbbá - alapítvány esetében - az alapító eltérő rendelkezése hiányában megmaradt vagyonából a kulturális javakról szóló törvény szerinti gyűjteményt, művészeti alkotást, műkincset és egyéb műtárgyat a bíróság az állam tulajdonába</p>	
--	--	---	--

		<p>adja, és e vagyonelemek az állami vagyonról szóló törvény szerinti tulajdonosi joggyakorló által kiírt pályázattal, ellenérték nélkül, közgyűjtemény vagyonkezelésébe kerülnek.</p> <p>a nem pénzbeli vagyont a bíróság - a végelszámolónak, illetve felszámolónak, a Nemzeti Együttműködési Alap Tanácsához tett bejelentését követően, a Nemzeti Együttműködési Alap Tanácsa által kijelölt kollégium döntése alapján meghirdetett és elbírált, nyilvános pályázaton nyertes civil szervezet részére történő tulajdonba adásra vonatkozó javaslata figyelembevételével - civil szervezet tulajdonába adja. A Tanácsához tett bejelentésétől számított - 6 hónapon belül nem vezet eredményre, a bíróság - a felszámolónak, illetve a végelszámolónak az (5) bekezdés szerinti eljárás sikertelenségéről tett bejelentését követően - a vagyont az állam tulajdonába adja, az állami tulajdonosi joggyakorló számára történő vagyonátadással összefüggő intézkedéseket a végelszámoló, illetve a felszámoló teszi meg.</p> <p>Fenti szabályt kell alkalmazni arra az esetre is, ha a civil szervezet jogutód nélküli megszűnése esetére a létesítő okirat vagy - alapítvány esetében - az alapító rendelkezik a fennmaradó vagyon sorsáról, de az e rendelkezésben kijelölt szervezet <i>a)</i> jogutód nélkül megszűnt, <i>b)</i> jogutód nélküli megszüntetését eredményező eljárás van ellene folyamatban, vagy <i>c)</i> a vagyont nem veszi át</p>	
--	--	---	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Nyilvántartás (bejegyzés, törlés)			
----	-----	<p>a törvényszék veszi nyilvántartásba, ha a civil szervezet elektronikus úton benyújtott, nyilvántartásba vétele iránti kérelméhez Nytv. szerinti létesítő okirat minta alapján készült létesítő okiratot csatolnak, a bíróság a kérelmet az érkezését követő 15 napon belül elbírálja</p> <p>A civil szervezet nyilvántartásban szereplő adatai országosan egységes, elektronikus, bárki számára ingyenesen hozzáférhető közhiteles nyilvántartásban elérhetők –a működtető szerv biztosítja annak lehetőségét, hogy a közhiteles nyilvántartás adatai közötti keresést a Civil Információs Portálon (akadálymentes honlapon) keresztül is lehessen kezdeményezni, továbbá a keresési eredmény adatait megjeleníteni.</p> <p>Szolgáltatja <i>a)</i> az Országos Bírósági Hivatal a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvényben meghatározott, az országos névjegyzékben szereplő, <i>b)</i> az adóhatóság az adózás rendjéről szóló törvény alapján az adózót terhelő adókötelezettség jogszerű teljesítéséhez, a költségvetési támogatás jogszerű igénybevételéhez a honlapján közzétett, <i>c)</i> a Központi Statisztikai Hivatal az általa a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvényben (a továbbiakban: Sttv.) meghatározott statisztikai számjel, valamint az Sttv. 6. § (2) bekezdésében statisztikai regiszterben tárolt nyilvános, <i>d)</i> az adóhatóság a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése</p>	----

	<p>szerinti felhasználásáról szóló törvény alapján a kedvezményezett számára kiutalt összegekről és azok felhasználásáról az adóhatóság rendelkezésére álló, <i>e</i>) a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény szerint, a hatósági nyilvántartásban szereplő civil szervezetekre vonatkozó adatokat a CIP-en – az adatokat azok jogerőre emelkedését, érvényesség válását vagy az adatszolgáltató tudomására jutását követő legfeljebb három munkanapos késleltetéssel kell szolgáltatni, de jelölni kell azt, hogy mely adat közhiteles</p> <p>A civil szervezet nyilvántartásba bejegyzett adatai - ideértve a törölt adatokat is – nyilvánosak, az egyesület, alapítvány bírósághoz benyújtott iratai, ideértve a még el nem bírált kérelmet és mellékleteit is, azokat bárki megtekintheti, és azokról feljegyzést készíthet, de az egyesület alakuló ülésének jelenléti íve, valamint az egyesület tagnyilvántartása nem;</p> <p>A civil szervezet - feloszlata, megszüntetése vagy megszűnésének megállapítása esetén - a nyilvántartásból való törlésről rendelkező bírósági határozat jogerőre emelkedésének napjával szűnik meg.</p> <p>Egyszerűsített törlési eljárásnak van helye <i>a</i>) egyesület esetében, ha <i>aa</i>) a bíróság az ügyész keresete alapján megszünteti, <i>ab</i>) a bíróság az ügyész keresete alapján megállapítja, hogy az egyesület megszűnt, <i>b</i>) alapítvány esetében, ha <i>ba</i>) a bíróság az ügyész keresete alapján megszünteti, <i>bb</i>) a bíróság az ügyész indítványára vagy az alapító kérelmére megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt vagy <i>bc</i>) a bíróság az ügyész keresete vagy az alapító kérelme - a Cnytv. 59. § (5) bekezdésében meghatározott esetben az alapító keresete - alapján megállapítja, hogy az alapítvány megszűnt, --- feltéve hogy az <i>a</i>) vagy <i>b</i>) pont szerinti eljárás során nem merült fel adat arra nézve, hogy a civil szervezetnek vagyona van vagy a civil szervezet fennállása során adózámmal nem rendelkezett, illetve nem rendelkezik. Az itt nem szabályozott kérdésekben a Pp. rendelkezéseit - a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel - kell alkalmazni, a civil szervezetet nyilvántartató bíróság illetékes.</p> <p>egyszerűsített törlési eljárásnak van helye az egyesület kérelmére is, ha az egyesület elhatározza megszűnését vagy megállapítja, hogy megszűnésének anyagi jogi feltételei bekövetkeztek és fennállása alatt adózámmal nem rendelkezett, illetve nem rendelkezik.</p> <p>A bíróság az egyszerűsített törlési eljárás elrendelését követő 5 munkanapon belül az egyszerűsített törlési eljárás megindításáról értesíti <i>a</i>) az ügyészséget, <i>b</i>) a civil szervezet székhelye szerint illetékes adó- és vámhatóságot, társadalombiztosítási igazgatási szervet, <i>c</i>) a civil szervezet székhelye szerint illetékes végrehajtót (végrehajtókat), <i>d</i>) a Magyar Bírósági Végrehajtói Kart az önálló bírósági végrehajtók által intézett bírósági és közigazgatási végrehajtási ügyekről vezetett nyilvántartás adatairól történő adatszolgáltatás érdekében, <i>e</i>) - ha a nyilvántartásában szerepel - a civil szervezet számláit vezető pénzforgalmi szolgáltatókat, és <i>f</i>) az ingatlanügyi hatóságot. Az értesítésnek tartalmaznia kell: <i>a</i>) a bíróság nevét, székhelyét, <i>b</i>) a civil szervezet nevét, székhelyét, nyilvántartási számát, <i>c</i>) felhívást arra vonatkozóan, hogy a civil szervezettel kapcsolatos rendelkezésére álló információkat a bíróságnak hatvan napon belül jelentse be. Az illetékes adó- és vámhatóságnak és a társadalombiztosítási igazgatási szervnek szóló értesítésnek tartalmaznia kell azt a felhívást, hogy a civil szervezet vele szemben fennálló tartozását, a szervezettel szemben folyó eljárást jelentse be, valamint adjon tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy a civil szervezetnek van-e munkavállalója. Az adóhatóságnak szóló értesítésnek tartalmaznia kell azt is, hogy az adóhatóság értesítse a bíróságot arról, hogy a záró adóellenőrzést lefolytatta.</p> <p>Ha a bíróság által előírt határidőben <i>a</i>) a civil szervezettel szemben a bíróságnál követelés bejelentésére nem került sor és ellene bírósági, közjegyzői vagy más hatósági eljárás nincs folyamatban, <i>b</i>) a civil szervezet fellelhető vagyona vonatkozóan érdemi adat nem merül fel, <i>c</i>) az adó- és vámhatóság és a társadalombiztosítási igazgatási szerv a bíróságot arról tájékoztatja, hogy eljárás nincs folyamatban, valamint a civil szervezetnek nincs munkavállalója, <i>d</i>) a végrehajtó vagy a Magyar Bírósági Végrehajtói Kar a bíróságot arról tájékoztatja, hogy tudomása szerint végrehajtási eljárás nincs folyamatban - ide nem értve az ügyviteli befejezéssel lezárt ügyeket -, a bíróság a civil szervezetet törli a nyilvántartásból, egyidejűleg rendelkezik arról, hogy a civil szervezet fellelhető iratainak elhelyezéséről a szervezet volt képviselője, illetve alapítvány esetén a korábbi kurátor vagy a korábbi kuratórium tagja, ennek hiányában vagy az egyesület bármely fellelhető tagja, illetve az alapítvány bármely fellelhető alapítója gondoskodjon és ennek megtörténtét a bíróságnak igazolja, valamint az iratok őrzésének helyéről</p>	
--	--	--

	<p>nyilatkozatot tegyen</p> <p>A nemperes eljárás során bírósági titkár önállóan, önálló aláírási joggal eljárhat</p> <p>Ha a civil szervezet vagyonára vonatkozóan érdemi adat merül fel vagy a civil szervezettel szemben a bíróságnál követelés bejelentésére került sor, ellene bírósági, közjegyzői vagy más hatósági eljárás van folyamatban, a bíróság az e címben meghatározott eljárási cselekmények helyett dönt a végelszámolás elrendeléséről, a végelszámoló kijelöléséről és a civil szervezet vagyoni részesedésével működő jogalanyok, valamint a részvételével működő alapítvány vagy egyesület sorsáról.</p> <p>A civil szervezet törlése iránt a végelszámoló nyújt be kérelmet.</p> <p>Ha a bíróság a civil szervezetet megszünteti vagy a civil szervezet megszűnését állapítja meg, a civil szervezetet nyilvántartó bíróság a határozat alapján a nyilvántartásba haladéktalanul bejegyzi megszüntetés esetén a „megszüntetve”, megszűnés megállapítása esetén pedig a „megszűnt” toldatot.</p> <p>Ha az eljárás folytatásának van helye, a bíróság öt napon belül a bíróságok központi internetes oldalán hirdetményt tesz közzé, amelyben - szükség esetén - felhívja a civil szervezetnek a nyilvántartásba bejegyzett képviselőit, hogy a bíróság részére 45 napon belül jelentsék be idézési címüket. A bíróság egyben felhívást tesz közzé arra vonatkozóan, hogy akinek <i>a</i>) a civil szervezettel szemben követelése van - ideértve a számviteli törvény szerinti függő követelést is -, <i>b</i>) tudomása van arról, hogy a civil szervezet ellen bírósági, közjegyzői vagy más hatósági eljárás van folyamatban vagy <i>c</i>) a civil szervezet tulajdonában lévő eszköz van a birtokában vagy a civil szervezet vagyontárgyára vonatkozó jog jogosultjaként van bejegyezve, valamely vagyontárgyat illetően a javára, illetve érdekében tény van feljegyezve vagy a civil szervezet vagyontárgyára tarthatna igényt, -- azt 45 napon belül jelentse be a bíróságnak. Ha ezen határidőn belül a civil szervezet vagyonára vonatkozó adat nem merül fel, a bíróság hivatalból megindítja az egyszerűsített törlési eljárást, a nyilvántartásból törli a „megszűnt” vagy a „megszüntetve” toldatot és bejegyzi az egyszerűsített törlési eljárás megindítására utaló „törlés alatt” toldatot. A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak helye nincs</p>	
--	--	--

PTK: Minden jogi személyre	PTK: Egyesületre	Civil törvény	PTK alapítvány
Vagyonrendezési eljárás			
----	-----	2006. évi V. törvény (Ctv.) szerinti vagyonrendezési eljárást kell lefolytatni, ha a civil szervezet törlését követően olyan vagyontárgy kerül elő, amelynek a törölt civil szervezet volt a tulajdonosa. Ha a törölt civil szervezet ellen végrehajtási eljárás van folyamatban (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 46. §), a végrehajtási eljárás alatt nem kezdeményezhető vagyonrendezési eljárás a lefoglalt vagyontárgy vonatkozásában. Ahol a Ctv. Céglételekben való közzétételről rendelkezik, ott a bíróság a bíróságok központi internetes oldalán teszi közzé a végzést. A vagyonrendező díjazására a felszámolóra meghatározott díjazási szabályokat kell alkalmazni.	----